Szabó Ferenc

ŐSZI ÁMULAT

Az 1981-es « őszi ámulat » örömét szeretném megosztani másokkal, amikor most közzéteszem verseimet és műfordításaimat.

Az ámulat az öröm forrása. A szép szemlélése és csodálata szinte elragadtatásba ejt: az ember kilép önmagából és igyekszik — a rokonszenv, a szeretet által — mintegy azonosulni a másikkal. « A művész... lát; vagyis szemét mintegy szívébe helyezve kiolvassa a természet titkait » (Rodin). A szépségélmény mintegy a szívbe összpontosul, a vér a szellem aranytüzévé izzik, a szenvedély az intuícióban, a « látomásban » szublimálódik, és a látomás teremtés, illetve együtt-teremtés lesz. Ebben az « ex-sztázis »-ban (« *Je est un autre* », Rimbaud) születik az ének, a műalkotás. « Aki örül, az énekel » (Szt. Ágoston).

Nem ötvenéves fejjel kezdtem verseket írni. 1950-ben mint érettségiző diák, aztán mint « pályaválasztó » sokat verseltem. Harsányi Lajostól és Tűz Tamástól bátorító kritikákat kaptam. Amikor a jezsui-

ŐSZI ÁMULAT

SZABÓ FERENC

ŐSZI ÁMULAT

VERSEK ÉS MŰFORDÍTÁSOK

RÓMA 1982

A borítólapot Szokoly György tervezte

A címlapon Triznya Mátyás akvarellje
(« Az asconai erdőben », 1981)

Tipografia Ugo Detti - Via G. Savonarola 1 - I-00195 Roma

I.

VERSEK (1981)

BARÁTAIMNAK

(Ajánlás)

Két pont között feszül meglendült életem,
a pillanatban többé nyugtom nem lelem.

A múltba visszahúznak hajszálgyökerek,
előlről közelednek végjósló szelek.

Sebaj, hát jöjjetek! — az ősi anyaföldben
testem pihen csak, onnan jött — a lelkem

röpítsétek csak fel, jégszárnyú vad szelek,
hisz elszakadni innen oly nehéz lehet!

Talán majd tűztollú kerúbok jönnek értem,
ha még a fenti Tűztengerhez el nem értem.

Akkor majd búzatáblák s nyári estelek
zsongását hagyom itt végsóhajom helyett,

magamból meg e játék-szülte verseket,
Barátaim, akik itt lenn szerettetek.

SZEPTEMBERI ÁMULAT

SZEPTEMBERI ÁMULAT

«... a készülődés télre, az igéret,
s az ámulattól szinte égig érek... »
(Kosztolányi, *Szeptemberi áhítat*)

Égbe emel az őszi áhítat!
A dajka-nyár
gyümölccsel rakta meg kertem;
szeptemberi szél szelíden szállj,
ne rázd meg boldog fáimat!
Az ámulatban *újra mertem*
versben mondani magam:
szeretném számba venni,
mit hozott nyaram.
Tudom, hogy egyszer el kell menni —
mennem kell, de a kerti fák
gyümölcsét belül érlelem tovább.

AZ IHLET ÓRÁJÁBAN

Hogyha a múltba mélyedek,
kinyílnak lenn a mély egek:
az öntudatlan gejzírként buzog,
a lenti tó tükrén a lótuszok
kinyílnak s bennük az öröm
darázsként zümmög... Én is zümmögöm:
száll, száll a szív
és repdes az öröm,
ihlet órája, fényözön! —
piros ruhába, fénybe öltözöm.

Most már az égnek peremén vagyok,
elnézem hogy a csillagok
körhintáznak a nap körül
s az angyalsereg mind örül...
Szállj már hintára, szállj te is,
repess a fényben és telis-
teletorokkal mondd: hahó!
A számon szikrát vet a szó.

GENEZIS - ZSOLTÁRHANGRA

« Anyám méhében Te szőtted testemet »
(Zsolt 139)

« Évbilliók moraja ringatott
és még te mindig nem tudod,
hogy fenn a csillagok vigyázó csendje
előre rádfigyelt és
rád várt a kibomló teremtés? »

A föld méhében, az idő mélyében
már ismertél engem:
ott voltam örök terveidben,
jelen, midőn a tengerszélen
szállva a szélben
mind arra vártak a homokszemek,
hogy műveid közt én is ott legyek.

Anyám méhében Te szőtted a testemet:
hozzám küldted az anyanedveket,
hogy vérerem, vesém és végtagom legyen
s az ő szívével dobbanjon szívem.
Szemed már látta minden tettemet,
felírtad őket könyved lapjain,
előre kiosztottad napjaim
és megjelölted jövendő utam.
Csodálatosak terveid, Uram!

ANYÁM LEÁNYKORI FÉNYKÉPÉRE

Pöttyös ruhádban, csukott ajakkal
szomorkás szemmel nézel rám, Anyám!
Maholnap lányom is lehetnél;
akkor csak vágyaidban éltem. —
Ötven sem voltál, amikor elmentél...
Most már felülről nézed: éltem
miként iramlik — tavasz után a nyár,
de jön az ősz is, ősz után a tél —
én öregszem, Te mindig így maradsz,
húgom, kislányom, őrangyal-anyám!

ATLANTISZ

« Azért vagyunk itt tán, hogy kimondjuk: ház
híd, kút, kapu, korsó, almafa, ablak, —
legfeljebb: torony, oszlop... de *mondani*, értsd meg,
ó, mondani *úgy*, ahogy a dolgok mélyükben
sose sejtették... »

(Rilke, *Kilencedik duinói elégia*)

Költők! a létet ti szülitek szóval!
Ti kimondjátok néha a kimondhatatlant,
amit a sírás, vágy, sikoly s szorongó sóhaj
kísérel nyögve szóba szülni — hasztalan!
Boldog búvárként felszínre hozzátok
a rég elsüllyedt Atlantisz-csodákat.

1. *A ház*

Emlékem nincs a szűk cselédszobáról,
ahol anyám megszült s bölcsőben ringatott.
Azóta régen összedőlt a ház ott
Kálócfán. — Ezt apám mesélte:
A szomszédunkban tűz keletkezett,
és rémült szemmel menekült anyám,
a vészről mit sem sejtve én a karján,
amíg a síró cselédnép visongott,
a kígyózó láng nyelvhegye elérte
és megperzselte szöszke szemöldököm.

2. *A bürü*

A híd nekem már a bürü marad:
a szomszéd falu kertjei alatt
szaladt a gyalogút a lanka réten át;
mikor már egyedül is felkerestem
a faluszélen Pásztori papát,
a keskeny pallón félve mentem át,
bár lent csak csermelyecske csordogált.
Négyéves voltam tán, midőn egy alkalommal
a nagypapától visszabandukoltam
s kifáradva a sok-sok gyaloglástól
a nyári fűben elnyomott az álom...
Kis lepkeszárnyak legyezgették arcom
meg két nagy pártás margaréta dajkált,
midőn véletlen arrafelé járván
meglátott jó keresztapám a csermelyparton.

3. *A kiskút*

Most visszaszáll emlékemből a többi nyár.
Bárómajorba költözködtünk már.
A nagypapához gyakran látogattunk.
Amíg szülőink lassan bandukoltak,
öcsémmel ketten előreszaladtunk.
Kakukkszó hullámzott a rét fölött,
míg versenyezve futott két kölyök.
A félúton a kiskút várt reánk,
a víz mellett az ismert fapohár.
A nyári nap is huncutul mosolygott:
a víztükörben fentről megpillantott
Sanyit és engem, két kopasz kobakot.

4. *Korsóban vizet vittünk...*

A nyáridőben jött az aratás.
Köröttünk nyüzsgés. Én már iskolás.
A búzatábla a nyíresig ért,
a róka innen járt be kis csirkéinkért.
A vízmosásban, hol a róka járt,
korsóban vizet vittünk s uzsonnát
apámnak minden délután. A markos férfiak
kaszája élén hullottak a rendek,
utánuk sorban hajladozva mentek
a szemre való marokszedő lányok,
felénk villogott libbenő szoknyájuk.

5. *A tiltott almáskert*

Nem volt akkor még almáskertünk,
de házunk mellett húzódott az éden.
Szomszédunk szép kertjébe leskelődtünk:
(a két tehén legelt a tarlószélen)
a dúsan megrakott gyümölcsfák karjain
ott ringatózott már az érő alma;
ha néha férgeséből pár félérett,
halványpiros, mint beteg leány arca,
kívülre pottyant, az aztán miénk lett.
Cselédfiúknak tilos volt a szépe.

6. *Az idő lassan járt...*

Mily lassan múltak hónapok, hetek!
Karácsony táján lustábbak lettek.
A dér belepte már a kazlakat
s egyszercsak ablakunk alatt
zörögtek már a betlehemesek:
a pásztorok egyszerre mind *beestek*
kitárt ajtónkon s felhangzott az ének:
« Pásztorok, keljünk fel... »
Papíristállóból figyelte Jézus,
hogy láncos botját ritmusra csörgetve
a vén juhász, aki a pénzt beszedte,
az áldást elmondta helyette.
Utána már karácsony gyorsan eljött:
korán, még felderengő hajnalfény előtt
a dunyhahegyből előbújtunk csendben,
az ablakhoz osontunk: jujj a kertben
már hópihéktől villogtak a fák!
Nagyobb ujjongást menyország se lát!

7. *Két nyíl versengett...*

A templom tornya volt a látomás
ott benn Lövőn, mikor mint iskolás
először községünkben jártam.
De tornyon túl a csillagokig szálltam
tanyánk határán, ha a vadlibák
nagy V-betűje elsurrant felettem:
a nyakamat az égre meresztettem,
repített, vitt a vágy tovább
a kéklő űrbe, megnyíló egekbe, —
két nyíl versegett már: a vadlibák
elszálló V-je meg a vaksi vágy.

8. *Álló idő*

Nyarankint néha megállt az idő.
A zsongást fekve hallgatom. Szeplős
arcával rámnevet egy bolondgomba,
fejem felett egy vadvirágon dongva
a méz után kutat egy zöldfényű bogár.
Az égzenitre dobta labdáját a nyár.
Most mindent lankaszt, elaltat a nap,
már-már elalszom, de a madarak
szilánkként felreppenek — mennyi nyíl!
mert nyurga nyakkal felnyerít egy nyír...
Szorongó szívem többé nem hagy nyugton;
tudom, e tájat egyszer el kell hagynom,
feszülve dűlök szisszenő szeleknek...
E nyírestől maholnap tovaszállok
és majd a Szíriuszig meg sem állok,
ha Órámon a homokszemek elerednek...

A RÉGI HÁRS AZ UDVARON

A régi hárs az udvaron — a nyáron
még láttam ott az elpusztult majorban —
már árván áll. Vaj' él-e emlékezetében
az aratók dala, akik a nyári éjben
a bált alatta rendezték meg?
« Le van a búza aratva,
keresztbe is van az rakva... »
Az éjbe nyúló mulatság zajából
a nagy szobánkba is beáradt;
mikor a tánc s a nóta már kifáradt,
mi gyermekek már réges-régen
ott kergetőztünk fenn az égi réten,
ahol felhőbáránykák legelésztek...

A hárs alá szaladtunk, hogyha jött a zápor;
ha szél rázta, szemünkbe hullt a hársvirágpor,
ömlött az illat ránk, a méheket a mámor
ringatta kéjjel. Nyári zápor múltán mezétláb, pőrén
kiperegtünk a rétre, talpunk bőrén
a fű csiklandott; friss szivárvány
imbolygott fenn, mint kezünkben a sárkány.

A hárs alól rebbentünk szét majd' minden este
bujócskakor bokrok mögé, kiváncsin lesve
hogy kit talál meg elsőnek a szúnyó...
egész addig, míg le nem hullt az új hó.

Velem vénülsz, öreg hárs, árva,
a végső pusztulásra várva;
kivágnak téged is, de nyaraink szívemben élnek
és őrzöm illatod majd meddő napjain a télnek.

A RÉGI NYÁR

A múltból felszivárog még egy emlék.
(A nyírest újra láttam nemrég,
augusztusban, amikor otthon jártam.)
Gyermekkorunkban, tűzzuhító nyárban
együtt sétáltunk Nagyanyáddal.
Tízórait vittünk a *kiskosárban.*
Előreszaladtunk; a nyíres peremén
még kergetőztünk, míg a *Méltósága*
a *parton* fel nem ért. Ernyője árnya
szelíden hullott őszülő hajára.
« Halló! Báb és Ferkó, jöjjetek ide! »
Letelepedtünk mind a nyíres szélibe,
előkerült az alma, a *vajas*kenyér...

Nálunk csak *zsíros* volt, az friss és hófehér.
Sült krumplit ettünk gyakran vacsorára.
Öcsém meg én, anyánk hívó szavára
szaladtunk be; a *kisasztalnál* vártuk meg,
ki lesz az első; anyánk zsírt és sót tett
a krumplira (enyémet meg is paprikázta).
Most is érzem még a krumpli illatát, habár
a régi ház már összedőlt s a múltba tűnt a régi nyár...
Hol vagy már Méltósága, hol vagy már Anyám?

ARATÓBÁL A FALUBAN

Friss szagú nyírfaágak alól
csap fel az első ének
a nyáresti égnek,
az udvar négy sarkában
lilalángú gázlámpák égnek,
néhány pár már ropja a táncot
a cimbalom csiklandozott lányok
kacagását hallatja,
míg a hegedűsírásba
belebrummog a nagybőgő hangja...

Én a gázláng körüli
legyek és lepkék táncát figyelem,
majd a csillagos égre siklik fel szemem:
a Göncöl-szekér rúdja csikorogva fordul,
apám kövér kévékkel megrakott szekéren
hazahajt a mezőről,
lovainak patkója csillagszikrákat szór,
hátrébb egy marokszedő lány
ottfelejtett sarlója villog...

Felülnék én is a kepésszekérre,
de anyám máris kézenfog,
megyünk már haza,
pedig a zene, a nóta és a tánc
most kezd hevülni igazán,
a nyári éjt, a hallgató mezőket
betölti már az aratók dala,
csak akkor csitul el majd, ha
a kazlak mögül zárórát kiáltanak
katonás hangon az őrszem-kakasok...

Arra már apám hazaér, kifog,
a meleg kévékről leemel, ágyba visz,
a fényes sarló mellettem hever:
amíg szekere hazadöcögött
megleltem fenn az égi tartó tüskéi között...

MINT A MESÉBEN...

(Bábnak)

Emlékszel?
a szalonban a szőnyegen
a nagy könyvet lapoztad:
a képeket nézve
őserdőkben jártunk
szelíd vadállatok között
ember-előtti világban
mielőtt még Robinson kikötött
a távoli szigeten...

Az igazi Éden
a kastélykert volt
lucfenyők meggyfák
almafák bokrok
nagy fűvek között
mennyit kalandoztunk
fára másztunk bujócskáztunk
mindig a te bokrodhoz bújtam
borzongva beszívtam
hajad illatát
féltékenyen a szaglászó szélre.

Sokszor a gyepen szaladtunk
versenyt futottunk
egyszer birkóztunk
a fűbe estünk
de mielőtt bimbózó testünk
kivirágzott volna
felpattantál tovaszaladtál...
a szénaszínben leltelek meg
lihegtél lihegtem

orcád rózsájára
darázs csapódott
első csókom.

Duzzogtál és
haragot tartottál
majd mégis megkövettél
színdarabra készültünk
engem is beszerveztél,
vasárnap délután
tavaszi szellők szárnyán
szállt fel a sárga
virágsátorból énekünk:
« Szállj oda, hol áll a ház,
hol bimbók fakadnak,
add át, egy rózsát ha látsz,
üdvözletem annak ».

Most újra látom surranó bokád
felrezzenti a virágágyak szélén
az ezüstszegfűket
szemvillanásuk szivárványt szór,
a lucfenyők hegyéről
kamasz-szél szalad utánad
sziromszoknyád mögé
ébredő szellők sorakoznak
a legmerészebb
blúzod búzavirágait babrálja
hogy titkaidat ellopja
és felvigye a kékbe
a bárányfelhőkből
leskelődő angyaloknak.

Madárfészkekbe mentem
szunnyadó álmaidat
a szeplős tojáskák
simogatásomtól megnyílnak
madárfiókák tátognak
mikor egyikből kigyó búvik elő
de ennek is szárnya nő
és elrepül az űrbe.
Álmaink együtt szárnyra kelnek
és fenn a Fiastyúkon énekelnek
hol végleg fészket raktak
közös emlékeink.

KAMASZKORI EMLÉK

Ott álltunk kastélyotok teraszán:
a szél babrálta kékselyem ruhád,
sóváran néztelek és dúdoltam veled,
míg eltrilláztad Grieg Solweig dalát.

Azóta már megnőttek mind a lucfenyők,
gazos vadon a régi kert ma már,
vérző meggy nem piroslik, nem nevet virág —
azóta Délre szállt és sír a Kék Madár.

MIKOR MAJD MEGSUHINT...

Mikor majd megsuhint s a végre int
jeget jóslón a téli szél,
gondolsz-e még a gyermekkori kertre,
kamasz tavaszra — pályád szélinél?

Visszajelez még gyermekkorod füttye,
még visszanéznél, de a dermedt fákra
nem száll madár már, hanem hó szitál —
indulsz a télbe botladozva, fázva...

Előre nézz csak, nem lehet már hátra,
előre vár és nem mögötted hívogat az Éden!
Lemegy a nap, de lám a téli éjben
lépted vigyázzák csöppnyi csillagok.

KÉPZELT HÓESÉSBEN

Hó és hideg, homály — eremben elcsitul a vér,
a csipkefüggöny már az égig ér.
Szétmállik életem, mint életed.
Mondjam, hogy *együtt* múlik életünk?
Tűnő két árnyék, némán lépdelünk.
Árnyék, ne félj, tedd kezembe kezed

ÁRNY VAGY CSUPÁN...

Árny vagy csupán,
bár hitves is lehetnél,
meg lányom is talán.
Magamlak szüllek téged:
sok lányból-asszonyból
szövöm meg képzelt nőiséged.
A vágy szül és a társtalan magány.
Légy hát, árnyleányom, álombéli Árny!

RIGÓFÜTTYÖS REGGELEK

Ma már csak emlékezetemben
érzem a régi füttyös reggelek ízét:
az új nap most teríti szét
villogó vásznait a mezők asztalán,
az illatok ünnepi zászlókként
lengenek házunk homlokzatán,
kitárt ablakban állok és szemem
a kerti harmaton cikáz
s a szám mohón harapja
a márciusi reggel ropogó legét,
kamasz-szívem kíváncsin kémleli
az induló nap száz ígéretét,
rigók repdesnek fütyörészve
a borzongó fák rügyes ágain
vidám ricsajjal szórva szét
az ébredő remény üzenetét...

Hol vannak már a füttyös reggelek!
Szívem még most is megremeg
ha reggel újra érzem: élek!
De most már a fütty helyett,
ha márciusban a huncut rigók
kora hajnalban hancúroznak,
mogorva kedvvel ébredek:
az új nap új robotját hozza!
Jöjj el, jöjj vissza március,
te rigófüttyös! régi kedvvel várlak
hozd vissza régi reggelek —
az új kezdések izgalmát, ízét,
hozd vissza hamvadó tüzét
régmúlt tavasznak: ifjúságnak!

RÉGI JÚLIUS

1. *Vihar előtt*

A déli derű szárnyszegetten száll

Őrjöng a forgószél a porban hemperegve
örvénytölcsérek tátogatnak
villámokkal csapkodva vágtatva közelg
tajtékzó paripán a dühöngő vihar

a fákat fosztva földünk ostorozza
a táj nyüszít, rémült szemét befogva
vésztjóslón kongat távolabb a nap
s az ég tetői döngve összeomlanak.

2. *Vihar után*

Az esti fény az ablakon lobog
a kerti fák most boldogok
viharvert lombjuk végre elpihen —

az esti béke szívednek izen
nyugodjék már... a vihar elült
a tépett kert piheg, kidűlt
sövényén át a telihold ragyog
s a lugasban az álom ébren andalog.

RÉGEN ÉS MOST

1. *Nyári este*

A nap lemegy
a domb megett
áll az aratás

puha moha
békarokka
békás vízforrás

útra kél az
esti szellő
zizeg már a sás

szélnek dűlő
szitakötő
vígan vitorláz

béka-banda
gyülekezik
harci zajba kezd

most a tarló
tücskei is
rázendítenek

brekegés meg
tücsökzene
együtt koncertez

lefigyelnek
csillagködből
angyalgyerekek

a holdfényben
hálóingben
menekül a Csend...

2. *Őszi este*

Hazug vagy, Hold!
Kölcsönvett fénnyel
deríted éjem.
Káprázat játszik
most is velem
ahogy a kertből
fényed figyelem:

Ott a *magasban*
égi lugasban
szelíd szemével
hárfazenével
dajkál a hold
sok kis csillagot
— maga is dalol...

Ott *lenn a mélyben*
égi örvényben
vad felhőhullám
taraja közt
haragos-zöld
Cethal-szemét
mereszti rám...

Mi hát a látszat
s mi a valóság?
Mi ragyog rád:
behemót Semmi,
avagy a Jóság?

CONSOLATIO MYSTICA

« Miért búsongsz a néma csillagok alatt
árván és fázva, hisz nem vagy magad?!
Élők szívével s fenn holtak szemével
vigyázlak, mígnem hozzám térve
— virrasztó csillagszemként égve —
őrködsz te is és én tovább veled
sok éji vándor útjai felett. »

DANTÉT IDÉZVE

« L'Amor che muove il Sole e l'altre stelle »

Jól hallottad hát tegnap este,
mikor a csillagokat lested:
minden hunyorgó csillagfényből
— holtak szeméből — és élők szívéből
a Szeretet süt rád.

A Jelenlétről
nemcsak a nap beszél neked,
nemcsak a hold vidítja éjjeled
a néki udvarló kis csillagokkal;
a meleget megérzed,
mint vak az arca bőrén
érzi a fényt s talán a színeket,
ha ráhangolod szívedet
a sok-sok szeretetsugárra.
Őt érzed minden kézfogásban,
riadt szemekben — örömben és gyászban...
A gyászban is, bár ha a kín lenyom
és szíveket szorongat dermedt fájdalom,
szinte a Szíriuszig száll vissza a fény...
Most lám anyásan simogat a szél,
s az őszbe hajló, hunyó nyár
szikrái szállnak: sok-sok szentjánosbogár.

Bár jól tudod:
a Szeretet mozgat Napot és minden csillagot,
miért gondolod
időnkint, hogy tán végleg elhagyott
a Fény? Mióta Csillag gyúlt ott Betlehem fölött,
a Fényforrás a földre költözött!

ESTI SÉTA A KERTBEN

(Mini-apokalipszis)

Egy régvolt pipacstól bevérezett
a szüntelen sajgó emlékezet.

A kerti útra kihajlik három őszirózsa:
Kié leszünk? — ezt kérdik sugdolózva.

Harangkongás robban az esti szürkületben,
a csendgalamb a tornyon összerezzen.

A szobor tárt karjával árnyként integet,
magányos őrszemként vigyázza léptedet.

Az este ködcsipkéjét most teríti szét,
békére inti Róma nyugtalan szívét.

Az égbolt búraként feszülne rád,
de szíved átfúrja a gömb üvegfalát,

Napot keresve kozmoszéjszakát
s dermesztő csillagűrt szel át;

a Kristályváros fent feléd ragyog,
a Bárányt körülzsongják boldog angyalok.

Nincs többé éj és nap se kell most már:
Isten előtt itt zúg az aranytűzű ár.

EGYETLEN

Hány költő panaszolta már,
oly gyorsan ellobban a nyár?
Miért ismétled te is tehát
az őszt érző költők dalát?

Őszödet, tiédet, a mostanit
senki soha így nem élte át!
Az elmúlást nemcsak itt ebben
a leváló-lehulló levélben,
de inaidban s idegeiben,
egész valódban másként érzed,
mint mások, mint most társaid,
például ha reggel arra ébredsz,
hogy ropognak merev csontjaid!

Más nedvek, gondok, vágyak
zsongnak, sajognak, fájnak
agyadon és szíveden át,
mint másokén; minden más:
a bú, a tett, a látomás,
másként érzed, éled, látod
a most múló őszt: egyetlen,
közölhetetlen a világod.

És nem adhat majd számot
senki más rólad, helyetted,
ha kenyered javát megetted,
s magad várod egyetlen halálod.

De akkor magaddal viszed át
szeretteidből azt, ami tiéd lett,
mert életed, sajátos léted
valóban abból szőtted szépnek,

amit itt átadtál és elvesztettél,
egyetlen, ha igazán szerettél,
éned más lesz s mégis megmarad:
a tékozlásban leled meg magad,
a közös lét a szeretetből épül.

Ha majd ők maguk is végül
sorjában csatlakoznak hozzád,
egyetlenek, magukkal hozzák
önmaguk s amit hozzájuk adtál,
közösen tesszük ki a teljes létet,
egyetlenek az Egyetlenben, végre,
egymást gazdagítva együtt *leszünk*,
és egymás miatt örvendezünk.

LÁTVÁNYOK ÉS LÁTOMÁSOK

AHOGY ÖREGSZEL...

Ahogy öregszel egyre jobban látod,
a vágyak szárnyán el nem menekülhetsz.
Belül alkoss magadnak új világot;
ki űrben repül, mindig egyedül lesz.

Föld s ég között nyugalmad nem leled.
Miket magadba temettél a múltból,
párává vékonyodnak, mint a reggelek
köde, ha nyáron napunk izzik újból.

Kitárva lelked régvolt nemzedékek
kincsét tiédnek tudhatod és együtt
örvendesz azokkal, kik veled élnek.

Belülről égj és úgy lobogjon lángod!
Ne *egy füst* légy a társaiddal, *egy tűz*!
s az öröklétet már itt megtalálod.

VINCENT

Hiába tett a nap korongja
glóriát a Magvető fejére,
nyárvégre rászakadt bomolva
a sárga tűzvihar a földre.

A mindenségben meglazult
minden ereszték,
részeg táncba kezdett
a szélmalom s a szék,
örvénylő ciprusok,
arany napraforgók
s búzaföld felett
szállongtak a hollók,
távoli csillagok
földközelbe jöttek
s a Nap, a tűzgolyó
perzselte a Földet...

Ez még csak a kezdet;
mi lesz, ha a lángot
nem tartja vissza már
tűzvulkán szemed!

CSONTVÁRY

Tajtékzó vízesés
zuhog a mélybe,
a sziklán sistereg:
alkonyi fénybe
szivárványt szitál.

Egymagában áll,
naputat nézve...
Hirtelen felriad:
most elhúz felette
egy angyal-csapat.

HÁROM FILMKOCKA

(Huszárik Zoltán halálára)

A véres szemű Hold a hideg űrből
nézi levágott lovak golgotáját.

Szindbád borzong, a téli tó jegén
összeszorítja könnyű kabátját.

A vízbe fúlt fehér galambot
mennybe viszik hószárnyú angyalok.

VONATON SZABÓ LŐRINCCEL

Észak felé robog a gyorsvonat,
az elsurranó toszkán dombokat
altatja a novemberi este...
Elszállt a nyár, de milliónyi tücske
itt benn szól újra, míg tovább szalad
a gyorsvonat az éjben és a vad
szerelvény kattog és visítanak
a sínvasak alant, de a korom
nem csap be most, mint egykoron
Miskolc felé a régi mozdonyon...
Az éjben felrémlik sorsod, rokon,
Te torzonborz talány! — Ezt olvasom:
« Fél életem az érzéki világ
s a szellem harca, a szomjúság
oltása és ahogy év évre folyt
az önmegváltás keresése volt. »
Lőrinc, Te élve boncoltad magad,
kínok, vívódások és robbanások
tépték hússzíved s Kalibán-agyad:
poklok bugyrából sóváran kerested
az illanó derűt, napot, örök eget...
Végül a vágy, a tündérképzelet
s Mozart varázszenéje szárnyán szállva
lebegtél fel a remény magasába!

SALZBURGI KÉPESLAP

Gaisbergre nyílik ablakom.
Mint régi téli képeslapokon
a kert, a fák a vattás hó alatt
szikráznak — tündér-pillanat!
Ó kandikáló havas nyírfaág,
hószárnyú Béke, eltűnt ifjúság!

RÉGI NYÁR ZEBEGÉNYBEN

(Szőnyi Zsuzsának)

Lenézve látod a kanyart:
a *Kék Duna* Buda felé tart,
nyújtózkodik a nyári napban,
most szinte mozdulatlan,
ráérős, csendes, hisz apad.
A fényben itt remeg a *Kerti Pad*:
repesve Téged várva
föld fölé emelte a varázslat;
de Te a nagy fűvek felett
csapongó lepkék táncát figyeled,
bokrok közül a mókusok
huncutul lesnek Rád,
míg súgdolózva faggatják
rejtelmeid a kerti fák.

TEREMTŐ IHLET

(Triznya Mátyás akvarelljére)

Zölddel és barnával
meg *hiánnyal*
játszik az ecset:
itt az őszi erdő!
A kék eget
csak sejtheted
a lomb felett;
az őszi nap,
mit *hiány* szült
a fákra ült.
Hiányból teremti
Festő, ihleted
a fényeket!

KÉT HELLASZI EMLÉK

(Zsuzsának és Matyinak)

1. *Olympia*

Őrt álló mirtuszok magasra tartják
a béke kéklőn lengő baldachinját.

Tört oszlopok, kőkérgű tölgyek
között turisták járják most a völgyet,

hol hajdan harsogtak a versenyek...
Templom-romok közt némán lépdelek.

Hová tűntek innen az istenek?
A ciprusok a dombról intenek:

Kronion lejtőjén ott tanyáznak,
ahol most éppen hűsölnek az árnyak.

2. *Sounion*

Biztos pont, fény és menedék
volt rég e szélseperte fok,
midőn a viharverte nép
figyelte Poseidon szemét,
ki az időtlen oszlopok
árnyán hűsölt — unatkozott.

Elnyújtja rácsos árnyait
az oszlopsor — tört orgonája
a szélnek — vérbe mártja
a hunyó nap kék tükreit.
Poseidon régtől nincsen itt:
Olimposzon unatkozik.

KÉT SZENTFÖLDI EMLÉK

(Katinak és Gyurinak)

1. *Qumrán felé*

Csak buszról láttam pásztort Izraelben:
a nyája ott legelt az útközelben,
ő meg nagy botjára dűlve nézgelődött.
A március kicsalt már egy kis zöldet
a sziklás-sivatagos völgyben...
Vizet is láttam — balra tőlem
a Holt-tenger ezüstözött.

Jó Pásztor, Jézus, mindezt ismered:
nehéz e földön dús füvet találni
és oly ritkán esőznek eged csatornái!
Mi élővízre vágyunk, szomjazó juhok —
és mellettünk a Holt-tenger ragyog!

2. *A Golgotán*

Jézus, keresztutadat járva
bazársoron és nyüzsgő zsibvásáron
keresztül értünk el a Golgotára.
A hegy helyett temérdek épülettömb,
pópák, barátok, tömeg, füstölők...
A sziklát is csak lejjebb oldalt láttam.

Mi maradt hát itt Belőled?
Midőn a kereszt fájáról levettek,
a sziklasír várt, honnan élve léptél át
dicsőséged honába — itthagyva ruhád,
amin a zsoldosok megosztozkodtak.

Még ma is egyre osztják örökséged
tiéid, Benned hivő keresztények —
a nem hivők nevetve nézik ezt a népet,
mely semmibe veszi végső Igédet:
« Legyenek mindahányan egyek! »

Jézus, te tiszta láthatatlan Láng,
Lelkeddel vagy jelen.
Pünkösdi tűzvihart küldj ránk,
hogy végre egy legyen
tiéid szíve-lelke!

PASSIÓ

(Kordiának)

Nagyböjtben vasárnap délután
a templomtól messze eső tanyán
keresztutat imádkozott Anyám.
Én kisgyermek ott álltam oldalán.
Kopott kis imakönyve lapjain
a régi rajzok — stációk —
előttem állnak még ma is:
Jézus keresztjét viszi véres vállal,
kegyetlen katonák ostorral, lándzsával,
és végül vasszegekkel szegezik a fára.
Csak Veronika, Simon, néhány asszony
és főleg Édesanyja meg anyám
kísérik gyengéd fájdalommal...

* * *

Nem húsvéti, karácsonyi készületnap volt.
Reggel korán a kórházba siettem.
« Drága gyermekem! » —
ez volt anyám első szava hozzám.
Még megismert, mikor fölé hajoltam.
Láttam, de nem hittem el:
már kimondhatatlan gyötrelemmel
végső küzdelmét vívta a halállal.
És délután, mikor megint ágya mellett álltam,
már föld és ég között vívódott lelke:
halkult és egyre kihagyott a szívverése
s egyszercsak megszünt lélegzése...
Egy ápolónő jött — avagy talán
egy égi angyal — hófehér ruhában,
gyertyát gyújtott; e karácsonyi láng

jelezte Anyám égi születését.
Elmondtunk lelkéért
búcsúzóul egy Miatyánkot.

* * *

Miatyánk, Atyám!
Anyám szívében jelent meg Jóságod,
légy érte mindörökre áldott!
Anyám szívére kérlek, bocsáss meg nekem!
Szavad anyám ajkán át hallom:
« Drága gyermekem! »

DE PROFUNDIS

A mélységekből kiáltozom Hozzád:
e föld színéről, mely oly mélyen száll;
a felszántott föld barázdájából,
mely fényt, esőt és vetőmagot vár;
a vízmosások mély medreiből,
hol télvíz múltán kankalin is kandikál;
a vulkánok földmélyi tölcséreiből,
ahonnan fellövell a fortyogó tűzár;
az öntudatlan pokol-bugyraiból,
ahol kavargó lávaként ég, sistereg a vágy...

A föld szívéből végre visszaszállok
Krisztussal együtt kősírja fölébe,
sőt még feljebb a hallgató egekbe,
fel felnyilalló kiáltásom szárnyán
és addig most már többé meg nem állok,
amíg Elédbe fenn el nem találok,
hol minden szó, jaj, örömkiáltás
belémerül a csillagmélyi csendbe.

27. ZSOLTÁR

Hárfám s egyéb zeneszerszámom nincsen,
de szóljon Hozzád most ez esti zsoltár,
— hallgasd meg kiáltásom, néma Isten!
Uram, Világosságom, Üdvösségem!
Nem tör rám hadsereg, nincs külső ellenségem,
de benn a szívmagányban rémít a sötét,
ott rágja szorongás reményem gyökerét.
Ne rejtsd el, mutasd meg orcádat!
Tudom, hogy lehetetlent kérek,
de Te adtad nekem e balga vágyat.
Míg itt a földön élek, sűrűek az éjek;
üzenj nekem valamely csillagfénnyel.
A napvilág, tudom, csak elrejt Téged,
beszédesebb rejtelmes sötétséged.
Te nagy Titok, elrejtett Jelenléted
még akkor is felvillanyoz reménnyel,
hogyha apám, anyám már el is felednének.
Szeretném látni fényes nap-orcádat,
jobban, mint drága, ékes palotádat,
és ott időzni Nálad csendességben
arany-csillagtűz trónod közelében!
De addig éji ösvényen kereslek Téged —
reményt gyújt jánosbogárnyi fényességed
s a hold, mely láthatatlan arcod fénye —
és bízó szívvel zsoltárt zengek Néked.

PASCAL

« Le silence éternel de ces espaces infinis m'effraie »

(*Pensées*, 206)

Van úgy, hogy — veled együtt — rémülettel tölt el
a mérhetetlen csillagterek örök csöndje,
hiába szór sziporkát fenn az augusztusi éj!
Csak percnyi villanás az életem:
mögöttem és előttem ásít a sötét!
Hogyan kerültem éppen most ide,
miféle ismeretlen véletlen
játszott velem parányi csillagporral?
S mi lesz velem, ha csöppnyi fényemet
kioltja majd egy ismeretlen Árny?
Az életem-halálom döbbenet, talány!

De éjszakádban Tűz gyúlt hirtelen,
Te izzó agy, vakító értelem!
Maga a Tűz jelent meg érzékeny szivedben
s te könnyes szemmel, ujjongó örömmel
megláttad Őt a *más rendből* valót.

Hiába szállok én is táguló csillagterekben,
míg nem kereslek itt a szívközelben!
Ha önmagamba szállok — benti végtelenbe —
Te mélyen égő Tűz majd rádnyitok
s e fényre szomjas szem meglát, Te nagy Titok!

A MEGNEVEZHETETLEN

Mire valók, mondd, mire jók e hasztalan
és vérszegény szavak? — Csak dadogják a Létet;
hallgat a Lét maga, imádva boldogan
extázisban a telitűzű Jelenlétet.

Vadrózsaág közül szólt hajdan a Titok,
Nevét nem mondta meg. — « Vagyok, aki Vagyok. »
Hiába kérded, Mózes, ki nem ejtheted
úgysem — hiába kísérled — a Lényeget!

Némán állt Mózes. Fenn a fellegek
szállongtak — híg habok a zajló víz felett —
és békés bárányai legelésztek lenn.

Szikráztak fenn a csillagok és a Hegyet
holdfény havazta; a Megnevezhetetlen
fénylő sötétbe vonta be a kék eget.

SZÉPSÉG ÉS RETTENET KÖZÖTT

(Tűz Tamásnak)

Mindenkinek van angyala.
A tiéd rejtelmes,
kilenc múzsával felér,
Rilkéé rettenetes,
az Iszonyat kezdete,
mint maga a Szépség.

Föld és ég között kerestem
én is angyalom. Itt lenn
tűzpallosú kerúbok álltak
az Éden rózsalugasában,
hol a földi angyal
hosszú hajába fonta
rózsatestét — meztelen,
míg a kígyó a fáról leste,
midőn leszállt az első este,
kikandikáló kebleit
s Ádám szűz-szelíd
mosollyal átvette az almát...
Ez a földi mitológia.

Majd tejútárkokból lestem
az angyalkarokat, kerestem
közöttük magamét,
de az égi fények
szemem vakká tették;
midőn látó lettem,
hiába kerestem, —
az égi angyalok
eltűntek már a csillagporban
és most magam vagyok.

Csak álomban élnek
eme légi lények
s néha hurik lesznek...
Ez égi mitológia,
Mohamed paradicsoma.

Vonzó-taszító minden angyal.
Magadnak teremted tiédet:
a szépség-szülő képzelet
rózsaligetben járkál,
avagy az űrben száll
sóváran — egyre megy.
Ha akarod, a képzelet
rejtelmeket rejteget,
kibomlik mint a rózsa
s sziromvágyó darázszíved
lesz örökös lakója;
de könnyen az is lehet,
hogy a visongó Rettenet,
hollószárnyú halálmadár,
repdes a világűri éjben
és se földön, se égen
nyugalmad nem leled:
a Szépség csak a kezdet!

TÜKÖRJÁTÉK

(A. D. nevére)

A Luxemburg-kert fái közt
Nevetve táncolsz körbe —
Nagy őzszemed belém tekint
Incselkedőn mint mély tükörbe —
E fülledt nyár szikrázza fényeit.

De másfél évtized már elporzott felettünk
Utunkból nem lett pároscsillag-pálya —
Bár tűnt emléked tört tükörnek roncsa
Orcád napját még szivárványra bontja —
Időm iramlik — őszi nap helyett
Szivárványként ragyogj szívem felett!

ÁLDOTT EGYSZERŰSÉG

(Nemeshegyi Péternek)

Szálló nap alatt
napraforgó légy!
Ki elfordul Tőle,
árnyékába lép.

Fénye, tüze áldás:
lépteidnek lámpás,
szívednek öröm.

Izzó öröklét
sugárzik feléd.

Áldott egyszerűség!
Istené a hűség,
tiéd csak a hála.

Jó az Isten, jót ád! —
ez legyen imád!
Jónak lenni jó.

CSILLAGPÁLYÁN

Lankadnak már a fészek-rakó fények,
a nyári kertben elhalkul az ének,
az éj ott surran fenn a dombokon,
a csendet hozva máris beoson
tollászkodó falombok résin át,
míg hallgatod az estharang szavát.
Borzongó szíved bölcsen arra int:
a készülődő fecskék szárnyain
elröppen már a nyár megint
s te fázó felhők, sápadt csillagok
játékát nézve várod a napot,
mely reggelente fáradt fénnyel
vigasztalgat, de sápadó reménnyel
serkent csak... Járj tovább,
előre menj csak pályádat követve:
az Égi Törvény öröktől-örökre
előtted jár és mindenütt követ,
míg el nem éred végső égöved!

ARICCIAI LÁTOMÁS

Egy törpe pálma, babérbokrok s ciprusok sora
virul még zölden. — Fosztott kertből nézek
el messzire a völgy felett egész a tengerig;
lenn szétszórt háztetők és hallgató mezők,
a fényes vízsáv márványként ragyog.
December-délután, erőtlen már a nap.
Balra a dombon pineák, ferde kalappal,
jobbra Ariccia zsúfolt házai:
erkélyein a száradó ruhák
zászlóit lengeti a szél,
mely gyermeksírást hoz fel most felém...

Vibrál a víztükör, vakít, de fogva tartja
e fénysóvár szemet. Odébb a ködben Ostia
s a tengeren túl messze Afrika.
Ágoston innen indult, elvitte tüzét.
Anyjával társalgott itt utoljára:
az extázis az égbe vitte kettőjük szivét.
Hiába kísértett a másik asszony álma
— a régi csókok s lágy simogatások —
az ősi s új Szépség felizzó Lángja
magába szívott minden földi szépet.

A márványfényű hús csak fáradt lángolás
az égi Tűz mellett, csak röpke villanás.
Ó fényre szomjas szem! amíg ott tündököl
a tengersáv az éggel összefolyva — két tükör —
lásd hát meg benn a Fényt, az örök Szépet!
S te tűzimádó szív, az izzó Öröklétet!
Örök Tűzláng, Te nyeld el éjszakám!
December napja — itt a kert fokán —
szívemben szítsd fel újra a reményt!

HOLDFOGYATKOZÁS

Mint holdfogyatkozáskor kormos lesz a fény
az éji lámpás tejszín-üvegén,
a te tüzed is kormosodik már:
kis árnyak fészkelnek a szemed üregén.

Mindig a tűzre vágytál és a fényt kerested
annyi kinyíló nyári reggelen
s a csillagok közt ha a nap lement;
szemedből meddig villog még a láng
s vele a számtalan örömszilánk,
amelyeket egy fél századon át
gyűjtöttél össze öröklétbe hajló
sok apró pillanat-parázsból télire?
Meddig tart még a tartalékod?
A szívkohóban forrtak belső tűzzé
emlékeid: extázisok és örömsziporkák,
innen lobog a láng az esti ködben,
mely már előtted falként sűrűsödve
temet tüzet és lángoló nyarat.

A belvilági lángot nem izzítja most már
csak az a fény amelyet annyi szelíd szempár
küldözget át szemedbe: belső tüzedet
izzítsd fel hát a szív- és szemsugárral,
ne gondolj már a kinti múló nyárral,
mely úgysem adhat tartós szívtüzet!

A Sasmadár parázsló szárnyakon
hordott eddig a fénylő csúcsokon,
amíg lenn milliók szemét-szívét
könnyekben áztatta a fájdalom
s csak éjt hozott nekik halálos szárnyakon
a Sors... Miért tiéd a jutalom?

Most szállj le már a völgybe-ködbe
és mások fájdalmát is vedd szívedre,
ne hidd, hogy könnyen könnyek nélkül
átszállhatsz majd az új világba,
hol végképp nem lesz semmi más,
mint fény és örök örömujjongás!

ÁLOM ÉS VALÓSÁG

(Játszadozva és komolyan)

ÁLOM ÉS VALÓSÁG

Az éjjel holdfényben
a cédrus hegyén
sírt egy hegedű.
Álmodozás!

És a valóság?
— A lét lángolása.

JÁTÉK

1.

Mesemondó móka:
padkán vén anyóka,
nem is anyóka, boszorka!
Seprűre ugrik s Dorka
kis unokája tapsikol:
« Nini, a banya lovagol! »

2.

Leírtam ezt a szót:
játék.
Rímet rá, jól hangzót:
látnék.
Mit szeretnék látni?
Surranó vizet!
Patak parton állni
s talán nem hiszed,
nézni önfeledten,
hogy a kis halak
ezüst öltözetben
lagzit tartanak:
egymáshoz simulnak
a jegyes halak,
nászuk milyen szűzi!
a mennyei pap
szívük összefűzi
kozmikus sugárral
s máris siklanak
a surranó árral...
Vége van a násznak,
versemnek is vége,
fuss el te is véle!

3.

A fellegek
megellenek
a sok bárány
sírva béget
legelik már
gomolyogva
a tejszagú
égi kéket

Mesebeli
pásztorfiú
botjára dűl
vigyázza fenn
villámokkal
terelgeti
kerge nyáját
szemre húzza
fütyörészve
fényes bőrű
nap-sipkáját

Éjjel a hold
hű kutyája
őrködik az
elszenderült
barikáknak
álma felett
míg a pásztor
szelídképű
angyalkákkal
hancúrozik
csillagbokrok
árnyékában

Most egy árva
csengős bárány
panaszkodva
fázva béget
a sírása
felveri a
tejútparti
mindenséget

4.

Csecsemőcsillagok
szunyókálnak az éj
selyempaplanán:
a boldogságtól
tejcsepp csordul ki
sziromajkuk szélén.
Tejbemártott lágy
kerek zsömleként
duzzad a telihold
az ég csészéjében;
a csend bölcsőjében
ring a lenti valóság:
dajkálja, altatja
dúdolva a Jóság.

MODERN?

Blöfföt böfögnek
s azt mondják: modern!

A zagyvaság-öklendezőknek
a szkatológiásoknak
a képzelt óriásoknak
a tettetett őrülteknek
az agyafurt agyalágyultaknak
a köldöknézőknek
és önherélőknek
a demagóg dómrombolóknak
a mániákus szex-imádóknak
a « semmi sincs »-hitvallóknak
a reményrablóknak

én nem vagyok *Modern*!

ANTI-GENEZIS

(Paródia — pesszimistáknak)

A Göncölszekér sínje leválik és elgurul az űrben

A Hold túlérett tökként hull alá
az afrikai őserdőben egy orrszarvú
égre szaglászva belédöfi orrát
mire a tök löttyedten szétmállik
Csak a gyíkok sütkéreznek még az aranyhomokon
minden más élőlény haldoklik már az orrszarvúval
a széllel bélelt szellemekkel szeretkező
sellők szintén kimúlnak
A szellem megúnta a konvergálást
planétáris elektromos-agyak
mindent elraktároztak már
tarkójuk vakarják
nincs mit tenni
Új csillagködökön protuberanciák tüze csap föl
de lángjuk elfújja az Anti-genezis
A Törvény tótágast áll
visszafordul az Idő mutatója
a Tér iszonyodva összezsugorodik
mígnem minden
egy gombostűfejbe sűrűsödik

Légypiszok szennyezi a hűlő Semmit!

KEZDETBEN

Kékbe nyilalló kristálysugarakból
s halkan szálló hárfazenéből
épít mennyboltot a kezdeti lét
amint szórja szét a sok sugarat
s a húron a hang remegve fakad
öröm bizsergeti ifjú szívét
szivárványt tűz sugár-hajába
a kékszemű ébredező remény
angyelseregek hárfáznak a fény
meg az ember-előtti béke ölén
az Úr mosolyog s dúdol magában
kikönyököl az új mennybolt peremén.

SZELLEMIDÉZÉS

Hajnali harmatban hemperegnek
a múlt hazajáró szellemei
létük már csak álombeli
a reggeli rózsálló fények
villogva csiklandozzák őket
hogy igaz létre ébredjenek.

Lángban fürdik a lélek
mikor a parázs-tűz eszmélet
hirtelen lángra lobban — éget
múltbeli pelyvát törmeléket.

Száll száll dalolva a láng
s amíg a szív a gyönyörben ráng
az emlék piros ruhában táncol
neve *minden mindig akárhol*
most már minden merő lobogás
az emlék a percben újjászületett
s az elhamvadt múlt égő jelenné lett.

SZEMTŐL SZEMBE

A tó tükrében még remeg az ég
a parton ifjú álmos jegenyék
szempillákként a tónak kék szemén
várják a ködde szálló álmot.
Nekem a tó szeme tükör, enyém
a tónak — nézünk szemtől szembe
a víz átlátszó hártyalemezén.

Egymásba tükröz látszat s lélek,
amíg elillan a röpke varázslat
lentről villan a haldokló parázs-nap.
Fent is lent is kihunytak már a fények
csak bennem lángol lobogva az eszme —
a vízen szellő siklik át, körök
remegnek szét a néma vízbe veszve
s a csend ezt súgja: csak e láng örök.

IGÉT VIRÁGZÓ SZÓ

Ha csendes ajkak
szóra nyílnak
s száll a hang feléd,
figyeld az arcokat
a szem-mosolyt
a szív üzenetét.

Szívtől szívig
száll az üzenet:
lángot keres a lélek,
az ember-közti űrben
a láng didereg,
az összeköttetés:
az ige s az értelem.
Az értelem bent
szívmélyben szunnyad
a szó fészke a csend.

Szívmagból sarjad
a szó rügye
s a sok szirmos láng
mely átcsap másik lángba
s ebből fakad
a gondolat
földet formáló eszme.
De míg szíved
meg nem nyitod
a tűzláng fel nem lobban.

Magház szíved
szakadjon fel
sarjadjon szóba
a rejtett értelem:

izzítsa át
szíved szavát
belső szeretetláng
s virágozzon
lángliliom:
tűzpiros IGE!

POVERELLO

Széles mosollyal nevet a nap.
Amott az úton egy szamár halad.
Most megáll: harsányan IÁ-t kiált;
a völgy visszhangozza: IÁ-IÁ-IÁ!
Ferenc felüti merengő fejét
s a völgybe kiáltja üzenetét:
Az élet szép! VIVAT, VIVAT, VIVAT!
A hangja felveri kék Umbriát.

ŐSZI KÉSZÜLŐDÉS

Az árnyak andalognak
a lángot most lopja a nap
elbágyad már a délutáni fény
holt szirmokat sirat
a gyászoló remény.

El kell köszönnöd végre
a nyári lángolástól
és készülődni télre.

A hűlő tűzbokrok tövén
hunyó parázsként pislant
majd holtan hamvad el
ha jégcsengős palástban
a tél megérkezett
a szép emlékezet

TŰZTAMÁSOSAN

(Baráti paródia)

Srófold le az égve felejtett álmot,
a lángot ne érintsd,
mert bekormozza kezed!
Ha magadba merülsz, az emlékezet
szökőárként tör fel, szemöldököd
kútkáváján át kiönt,
s a vágyak árkában tovarohan
tajtékos habbal, mit a vad ösztönök
habzsolnak — savanyú moslék ez! —
míg andalgó szemed révedez,
szöszke csillagok hajfonatát
babrálod bámulva,
hogy a bakfisok szűzszeme
kéknefelejcs szirmokra rebben,
mint pilleszárny a lenvirágon,
mikor a hársillatú szél
a sarjúrendek között kószál
keresve az eltűnt időt...
és a hajnalcsillagra kötve hálóját
leereszkedik egy másvilági pók,
áttörve a kozmikus sugarak rácsát,
hogy visszahozza hozzád
elégett álmok hamvát...
és így tovább...

FÉLÁLOM

Egy holdfénytestű angyal
az álomködből kidugja lábát,
látod körmének öt opálját,
szemed szikrázva serceg,
visszatartanád e percet,
de máris napfény töri át
az ablakot, a zárt spaletták
s nyíló szempillák xilofonját
zengetve meg szférazenével;
ha szíved rezdül, hegedűhúr
hangja nyilall a fényes égre:
minden elfojtott szívverésre
sziporkát szór az üres azúr.

ALVÓ BAKFIS

Sziromszemén kék pille ül
almavirág vigyázza álmát
vele a kert is szendereg...
Ha a szél
útra kél
megúnva már meddő nyugalmát
a lány pillája megremeg
a kék pillével elrepül
a lepkeszárnyú álom.

ALVÓ MÚZSA

Nyírfazizegéssel
libegő levéllel
sziromszendergéssel
harmatcsillogással
csillagporcsillámmal
angyalszemsugárral
rezgő szempillámmal
emlékvillogással
szívsóhajzenével
álomillanással

takarlak be Téged
s várom ébredésed

A TEST, A TÁNC ÉS A LÉLEK

(Valéry-parafrázis)

« A táncos lányt felfalja a számtalan alakzat »

Nézd! ha megperdül tengelye körül
őrjöngő csigaforgásban ráng
most kicsap belőle a láng
esztelen felszökken csapong
felnyilalló szárnnyal
az üres űrbe szárnyal
a szálló eget ostromolja
betölti a föld és ég közti mezőt
létre hívja a nem létezőt:
a *Mindent* játssza megittasultan
a térhez és időhöz kötött
most már maga az Egyetemes
a test a táncban lángol
s a láng a lélekbe költözött.

NÉGYSOROSOK

Tündérálom

Korállmagányban
tengermélyi éjben
csillagtüzekről álmodik
egy alga.

Metamorfózis

Almavirág
cirógat a szél;
ha már alma lettél,
a féreg kirág.

Együttérzés

« Franciaországban eggyel több a munkanélküli: Chevalier, a hóhér. »

(Újsághír)

Chevalier munka nélkül,
a nyaktiló múzeumba kerül; —
se munkája, se munkaeszköze,
szegény *lovag*, mi is lesz vele?!

Realizmus

Ne mondd, hogy rózsafán születtél!
Sárból, vérből és vágyból
álltál össze te is,
amikor ember lettél!

Példázat

Hajló hárságon hintáz a madár,
a légbe ujjongva szállna már,
de ím egy macska lopakszik mögéje...
Halott szabadság, erőszak étke!

Pilinszky halálára

Egy kráter szélén szélfuvásban állunk,
riadt madárraj röppen tova feljebb,
a nap lebukik — végkifejlet —
begomboljuk fázón közös halálunk.

Hozzád kiáltok

Hozzád kiáltok, Te Kimondhatatlan,
nem Rólad szól szavam!
Te teremtettél úgy, hogy szomjúhozzalak!
E kiáltásban kimondtam *magam.*

KÉTSOROSOK

1.

Kőváza nyújtózik emeli karját
fésülné feltűzné hiányzó haját.

2.

Nyitott ablakba hajlik egy lomb át
tükrében fésüli kibontott kontyát.

3.

Egy ágon szédülten hintáz a szél
az ág vonaglik s ölébe alél.

4.

Ha majd a hóember elolvad, mi marad?
Hólébe áztatott semmi a domb alatt.

EGYSOROSOK

Elég volt!

Ledobja ingét már az izzadó magány

Gőg

Álmában kukorékol a helyke semmi

Anakronizmus

Kardot élesítünk neutronbombaborzongásban

APOKALIPSZIS

A tükörfal mögött tollászkodnak hátsógondolataink,
gyakran acsarkodnak és kakasviadalt
vagy oroszlánharcot vívnak vad vágyaink.

Ki lát szemünk mögé a szívbe és vesébe?
Ha életünk fonákját úgy látnánk
mint az angyalok és
főleg mint maga az Isten,
a rettenettől porba ájulnánk e pokol láttán.

Az Atya szelíd és szent szemével
nézi *ártatlan* gyermekeit,
kik viperákkal játszadoznak —
a farkasokat is a Bárányban látja.

Az alig-emberben a szellem és a szeretet
még csak csírázó álom;
mennyi életen és halálon
kell az új földnek megépülnie
hogy a bennünk dühöngő fenevadak
méltók legyenek az új égre
hol a Báránynak hódolnak valahányan
— neve a homlokukra vésve.

A hétfejű és tíz szarvú Vadállat kívül marad
a tükörfényes színaranyból épült
jáspisfalú égi városon
« a kutyákkal, csalókkal, erkölcstelenekkel,
gyilkosokkal, bálványimádókkal »:
a fal tükrében nézik torz-maguk,
amíg a belsőkre az Úr szeme ragyog.

ÁLOMLÁTOMÁS

Valami hirtelen borzongásra
megmozdult az egész erdő
a fák ágai kelet felé fordultak
lesték a beszivárgó fényt
a vérvörös végigsöpört a levelek közt
szarvasok törött aganccsal felütötték fejüket
és elindultak a fény felé
füleltek a nyulak a bokrok közt
a hófoltok alól hóvirágok dugták ki fejük
a vadászok eldobták fegyverük
hirtelen heves szél rázta meg a fákat
az erdő sírva-nyögve válaszolt
a távoli tenger zúgására
megérkeztek teveháton a királyok
a kincseket nem láttuk
de szívük lüktetését hallottuk
kiértünk az erdőszélre
a vörös Napkorong lilába lángolt át
a fák mélyen meghajoltak
két térdre buktak a tevék
a királyok térdre ereszkedtek
a nyulak hátsó lábukra álltak
a vadászok földre hasaltak
láttuk amint a közelbe jött tenger
feltornyozta hatalmas hullámait
a szél most hirtelen elállt
a levegő mozdulatlan kristálylemezként
megtörte az arany-lila sugarakat
kerubok ereszkedtek alá a felhőpárkányokról
szárnyukkal befödték arcukat
a szivárvány most átfonta a földet
a Béke a Csend ölébe ült

Örökimádást kezdett a csillagűr
s az Öröm lüktetett át a föld szívén
és ekkor mi is arcraborultunk.

II.

MŰFORDÍTÁSOK

francia, olasz és német költők verseiből

CHARLES BAUDELAIRE (1821-1867)

« Les Fleurs du Mal »
A Romlás Virágai-ból

Harmonie du soir
Esti harmónia

Eljött az óra: rezgve száraik felett
Virágkelyhekből — füstölők — felszáll a tömjén;
A hang- és illatár kereng az este ködjén;
Mily mélabús keringő s ernyedt szédület!

Virágkelyhekből — füstölők — felszáll a tömjén;
Zokog a hegedű, bú tépdes így szivet;
Mily mélabús keringő s ernyedt szédület!
Bús-szép az ég nagy szentségházként tündökölvén.

Zokog a hegedű, bú tépdes így szivet,
Szelíd szived a semmit gyűlölettel ölné!
Bús-szép az ég nagy szentségházként tündökölvén;
A nap megalvadt vérbe hullva elveszett.

Szelíd szived a semmit gyűlölettel ölné!
A fényes múltból megment tört emlékeket!
A nap megalvadt vérbe hullva elveszett...
Te bennem égsz szentségtartóként tündökölvén!

Recueillement
Áhítat

Ó Fájdalmam csitulj már, csillapodj le már most.
Az Estre áhítoztál, ím leszáll már, itt van:
A szürke ködlepel beburkolja a várost;
Békét vagy gondokat hoz s oszt szét álmainkban.

Midőn most halandóknak léha csőcselékét
A Kéj, e kíméletlen hóhér ostorozza
S tobzódó dáridókon gyűjti lelke mérgét,
Te, Kínom, jöjj, menjünk el kézenfogva,

El innen! Lásd elillant Éveink sorát,
Az ég-erkélyről lengnek mint avítt ruhák;
Mosolygva Megbánást buzog a vízi mély;

A véres Nap egy híd-ív mögött végsőt lobban,
És Keletről mint hosszú gyászlepel lobogva,
Halld, Kedves, halld! — közelg az édes Éj!

Chant d'automne I
Őszi ének I

Fagyasztó éjszakába hullunk nemsokára:
Derűs nyaraink röpke fénye, istenhozzád!
Ez lenn a fahasábok gyászos zuhogása,
Hallom: az udvarok kövei visszhangozzák.

A teljes tél csontomig behatol: harag,
Borzongás, undor, gyűlölet és kényszermunka,
S mint gyilkos sarki télben izzó napkorong,
A szívem nem lesz más, mint vörös, jeges bucka.

Minden hasáb fa döngését borzongva hallom;
Tompább most ácsolt vérpad zúgása se lenne.
Az ostromgép makacsul döng itt a falon:
Ostromlott vár, ledűlő torony lett a lelkem.

Úgy érzem, ezt a makacs döngést hallgatván,
Koporsó készül nagysietve, onnan a zúgás.
Kié lesz? — Tegnap nyár volt még, ma ősz van már!
E titkos zaj azt jelzi: itt az indulás.

Chant d'automne II
Őszi ének II

Szeretem széles szemed zöldes lángját,
Szelíd szépség, és minden keserű ma nékem,
Semmi sem ér fel — szíved, szobád, kályhád —
A nappal, mely még tündököl a tengerszélen.

Szeress azért, szelíd szív! anyám légy te,
Még akkor is, ha hűtlen gonosznak találsz;
Szeretőm, húgom, légy te röpke ékessége
Az ősznek, ott a napnak, mely bukik alá.

Rövid szerep! az éhes sír kíván már, nézd!
Ó hadd tarthassam homlokom a térdeiden,
Hadd ízlelhessem, lángnapunk siratva, még
Az őszutói lágy napot, mig süt szelíden.

De profundis clamavi
Irgalmadért esengek...

Irgalmadért esengek, egyetlen szerelmem,
Az örvény mélyiről, hová szívem zuhant,
E zord világnak ege rabként fogva tart
És rettenet meg átok szállong éjjelemben;

Hideg nap leng fenn messze hat hónapon át,
S félévig mindent sűrű éj terít be;
A sarkvidéknél zordabb földünk színe;
Se állat, se patak, se fű, se élő fák!

Nincs más undor, amely versenyre kélne
E jég-nap dermedt kegyetlenségével,
A véghetetlen éjszakával, új kaosszal;

Ó elcserélném sorsom a hitvány barommal,
Mert elmerülhet álmába, hisz ostoba,
Oly lassan pereg le az Idő orsaja!

Le Gouffre
Az Örvény

Pascalt örvény kísérte, együtt járt vele.
— Ó jaj! örvény minden — az álom-vágy, a tett,
A szó! borsódzó bőrömön — hajam is felmered —
Úgy érzem, végigfut a Félelem szele.

Mélység, gödör ásít mindenfele és fenn
Az üres űr megejtő, szörnyű némasága...
Az Éjszakáim mélyén Isten bölcs ujjával
Ezer formájú szörnyeket fest szüntelen.

Mint mély lyuktól, az álmomtól úgy félek,
Minden tele van rémmel, elsodor, de vaj' hova;
Az ablakokból mindig végtelenbe nézek,

És szellemem, mit szédület kísértget,
Irigy a semmire, mely nem fáj — a közöny hona,
Ah! el nem hagyhatom a Számokat s a Létet!

Le goût du Néant
A Semmi íze

Mogorva lélek, harcra vágytál hajdanában,
Reményed régen kedved ösztökélte,
Többé nem sarkantyúz! Ne szégyeld, dőlj le
Vén ló, ki botladozol minden akadályban.

Törődj bele, szívem; aludj csak öntudatlan.

Legyőzött, kerge szellem! Vén portyázó, néked
Ízetlen már a csók, vita sem lelkesíthet;
Búcsút mondhatsz a trombitának, fuvolazenének!
Gyönyör, ne kísértsd ezt a zord és dacos szívet!

Imádott Tavaszom már illatot veszített!

És engem az Idő már percről percre betemet,
Elnyel, mint hulló hótömeg a dermedt testet;
Én fentről szemlélem már ezt a kerek földet,
És nem keresek rajta házat, menhelyet.

Hógörgeteg, veled sodorsz le engemet?

PAUL VERLAINE (1844-1896)

Mon rêve familier
Meghitt álmom

Nemegyszer visszatér a furcsa lázas álom
Egy ismeretlen nőről: szeret s nékem is szerelmem,
Más minden alkalommal, mégsem ismeretlen,
Szeretem őt, megért maga is, úgy találom.

Megért valóban, és szívem csupán neki
Világos, sajnos, máskülönben nagy talány,
Verejték-gyöngyös, sápadt homlokom talán
Csak ő tudja könnyével felfrissíteni.

Barna, szőke, avagy vörös? — Nem ismerem.
Neve? Zenélve lágyan száll át emlékeimen,
Mint drágáké, kiket az élet száműzött.

Tekintete mint szobroké a kőbe vésve,
A hangja selymesen száll messziről,
Miként elnémult szeretteink hanglejtése.

La lune blanche
Átsüt a hold...

Átsüt a hold
a fák közén;
minden ágról
hang száll felém
rejtelmesen...

Ó kedvesem!

A tó tiszta
mély tükörén
ében fűzfa
árnya, ölén
szél zokog már...

Álmodozzál!

És úgy látod:
nagy és gyengéd
béke száll most
fentről feléd
csillagfénnyel...

Áldott éjjel!

Soleils couchants
Lenyugvó napok

A hajnal bágyadt:
lenyugvó napok
búbánatába
mártja a tájat.
Ez a búbánat
szelíd dalokkal
szívem ringatja
az alkonyatba.
Különös álmok,
mint hunyó napok
a tengerfövenyen,
vérző fantomok
szállnak szüntelen;
így szállnak a holt
lenyugvó napok
a tengerfövenyen.

La mer est plus belle...
A tenger szépséges

A tenger szépséges,
szebb a dómjainknál,
dajkaként, hűséges,
ringat, ha a baj fáj.
A szép tenger fölött
a Szent Szűz könyörög!

Ajándékot szór rád
szörnyűt és kedveset,
ontja rád irgalmát,
majd a dörgedelmet.
E mérhetetlenség
nem vad kegyetlenség.

Még ilyen türelmet!
Még ha gonosz lesz is,
baráti lehelet
habja felett zengi:
« Ti reménytelenek
békén szenderedtek! »

Magas kék ég alatt,
amely benne tükröz,
orcája víg, kacag:
kék, piros, szürke, zöld...
A legszebb a tenger,
jobb, mint minden ember!

Parfums, couleurs, systèmes, lois!
Illat, színek, rendszer, törvények!

Illat, színek, rendszer, törvények!
Mint a tyúkok, a szavak úgy félnek.
A hús zokog a kereszten.

Láb, csak álomban járod a földet,
acsarkodó hang száll mindenünnen,
kísértve kiáltoz a tömeg.

Barna egek: szándékaink ott lebegnek,
Virágok, nem nyíltok kehelynek,
Bor, lecsúszó cseppjeiddel,
Nő, kikandikáló kebleiddel,

Friss párnákkal hízelkedő éj,
Mi hát már most e kéj,
Mik hát ezek a gyötrelmek,
Mi az átkozottak és ti a Szentek?

C'est la fête du blé, c'est la fête du pain
A búza és kenyér nagy ünnepe ez...

A búza és kenyér nagy ünnepe ez itt a
régóta ismert tájon, mit most újra látok!
Merő mozgás most minden, ember és táj tiszta
fehérlő fényfürdőben, rózsállnak az árnyak.

Aranykalász halomra dől a szisszenő kaszák
nyomán, villámként cikk-cakkoz a fény. A róna
dolgos aratóktól zsibong, meddig a szem ellát,
percenként váltja képét vígra-szomorúra.

Merő erőfeszítés, lihegés most minden
a fényben, de a nap nyugodt ura az aratásnak,
békésen dolgozik, ő nem siet, nem,
fanyarkás fürtöket nevelget, édesít a kádnak.

Dolgozz csak, vén napunk, hogy bor legyen s kenyér,
dajkáld az embert föld tejével! Poharába
tisztes italt adj, s égi feledést belé.
Ti aratók-szüretelők, a ti órátok drága!

Mivel mezők termésén s telt fürtök felett,
mindenfelé az embermunka új gyümölcse ez,
Isten maga arat és szüretel, Ő maga rendel
Testet és Vért a szent Ostyához és Kehelyhez!

ARTHUR RIMBAUD (1854-1891)

L'Éternité
Az Öröklét

Rátaláltam végre!
Hogy? — Az Öröklétre.
Tengervíz és nap
elandalogtak.

Őrszem-álló lélek
mormoljuk el hát
tűznapok, hűlt éjek
önvallomását.

Ha elszakadsz lentről
emberi tetszéstől
földi történtéstől,
széllel tovaszállsz...

Lenn csak a kemény Kell!
mit selyem-parázs
bársonya lehell,
sosem hallod: vége.

Reménység ott nincsen,
meg *orietur* sem,
tudomány s türelem
biztos kínt terem.

Rátaláltam végre!
Hogy? — Az Öröklétre.
Tengervíz és nap
elandalogtak.

(1872)

Aube
Hajnal

Megcsókoltam a nyári hajnalt.

Semmi se mozdult még a paloták homlokzatán. A víz halott volt. Az árnyak mezőnye nem hagyta el az erdei utat. Gyalogoltam felkeltve az élő és langyos leheleteket, és a kövek felnéztek, és a szárnyak zaj nélkül fellebbentek.

Az első esemény az ösvényen, amelyet már elözönlöttek a friss és fakó fények: egy virág megmondta nekem a nevét.

Ránevettem a szőke vízesésre, amely a fenyők között táncolt eszeveszetten: az ezüstös facsúcson felismertem az istennőt.

Akkor egymás után fellibbentettem a fátylakat. A fasorban karomat lengetve. A lapályon át, ahol elárultam őt a kakasnak. A nagyvárosban menekült a harangtornyok és a dómok között, és én, szaladva mint egy koldus a márványparton, üldöztem őt.

Az út végére felérve, egy babérbokor közelében körültekertem összefogott fátylaival és enyhén éreztem hatalmas testét. A hajnal és a gyermek a bokor tövébe zuhantak.

Mire felébredtem, dél volt.

Fleurs
Virágok

Egy aranyteraszról látom, — selyemövek között, szürke fátylak, zöld bársonyok és kristálylemezek között amelyek feketednek, mint a bronz a napban, — látom, hogy a gyűszűvirág kinyílik egy ezüstsodrony-, szem- és hajszőnyegen.

Sárga aranyérmek szétszórva agáton, ébenoszlopok tartanak egy smaragdból rakott dómot, fehér selyembokréták és rubinvörös vékony vesszők öveznek egy vízirózsát.

Mint egy isten, óriás kék szemmel és hótömbtesttel, a tenger és az ég odavonzza a márványteraszokra a fiatal és dagadó rózsák tömegét.

Délires II: Alchimie du verbe
Delíriumok II: A szó alkímiája

(Részletek)

MAGAMNAK. Őrültségeim egyik története.

Már régóta azzal dicsekedtem, hogy meghódítottam minden lehetséges tájat, és nevetségesnek találtam a festészet és a modern költészet hírességeit.

Szerettem az ostoba festményeket, szemöldökfákat, a bűvészvásznakat, cégéreket, népies metszeteket; az elavult irodalmat, egyházi latint, rossz helyesírású erotikus könyveket, őseink regényeit, tündérmeséket, kis gyermekkönyveket, ósdi operákat, együgyű refréneket, naív ritmusokat.

Kereszteshábor úkról álmodtam, felfedező utazásokról, amelyekről nincsenek leírásaink, történelem nélküli köztársaságokról, elfojtott vallásháborúkról, erkölcsforradalmakról, fajok és kontinensek áthelyezéséről: mindenféle varázslatban hittem.

Kitaláltam a magánhangzók színeit! — A fekete, E fehér, I vörös, Ó kék, U zöld. — Szabályoztam minden mássalhangzó formáját és mozgását, és azzal dicsekedtem, hogy ösztönös ritmusérzékkel feltalálok olyan hozzáférhető költői nyelvet, amelynek egyik napról a másikra más-más értelme van. Fordítását magamnak tartottam fönn.

Először mindez csak tanulmány volt. Megírtam csendeket, éjszakákat, lejegyeztem a kifejezhetetlent. Szédületeket rögzítettem. (...)

A költészet ócskaságaiból sok átkerül szóalkímiámba.

Hozzászoktam az egyszerű hallucinációkhoz: egészen könnyen mecsetet láttam egy gyár helyett; angyalok által létesített zeneiskolát, hintókat az ég útjain, szalont egy tó fenekén; szörnyetegeket, misztériumokat; egy bohózat címe retteneteket rajzolt elém.

Aztán mágikus szofizmáimat a szavak hallucinációival magyaráztam meg.

Végül szentnek találtam szellemem zűrzavarát. Tétlenül, izzó láztól gyötörve, irígyeltem az állatok boldogságát, — a hernyókat, amelyek a másvilági ártatlanságot képviselik, a vakondokokat, a szűzesség álmát! (...)

Szerettem a sivatagot, a kiégett gyümölcsöskerteket, az ócska bódékat, a meglangyosított italokat. Bűzlő utcákon vánszorogtam és csukott szemmel felajánlottam magam a napnak, a tűzistennek. (...)

Végre, ó boldogság, ó értelem, lekapartam az égről az azúrt, amely feketéből volt, és megéltem a *természetes* fény aranyszikrázását. Örömömnek egészen furcsa, bohóckodó és téveteg kifejezést adtam:

Rátaláltam végre!
Hogy? — Az öröklétre.
Naptűz és tengervíz
közös lángban égve.

Lelkem, örökké hű,
tartsd fogadalmad,
bár az éj lehűt
s tűzbe márt a nap.

Elszakadsz tehát
emberi tetszéstől,
lenti történtéstől!
Széllel tovaszállsz...

Reménység ott nincsen
orietur sem.
Tudomány, türelem,
biztos kínt terem.

Nincsen holnapod, lásd!
Selyem-lágy parázs,
mit tüzed lehell,
csak a kemény Kell!

Rátaláltam végre!
Hogy? — Az Öröklétre.
Naptűz és tengervíz
közös lángban égve.

Une saison en Enfer: Mauvais sang

Egy évad a pokolban: *Rossz vér*

(Részlet)

(...) Szívembe kegyelemdöfést kaptam. Ah, nem láttam előre!

Nem tettem semmi rosszat. Napjaim könnyűek lesznek, a bűnbánattól megkímélnek. Nem érzem majd a jónak csaknem meghalt lélek gyötrelmeit, amelyben halottas gyertya lángjaként lobog a szigorú fény. A családi gyermek sorsa: korai koporsó tiszta könnyekkel borítva. Kétségkívül a züllés ostoba dolog, a vétek ostoba; el kell vetni messze a rothadást. De az óra majd csak a tiszta fájdalom órájában nem üt többé! Elragadtatom, mint egy gyermek, hogy a paradicsomban játszadozzam, feledve minden szerencsétlenséget!

Gyorsan! Van más élet? — Az álom lehetetlen a gazdagságban. A gazdagság mindig közönséges jó volt. Egyedül az isteni szeretet adja a tudomány kulcsait. Látom,

hogy a természet csak a jóság színjátéka. Isten veletek rémképek, ábrándok, tévelygések.

Az angyalok megfontolt éneke száll fel a mentőhajóról: az isteni szeretet. — Két szerelem! belehalhatok a földi szerelembe, bele az (isteni) odaadásba. Elhagytam lelkeket, akiknek fájdalma csak növekszik távozásomtól. Engem választotok a hajótöröttek közül, és azok, akik itt maradnak, nem barátaim?

Mentsétek meg őket!

Megjött a józan eszem. A világ jó. Áldani fogom az életet. Szeretni fogom testvéreimet. Ezek nem gyermeki fogadkozások. Nem is annak a reménye, hogy megmenekülök az öregedéstől és a haláltól. Isten erőt ad, és dicsérem Istent.

STÉPHANE MALLARMÉ (1842-1898)

Le vierge, le vivace et le bel aujourd'hui
A szűz, az élénk és a szép jelen nap

A szűz, az élénk és a szép jelen nap
Vajon széttépi részeg szárnyveréssel
E dér alatt feledt tavat, amelyet lenn a
Dermedt reptek kristálytömbje kísértget!

Egy régi hattyú tudja: ő a jéghegy,
Remény nélkül ragyog a rab madár már,
Oly tájról nem dalolt, hol víg az élet
Midőn a tél szikrázta zord unalmát.

E hószin haldoklást egész nyakával rázza
Bilincsbe verve, már hiába lázad
A jég tollát tartó borzalma ellen.

Káprázat! ide köti hideg ragyogása
És béborítja itt a gúny zord álma
A holt Hattyút rab-száműzetésében.

Victorieusement fui le suicide beau
Az öngyilkos halálon győztes lesz

Az öngyilkos halálon győztes lesz e dicsfény-
Parázs, tajtékzó vér, aranyló fergeteg!
Amott a bíbor készülődik, mily nevetség!
Hogy díszessé hiányzó síromat tegye.

Mi az! foszlányt sem hagy e tűzár-ragyogás
A minket ünneplő sötétben, itt az éjfél,
Csak *egy* pompázó fejdísz szórja még tovább
Ernyedt-szelíden lángtalan tüzét szét.

Tiéd ez, mily kéj! mindig a tiéd ez,
A tűnt égből csupán fejed tart vissza
Kis gyermeteg dicsfényt, amely majd tiszta

Fény-glóriád lesz, ha lehajtod vánkosodra,
Ragyog mint gyermek-császárnő sisakja,
És rajta Téged jelző rózsák égnek.

Soupir
Sóhaj

Alvó hugom, a lelkem homlokodhoz száll,
Ahol az ősz szeplőkkel szórtan álmodozik már
S angyal-szemednek téveteg egéhez föl,
Hűségesen mint mélabús kert mélyiből
Szökőkút sóhajt föl, hol tündököl a Kék!
— A sápadt, szűz Október Kéksége felé,
Mely víztükörben nézi arca bánatát
S a holt vizen, hol hűs barázdát szánt
A szél, mely haldokló falombra vár,
Eltűri, hogy időz a sárga napsugár.

PAUL VALÉRY (1871-1945)

La ceinture
Az öv

Ha már a rózsaarcú ég
Eltűri, hogy a szem szeresse,
Ha jő a végnek aranyperce
S az Óra rózsák közt zenél,

A kéjtől elnémult előtt,
Akit e látvány-kép leláncol,
Oldott övvel egy Árnyék táncol,
Melyet az est már-már felölt.

E kósza öv kerengve
A lég leheletében
Megrázza legfőbb kötelékem
Eme világhoz: csendem...

Távol vagyok, avagy jelen...
Magam és bús, ó lágy leplem.

L'oiseau cruel
A kegyetlen madár

A kegyetlen madár ma egész éjjel
Csúcsán tartott a tiszta kéjnek,
Hangját repíti szelid őrjöngéssel
Pirkadatig a csillagtűzű égnek.

A szívbe szúrsz s előre megszabod
Sorsát a szemnek: rádnéz megigézve;
Porrá hamvad tetőled, ami volt,
Harsány hang, ó, te ösztön őrjöngése.

Már árnnyal rajzolja arcát a hajnal
Egy szép napnak, mi nékem mit sem ér:
Csak unalmát hozza eggyel több nappal,

Orcád nélkül a nap nekem mit ér?
Nem!... lelkem, éj felé tájold magad,
Nekem nem kell a hajnal, sem a nap.

La caresse
A simogatás

Meleg kezem merítsd meg
Kezedben... Nem enyhíti más csak
Egy szerelmes tenyérnek
Selyem-lágy hab-simogatása.

Habár meghittek hosszúkás
Ékköves gyűrűid nekem,
Megolvadnak a borzongás
Tüzén, mely zárja le szemem.

A tűzláz már szétárad,
Márvány-köveket is kitágit
Egy kéz szelíd simogatása
Egész a búba-olvadásig.

CHARLES PÉGUY (1873-1914)

Jeanne d'Arc
(Részlet)

Adieu à la Meuse
Búcsú a Meuse-től

JEANNE:

Adieu Meuse, ringató, gyermekkorom álma,
Itt maradsz rétünkön tovább folydogálva.

Meuse, adieu: én kezdem, kezdem indulásom
Új tájak felé, hol folyásod nem látom.

Új tájra indulok, én most már elmegyek,
Hívnak kemény harcok, folyókon átkelek.
Elmegyek, elmegyek, új munkába kezdek,
Új feladat vár rám: harcok és keresztek.

És te ezidőben, gondtalan, édes, itt
Továbbfolydogálsz majd megszokott medredben,
Boldog völgyeinkben, ahol friss fű virít.
Ó Meuse, mérhetetlen, akit úgy szerettem.

Csend

Te tovább folydogálsz boldog völgy ölében,
Hol tegnap is folytál és holnap továbbra.
A kis pásztorlányra többé nem emlékszel,
Ki partodon játszott puha homokodban
Csatornákat vájva — az árok már hol van!

A pásztorlány elmegy elhagyva a nyáját,
A szövőlány elmegy, elhagyja rokkáját.
Elmegyek messzire, jó vized elhagyom,
Távol a házunktól messzire távozom.

Meuse, te nem ismered az emberi panaszt,
Gyermekkor dajkája, változatlan maradsz,
Te nem tudhatod, mit jelent: búcsúzás,
Sohasem változol, bár mindig folydogálsz,
Hazug életünkről te semmit se tudhatsz.

Meuse, te változatlan, akit úgy szerettem.

Csend

Mikor jövök vissza újra gyapjut fonni?
Mikor látom habod házunknál szaladni?
Mikor látjuk egymást, látjuk-e még egyszer?
Meuse, kit még szeretek, Meuse-öm úgy szeretlek.

Elég hosszú csend.

La Nuit
Az Éj

(*La Porche du Mystère de la Deuxième Vertu*, részlet)

Ó csillagos Éjem, téged teremtettelek elsőnek.
Téged, aki elaltatsz, téged, aki eltemeted már örök Homályban
Minden teremtményemet
A legnyugtalanabbakat, a ficánkoló lovat, a dolgos hangyát
És az embert, ezt a nyugtalanság-szörnyet.
Éjszaka neked sikerül elaltatnod az embert
Ezt a nyugtalanság-örvényt.
Ő maga nyugtalanabb, mint az egész teremtés együtt.
Amint elaltatod a kút vizét.
Ó éjem, nagy palástban
A gyermeket és az ifjú Reménységet
Ruhád szegélye alá fogod
De az emberek nem hagyják beteríteni magukat.

Ó szép éjem, téged teremtettelek elsőnek.
És csaknem az első csendes éj előtt
A hosszú fátylú előtt
Általad száll a földre valami előíz.
Kezeddel árasztasz, te öntesz a földre
Első békét
    Az örök béke hírnökét
Első nyugalmat
    Az örök nyugalom hírnökét
Első balzsamot, frisset, első boldogságot
    Az örök boldogság előhírnökét.
Te megbékéltetsz, te bebalzsamozol, te vigasztalsz.
Te bekötöd a sebeket és a megtört tagokat.
Te elaltatod a szíveket, elaltatod a testeket,
A sajgó szíveket, a sajgó testeket,
A fáradtságtól, gondoktól, halálos nyugtalanságtól
És kínoktól
Sajgó, meggyötört, megtört
Tagokat és veséket.
Te friss balzsamot öntesz a keserűségtől égő torkokra.
Ó nagyszívű leányom, téged teremtettelek elsőnek,
Majdnem az első éj előtt, hatalmas keblű leányom
És jól tudtam, hogy mit teszek.
Talán tudtam, hogy mit teszek.
Te fekteted a gyermeket anyja karjába
A gyermeket, akit teljesen megvilágít az álom árnya
Aki belül nevet, titokban nevet az anyjába vetett bizalomtól.
És bízik bennem,
Komoly ajkának szegletén titokban nevetve
Te altatod el a gyermeket, akit belül mélyen feszít a túlcsorduló ártatlanság
És a bizalom
Anyja karjában
Te fektetted a gyermek Jézust minden este
A legszentebb Szűz, a Szeplőtelen karjába.
Te, aki a reménység portás-nővére vagy.

Ó legeslegelső leányom. Neked sikerül,
Neked néha sikerül az is,
Hogy az embert lefektesd
Az anyai Gondviselés karjába
Ó *ragyogó* és *sötét* leányom üdvözöllek
Téged, aki gyógyítasz, táplálsz, nyugalmat adsz
Ó árnyék csendje
Ilyen csend uralkodott a nyugtalanság teremtése előtt.
A nyugtalanság uralmának kezdete előtt.
Ilyen csend uralkodik majd, de a fény csendje
Amikor mindez a nyugtalanság elenyészik,
Amikor mindez a nyugtalanság kimerül.
Amikor majd kimerítenek minden vizet a kútból.
Az ember
Minden nyugtalanságának vége, kimerülése után.
Így tehát leányom ősi vagy és elkéstél
Mert a nyugtalanság mostani uralma idején emlékeztetsz, felidézed, szinte helyreállítod,
Szinte újrakezded az ősibb Nyugalmat
Amikor lelkem a vizek felett lebegett.
De csillagos leányom, sötét palástú leányom, ugyanakkor túlságosan előre is vagy, túl koraérett vagy.
Mert előre hirdeted, jelképezed, szinte elővételezed minden este
Az én örök fényességem nagy Nyugalmát.
Szent vagy Éj, nagy vagy Éj, szép vagy Éj.
Te nagypalástú Éj.
Szeretlek Éjszaka, üdvözöllek és dicsőítelek, te vagy nagy leányom és teremtményem
Ó szép éjszaka, nagypalástú éj, csillagos palástú leányom
Emlékeztetsz, nekem is emlékezetembe idézed azt a nagy csendet,
Amely akkor uralkodott, mielőtt még megnyitottam volna a hálátlanság zsilipjeit.
És előre hirdeted, nekem is előre jelzed azt a nagy csendet,
Amely akkor jön el, ha e zsilipeket bezárom.

Ó édes, ó nagy, ó szent, ó szép éjszaka, talán a legszebb leányaim között, nagypalástú, csillagos palástú éjszaka
Emlékeztetsz arra a nagy csendre, amely a világban uralkodott
Az ember uralmának kezdete előtt.
Előre jelzed azt a nagy csendet, amely majd eljön
Az ember uralmának vége után, midőn majd visszaveszem jogaromat.
És néha már előre erre gondolok, mert az ember valóban nagy zajt csap.
De Éj, főleg arra az éjszakára emlékeztetsz.
És örökre emlékezni fogok rá.
Ütött a kilencedik óra. Ez népem, Izrael országában történt.
Minden beteljesedett. Ne beszéljünk erről. Ez fájdalmat okoz nekem.
Fiamnak ez a hihetetlen leereszkedése az emberek közé
Az emberekhez
Azért, amit vele tettek.
Harminc évig ács volt az embereknél.
Három évig amolyan prédikátor volt az embereknél.
Pap.
Három nap áldozat volt az embereknél.
Az emberek között.
Három éjjel halott volt az embereknél.
A halott emberek között.
Századok és századok során ostya az embereknél.
Minden beteljesedett. Ez a hihetetlen kaland
Amely által nekem, Istennek örökkévalóságom idejére meg vannak kötözve karjaim.
Ez a kaland, amely által Fiam megkötözte karjaimat.
Mert örökre megkötözte igazságosságom karjait, és örökre feloldotta irgalmasságom karjait.
És igazságosságom ellen új igazságosságot talált ki.
A szeretet igazságosságát. A Remény igazságosságát. Minden beteljesedett.

Így kellett történnie. Így kellett. Amint prófétáim megjövendölték. A templom kárpitja kettéhasadt felülről az aljáig.
A föld rengett; a sziklák meghasadtak.
A sírok megnyíltak, és sok eltemetett szent teste feltámadt.
És kilenc óra körül Fiam olyan kiáltást hallatott,
Amely nem halkul el soha. Minden beteljesedett. A katonák visszatértek kaszárnyájukba.
Nevetve és viccelődve, mivel a szolgálat letelt.
Ilyen őrszolgálatot többé már nem teljesítenek.
Egyedül a százados maradt és néhány férfi.
Egy egészen kicsi őrség, hogy őrizze ezt a jelentéktelen bitófát.
Az akasztófát, amelyen Fiam függött.
Csak néhány asszony maradt ott.
Az Anya ott volt.
És még talán néhány tanítvány, de ez nem egészen biztos.
Nos, mindenkinek joga van ahhoz, hogy eltemesse fiát.
Minden embernek a földön, ha az a nagy szerencsétlenség éri,
Hogy nem hal meg fia előtt. És én egyedül, én, Isten
Mivel karomat megkötötte ez a kaland,
Én atya annyi atya után ebben a pillanatban
Nem tudtam eltemetni fiamat.
És akkor, ó éj, te jöttél.
Ó legkedvesebb leányom, még látom, örökkévalóságomban látni fogom,
Akkor, ó Éj, eljöttél és egy nagy lepellel beborítottad
A Századost és római embereit,
A Szűzet és a szent asszonyokat,
És ezt a hegyet és ezt a völgyet, amelyre leszállt az este,
És népemet, Izraelt és a bűnösöket és velük együtt Őt, aki meghalt, aki halott volt értük.
És Arimateai József embereit, akik már közeledtek
Hozva a fehér leplet.

Ève
Éva

(Részletek)

La crêche: l'âne et le boeuf
A jászol: a szamár és az ökör

És Jézus, egy anya méhének gyümölcse,
Fructus ventris tui, az ifjú csemete
Elaludt a pelyván és a puha szalmán,
Két térdét hústeste hasa alá hajtván.

Pillaíve alatt szép szeme zárva volt.
Örök királyságát többé nem szemlélte.
És a pásztorok, kik köves úton jöttek,
Nézték amint alszik a szalmán s az almon.

S szép szemét lehunyta hálatlanságunkon
Csak belső álomra nyitotta fel most már.
Ifjú szeme nem járt romlásainkon már
Nem szemlélt többé mást, csak egy korábbi kort.

És göndör fürtjei szép dús hajzatának
Tarkója tövébe hallámzón omlottak.
Szabad kis öklében, gömbölyded kezében
Világoszlopoknak nagy súlyát tartotta.

Szép hajtincseinek aranybojtocskája
Tarkóján szőke és mély árnyékot vetett.
Kelet királyai követségbe jöttek,
Nézték amint alszik a világ királya.

Feje könyökének hajlásában pihent
Mint egy szép épület bölcsőjében fekve.
Homlokán nem volt ránc, mint morcos gyermeknek,
Mint egy ifjú nádszál úgy nyúlt el a teste.

És a halántéka bő vértől lüktetett,
Hogy kicsinyke feje ifjú dobként zengett.
Szíve duzzadozott meleg piros vértől,
A teste reszketett az új szeretettől.

La double racination
A kettős begyökerezettség

Maga a természetfeletti is testi
S a kegyelem fája mélyen ver gyökeret
S gyökerét mélyen a talajba ereszti
És így a faj fája maga is örök lett.

S az örökkévaló maga is időben
S a kegyelem fája mélyen ver gyökeret
És egész fenékig hatol le a földbe
S maga az idő is időtlen idő lett.

A kegyelem fája s a természet fája
Úgy összekeverték testvéri sorsukat
Úgy összeforrottak a frigy csomójával,
Hogy egy a lényegük, ugyanaz az alkat.

Egyazon vér csorog kettő vénájában,
Ugyanaz a nedv és közös véredények,
Közös tisztelet jár mindkettő bajában,
Ugyanaz a sorsuk zárva egy pecséttel.

Ugyanaz a végzet kettő esélyében.
Egyazon halál hal a két elmenőben.
Egy rémület borzong a két rettegésben.
Ugyanaz a szélcsend mindkét kikötőben.

Ha a lélek szabad, megmenti a testet.
Ha a lélek elvész, elviszi az ikrét.
Minden lélek mikor halálhoz közeleg,
Utolsó kunyhóban várja be a végét.

A kegyelem fája s a természet fája
Úgy összefonódtak testvéri csomókkal,
Hogy mindkettő lélek, és mindkettő testi,
Mindkettő hajótest, mindketten árbócok.

Mindkettő teremtett, mindkettő teremtmény,
Mindkettő hajó az egy Óceán felett.
Mindkettőt egyazon fegyverzet szorítja,
Mindkettő bölcső a semmi vize felett.

La tapisserie de Notre Dame

Prière de résidence
A megérkezettek imája
a Chartres-i székesegyházban

(Részletek)

Ó Királynő íme a hosszú út után
S várva visszatértünk ugyanazon úton,
Itt e tárt menedék a Te tenyeredben,
Titkos kert, hol kinyíl a lélek teljesen.

Ím a nehéz pillér és a felkúszó ív;
És elfeledése tegnapnak, holnapnak;
Teljes hiúsága földi számításnak;
Bűnnél jobban verve földi bölcsesség itt.

A világ e helyén minden könnyűvé lesz,
A bánat, búcsúzás, még az esemény is,
Földi istenhozzád s az eltévelyedés,
Minden tanulékony ebben a szögletben,

Még ez a vén szív is, oly gyakran rebellis;
És ez az öreg fej okoskodásával;
És e két merev kar a katonasorban;
S a magát kellető, pipeskedő bakfis.

Ez az egyetlen hely, ahol minden ismert,
Ez az öreg fej és sírások forrása;
Megmerevült karok fegyverforgatásban;
Földünk eme sarka magába zár mindent.

Világ helye, hová minden visszatért már
Sok elindulás és megérkezés után.
Ez a hely, hol minden szegény és csupasz már
Oly sok véletlen és oly sok robot után.

Világunk e helye egyetlen menedék,
Egyetlen otthon és áhítatnak hona,
Levél és gyümölcs és tépett lombkorona,
Tört gallyak ezért az egyetlen ünnepért.

Egyetlen hely, ahol minden hallgat mélyen,
A csend és az árnyék, a testi távollét,
Megkezdődik már most az örök jelenlét,
Itt jelen van mindaz, ami volt a lélek.

Ami másutt már csak vénülő gyengeség
A tűz mellett ülve térdre ejtve kezét,
Itt csupa gyengédség, csupa gondoskodás,
Két kar, melyet anyánk most mifelénk kitár.

Ami másutt nem más, csupán veszendő jó,
Nyugodt és egyszerű felszabadultság lett.
Ami másutt harsány felfuvalkodás volt,
Itt rózsaszirom lesz, homokfutó léptek.

Ami másutt csupán kővé merevedés,
Itt szelíden buzgó krisztálytiszta forrás;
Ami másutt nem más, csak hasító sajgás,
Itt mélyből feltörő szárnyaló nyilallás.

Ami másutt viszály és magát veszítő,
Itt ragyogó folyó, forrását szerető,
Ó Királynő, lelkünk itt megadja magát,
Mint az ifjú harcos elvesztve a csatát.

Ami másutt kínos meredek útpálya,
Királynőnk, ki fényes udvarodban trónolsz,
Hajnalcsillag, végső napunk Királynéja,
Ami mindenütt az asztal szolgálása,

Ami másutt menet, végtelen utazás,
Itt békés pihenő és felszabadulás,
S a nyugodt templomban, távol a nyüzsgéstől,
A halál várása, mely életnél élőbb.

PAUL CLAUDEL (1868-1955)

Le 25 décembre 1886
1886. december 25

Asszonyom, mégiscsak Te kezdeményeztél.

És én csak egy voltam, « miként a többiek »,
abban az unatkozó és szórakozott tömkelegben,
Csak egy elem, « miként a többiek », belévegyülve a tülekedő és összezsúfolt emberárba,
A rosszul öltözött és puhány szívű testek matraca
ehhez a pillérhez szorított állva.
A legkomorabb téli nap volt ez, esőben ázott Párizs,
a legsötétebb délután, Karácsony vesperása félig-éjben,
És ott a kórus közepén fehér-arany fény izzott,
és a hosszú szőnyeg, a zsolozsmát végzők aranyban és fehérben sorban az oltárig.
A szertartás tőlem féloldalt folyt, fehér seregük
lelkendezve énekelt, mint aki végez valamit a valós időben.
Énekel, de tán helyesebb lenne ezt mondani: recitál
és elszabadít valamit felizzó ujjongással,
Elindul valami hatalmas mondat szóhulláma
és dagad és hömpölyög és viharzik tovább már mérhetetlen ívű gomolygással.
És most egy pillanatig csak az orgona szól,
meditál magában, aztán újra elindul a nagy mondat hullláma, megfékezhetetlen mammut-mondat ágaskodik fel a magasba!
Izrael ordítása Istene felé a századok végén
a végső időben! a felszálló és szétterülő füstben,
Notre-Dame, a Nő-székesegyház nagy kiáltásokkal,
Istennel telve önmagát emeli fel Magnificat-tá!
És akkor én, ez a nyomorult gyermek!

— igen, mondom, én magam! — mit tettem, hogy ennyire elragadtattam?

És honnan az, hogy a hatalmas könnyek tartálya kiszakad? ez a vad kiáltás és ez a szív, mely hirtelen elszabadul tőlem?

Mindannak, mi biztos voltam vége! vége mindannak, mire a liceumban megtanítottak!

Te nyomorult valaki ott a tömegben, összeomlik minden! Nincs mit tenni a reménység vad féktelensége ellen!

Nincs mit tenni e világméretű kitörés ellen,
amely Hitem mély méhének fenekéről fakad fel!

Nincs mit tenni a hang ellen, amely a világ teremtése előtt így szólt hozzám: Enyém vagy!

Nincs mit tenni a barom hevessége ellen,
akit a roham tetőtől talpig áthasít és ezt kiáltja: Hiszek!

Te lásd, Asszonyom: ami azóta történt,
azért Te vállalod a felelősséget!

Mindazért a tapogatódzó felfedezésért,
amit a világ egyik sarkától a másikig megkíséreltem,
rettenetes rendetlenségen, fogcsikorgatáson és piszkon keresztül!

A tapogatódzó felfedezésért — magányosan tettem — Isten dicsőségén és igazságosságán keresztül!

Az Anyával együtt könyörögtem
ehhez a mennyei Atyához,

Folytonos kérdezés a világgal és mindazzal együtt, mi létezik s a bűnnel,

S a földkerekséggel együtt, melyet az ember kibogoz és megművel.

Faggatása annak a Valakinek, aki ha végsőkig szorongatják is, nem jön zavarba az alibi láttán,

És hirtelen e gyermek mosolya minden válasz helyett, — a karunkba fogott gyermek lefegyverez és elnémít minket!

Nos, ha nem csináltam jobban, ez nem az én hibám!
Hadd mondjam meg Neked, hogy talán Te is, igen, hitemre! Te is jobban tetted volna, ha máshoz fordultál volna!
Mindez a papírtömeg, amit magam mögött felhalmoztam, van mit sírni és van mit nevetni láttán!
Micsoda képet vágnék, ha arra ítélnének, hogy végigolvassam!
Ó ha megtörténhetne, hogy létrejönne közöttünk e megegyezés,
Asszonyom, mindazt, mit tettem és mindazt, mit írtam, kérlek, tekintsd semmisnek az egészet!
És én boldogan érintetlenül és üresen állok elébed,
Teljesen megtisztítva ettől az ízetlen irodalomtól!
Add meg csupán azt, hogy összeszedetten várjam, aminek nemsokára jönnie kell,
Úgy várjam, mint akivel csakhamar rettenetes valami történik, például az, hogy felemeli szemét és meglát Téged! és mint aki színlel, úgy tesz, mintha nem is félne!

(Brangues, 1942. szept. 8)

Vers d'exil
Számkivetés felé

(Részlet)

Legyőztél engem, szerelmem! Ellenségem,
Elvetted egytől-egyig minden fegyverem,
Most semmi védelemmel nem rendelkezem.
Itt vagyok, Barátom, előtted meztelen!

Sem az ifjú Vágy, sem az Ész, amely csalárd,
Sem az Agyrém, e fénytől elvakított ló,
Nem biztos hű barátok! minden áruló!
És mentségemül e gyáva szív se szolgált.

Bármerre szöktem is: a Törvény fogadott.
Engedni kell végre! Ó ajtó, engedd be
A vendéget; lázas szív, figyeld a Mestert,
Ki jobban önmagam, mint én magam vagyok.

Irgalmat ó egek és mennyei körök!
Itt vagyok, megelőzve a Holtakat, jelen.
Igaz Bíró, Örök, Szent és Erős Isten,
Itt vagyok élve szigorú kezed között!

Tête d'Or

Aranyfő

(I. felvonás, 1. jelenet)

Cébès bemutatkozik

Ím, itt vagyok,
Ügyefogyott, tudatlan,
Új ember az ismeretlen dolgok előtt,
És arccal az Év és az esős évszak felé fordulva szívem tele van unalommal!
Semmit sem tudok, semmire sem vagyok képes. Mit mondjak? Mit tegyek? Mire használom ezeket a lecsüngő kezeket? ezeket az álomjáró lábakat?
Mindaz, amit mondanak, a bölcsek értelme már megtanította a dob bölcsességével; a könyvek részegek.
Nincs semmi rajtam kívül, ami néz, és úgy tűnik
Hogy minden, a ködös levegő, a friss szántások
És a fák, és a szálló felhők,
Minden szétfolyóbb nyelven szól hozzám, mint a tenger sóhajtása, mondván:
« Ó fiatal lény, új! ki vagy te? mit teszel?
Mit vársz, ezeknek az óráknak vendége, mikor nincs se nappal, se éj,

Se ökör álmot szippantva, se kései szántóvető a szürke ködben? »
És én válaszolok: nem tudom! és szeretnék magamban
Sírni vagy kiáltozni,
Vagy nevetni, vagy ugrándozni és karjaim lengetni!
« Ki vagyok? » Még itt vannak a hófoltok, és látom, hogy már az ágak gyepűsorán számtalan
Rügy fakad, virít a rét füve,
És a mogyorófákon a barkák és a puha cicamacák!
Ah, felejtsük most, hogy neki kell rugaszkodni a tévedés szörnyű nyarának, behunyt szemmel elindulni a nehéz jövendő útján! Ó itteni dolgok,
Nektek ajánlom fel magam!
Nézzetek, szükségem van, de nem tudom mire,
És kiáltozni tudnék vég nélkül
Amint jajong a fészekalj egész nap, ha a hollóapa és hollóanya halott!
Ó szél, téged iszlak! ó fák temploma! esős este!
Ne, ma ne utasítsátok vissza kérésemet, amely egy barom reményével tör fel belőlem.

Partage de Midi
Déli osztozkodás
(III. felvonás)

Cantique de Mesa
Mesa éneke

(Éjszaka. Az ablaknyílásokon át az ég csillagai beragyognak. A holdsugár széles sávban szeli át a szobát. Mesa felébred és hosszú ideig némán eszmélődik.)

Íme itt vagyok gyászkápolnámban,
Minden oldalról, jobbról, balról, látom magam körül a fáklyák erdejét!

Nem lobogó gyertyákat, hanem hatalmas csillagokat, — mint nagy lobogó szűzek
Isten arca előtt, ahogy a nagy szent festményeken Máriát látjuk, amint alázattal szabadkozik!
És én, ember, az Értelmes,
a Földön fekszem, halálrakészen, mint ünnepélyes ravatalon,
a világyetem mélyén és a csillagbuborékok között, gyertyákkal körülvéve.
Látom az Éj óriási papi kórusát, Püspökökkel és Pátriárkákkal.
Ott van fölöttem az Északi Sark és mellettem a sírárok, és az űrben nyüzsgő állatok
Egyenlítője.
Ezt nevezik Tejútnak, erős övhöz hasonló!
Nővéreim, köszöntelek benneteket! ragyogók, egyiktek sem viseli el a szellemet, egyedül a Föld a mindenség középpontjában
sarjasztotta emberét, és ti mint millió fehér bárány,
feléje fordítjátok fejeteket, az ember felé,
aki a világok Pásztora és Messiása!
Csillagnővéreim, köszöntelek benneteket! Ím egyedül vagyok!
Egyetlen pap sem hozza el, jámbor közösségétől körülvéve, az Útravalót.
De az Ég kapui már felszakadnak és a szentek serege, kezükben lobogó fáklyák, felém közeledik, körülvéve a rettenetes Bárányt!

Miért?

Miért ez az asszony? Miért jelent meg ez az asszony hirtelen a hajón?
Mit keresett itt közöttünk? szükségünk volt rá? Egyedül Te!
Egyedül Te bennem, hirtelen az Élet születésénél,
Te voltál bennem a győzelem és a látogatás és a szám és a döbbenet és a hatalom és a csoda és a hang!
És ez a másik, hittünk-e benne? hittük-e, hogy a boldogság karjaiban?

Egy napon felismertem, hogy Tiéd vagyok és hogy átadom magam,
de ez szegényes volt. De megtettem, amit tudtam, átadtam magamat,
és Te nem fogadtál el, és a másik ragadott meg.
Egy rövid pillanat múlva meglátlak Téged és ettől elborzadok,
csontjaim beleremegnek!
És Te kérdőre vonsz. És én is kérdezlek Téged!
Vajon nem vagyok ember? Miért teszed magad Istennek velem szemben?

Nem, nem, Istenem! Nem kérek Tőled semmit!
Te jelen vagy és ez elég nekem. Csak hallgass, kérlek,
Istenem, hogy teremtményed megértsen!
Aki megízlelte csendedet,
annak nincs szüksége magyarázatra.

Mert én szerettelek Téged
miként szeretik nézni a csillogó aranyat vagy egy gyümölcsöt,
de akkor az ember ráveti magát!
A dicsőség visszautasítja az egeket, a szerelem visszautasítja a véres áldozatokat.
Istenem, gyűlölöm gőgömet!
Kétségtelen, nem szerettelek úgy, ahogy kell, hanem csak tudásomat és gyönyörömet akartam növelni.
Úgy álltam Előtted, mint aki észreveszi, hogy egyedül van.
Nos, megismerkedtem semmiségemmel és megízleltem az anyagot, amelyből lettem.
Súlyosan vétkeztem.
És most, szabadíts meg, Istenem, mert elég volt!
Újra Te vagy, újra én vagyok! Te vagy az én Istenem, és tudom, hogy Te mindent tudsz.
Megcsókolom atyai kezed, — itt vagyok kezedben, mint vérző, összetört tárgy!
mint a rúd az öntödében, mint a fém a satuban.
És mivel önző voltam, így büntetsz,
egy másik rettenetes szerelmével!

Ó, most már tudom,
mi a szeretet! Tudom, hogy Te mit viseltél el Kereszteden, Szívedben,
ha valamennyiünket szerettél,
rettenetesen, mint ahogy én szerettem ezt az asszonyt,
és a halálhörgés, és a fulladás és a satu!
Ó Istenem, szerettem, és ezt tette velem! Szerettem, és nem félek Tőled,
mert a szeretet felett
semmi sincs, még Te sem!
Ó Istenem, te láttad, mily szomjúsággal, mily fogcsikorgatással,
mily szárazsággal, borzalommal és kegyetlenül
kerítettem hatalmamba ezt az asszonyt! És ő ezt tette velem!
Ah! Te, Te ismered ezt, Te tudod ezt,
mi az elárult szeretet! Ah, nem félek Tőled!
Nagy az én vétkem, de szerelmem nagyobb,
és, ó Atyám, egyedül a halál,
egyedül a halál, amelyet Te adsz, egyedül
a halál ér fel mindkettővel!
Haljunk meg hát és távozzunk ebből a nyomorult testből!
Távozzunk, lelkem, és egyetlen nyomással szakítsuk szét ezt a gyűlöletes csontburkot!
Íme, máris félig szétszakadt, mint megmart hús, mint megkezdett gyümölcs a földön.
Ez vagyok én? Széttört,
ez az asszony műve, tartsa meg magának, én, én máshová megyek.
Már szétrombolta világomat,
és semmi más nem létezett számomra rajta kívül, és most szétrombol engem is.
Íme, most a rövidebb utat készíti elő.
Légy tanúja, hogy nem tetszem önmagamnak!
Látod, hogy többé már nem lehetséges!

És hogy már nem lehetek meg szeretet nélkül,
se most, se holnap, sohase már,
az élet kell nekem, maga a forrás,
maga a különbség,
és többé már nem tudom elviselni, hogy süket és halott legyek!
Jól látod, hogy itt már nem vagyok jó semmire se és mindenkit úntatok,
és hogy mindenki számára botrány vagyok s talány.
Ezért végy vissza engem, rejts el öledben, ó Atyám!

La Cantata à trois voix
Kantáta három hangra

Cantique de la rose
A rózsa éneke

BEATA: Elmondom, mivel kívánod,

A rózsát. Mi a rózsa? Ó rózsa!
Nos hát! amikor belélegezzük illatát, mely az isteneket élteti,
Nemde csak e kis foszló szívhez jutunk el, amely
Mihelyt ujjunk közé fogtuk, szirmokra hull szét és elenyészik,
Hússzív saját csókjába burkolózva
Ezer szirompólyába szorítva?
Ah, megmondom, nem a rózsa, hanem egy pillanatra
Beszippantott illata örök!
Nem is a rózsa illata! a teljes Teremtésé, amit Isten nyarában alkotott.
Egyetlen rózsa sem! hanem kimondhatatlan körben a tökéletes szó,

Melyben végül egy pillanatra e magasztos órában minden megszületett!
Ó paradicsom a sötétségben!
Maga a valóság bomlik ki egy pillanatra e lenge selymek mélyén
És lelkünkben mély gyönyörűsége mindannak, mit Isten alkotott!
Veszendő lény számára van-e halandóbb lehelet
Mint az örök lényeg és egy pillanatra a rózsa kimeríthetetlen illata?
Minél inkább meghal egy lény, annál inkább önmaga mélyéig jut el,
Annál inkább kifullad a szótól, melyet kimondani nem tud és a titoktól, mely vonzza!
Ah, mily törékeny, végső és lebegő az év közepén az örökkévalóság e pillanata!

— És mi hárman, Laeta, Fausta, Beata,
Nem tartozunk-e ehhez a kerthez is
E pillanatban, mely a tavasz és nyár között csöppnyi éjszaka,
Mint ha szemek egy pillanatra becsukódnak a gyönyörben;
Illatunkhoz a hang és e megnyíló szív társul,
Annak karjai várnak, ki szeret minket így, meghalni képtelen rózsákat!
Ah, a fontos nem élni, hanem meghalni és felemésztődni!
És ismerni egy másik szívben azt a helyet, ahonnan nincsen visszatérés,
Mely oly törékeny egy röpke érintésre, mint a rózsa, mely elillan ujjaink között!
És a rózsa épp-hogy-csak virít egyetlen este,
S máris minden szárról elrepült a rabszárnyú furcsa lepke!

De te, lelkem, mondd: Én nem születtem hiába és az, aki létrehívott, hogy leszakítson, létezik!
Ah, maradjon egy kicsit távol! akarom, hogy maradjon még egy kis időre távol!
Hisz' hol lenne a hit, ha itt lenne? hol lenne az idő? hol a kockázat? hol lenne a vágy? és ha itt lenne, hogy' lehetnénk teljes rózsák?
Egyedül távolléte szül a létre minket
És a halálos télben s bizonytalan tavaszban tökéletesre ő mintázza a tövises levelek közt a piros vágyvirágot lángoló kezével!

— És holnap már kihuny a föld násza és nem lesz többé éjszaka.
De mit számít, ha, túl a nyár óriás űrén és a mélyülő télen,
Szerájunk szűzei már a jövő kertben köszöntik megjelenő nővéreiket?
Ki a boldogságot megtalálta, makulátlan zárt kertre lel,
Ilyenek a szent virág szirmai egymásra rendeződve,
Oly művészettel összerakva, hogy nem látod, hol a kezdetük s a végük.
Ahol én vagyok, ott vagytok velem ti is nővéreim,
És kezeink misztikusan egyek, külön nem látszanak, bár sorjában megvilágítja arcunkat a hold.
Ki egyiket bírja, vele a másik kettő is övé, mivel ezentúl rab már, mint a szám rabja a hatalomnak.
Hol hiányzik a rózsa, jelen a gyümölcs.
Hol megszűnik a csók, felfakad az ének!
Hol a nap elrejtőzik, fényt szikráz az ég!
Nem léptünk ki a gyönyörűség paradicsomából, hova kezdetben Isten plántált minket,
(S csupán csak a kert meg birtokosa sebzett.)
Sövénye tűznél áthatolhatatlanabb és oly szövetből kelyhe,
hogy kiutat belőle velünk maga Isten se lelne.

Psaume 137
137. zsoltár

Visszafojtott lélegzettel nézlek, ó Istenem!
és Te kénytelen leszel meghallgatni engem!
Valamennyi angyal szemeláttára megragadom a hárfát:
Szentélyedben imádlak Téged, ajkaim megnyitják az utat Nevednek.
Saját Igazságodba merülve, ó Végtelen Jó!
Mindenek fölé magasztaltad ezt az Igét, ki kimondja Neved.
Termékenyítsd meg minden gondolatom, mellyel Téged hívlak!
Megsokszoroztad bennem a létezés értelmét.
A földön minden királyság Téged dicsérjen:
Mindaz, ki képes meghallani Téged, midőn Magadnak Magadról beszélsz.
És semmi, amit Hozzád vivő útnak teremtettél,
ne álljon ellen a zenének!
Bármily magasan van is Isten, van szeme, hogy letekintsen ránk,
és mindarra, mi történik, már előre emlékezett.
A szörnyű kavargáson keresztül rámleheltél:
és most megcsókolom szabadító kezed, mely nekem utat tör!
Isten vállalta, hogy mindent kifizet helyettem saját zsebéből,
Ő, akinek az idő nem árt,
az a művész, ki nem veti meg alkotását.

Cantique des Cantiques

(Részlet az Énekek Énekéhez írt kommentárból)

Pulchra ut luna! énekli szövegünk.
A béke tükre! belső láng!
Szellemtől kicsorduló edény! Áhítat kosara!

Ó hold! töltsd ajkainkra ezt a nektárt,
amelyet számunkra láthatatlan forrásból merítesz!
Nézünk ott fenn, amint szemlélődsz!
Szeretet szétosztója!
A nap ünnepélyesen megmutatja nekünk a helyet, ahol vagyunk, de a hold felébreszti bennünk annak a helynek sejtelmét, ahol nem vagyunk.
« Szeress úgy, ahogy én! — mondja nekünk — betemetett szem, barát, önmagad központjának kiáradása, amelyet szeretetnek nevezünk,
Ah, ha van benned valami a szelídség és az édesség titkából, ne tartsd vissza ennek a sugárnak, amelyet neked kölcsönöztem mint a tekintet és a harmat sűrített mását!
Az éj teszi lehetővé, hogy elérjelek, a csend adja meg, hogy hallhass engem.
Teljesen annak fényében fürdöm, akit szeretek,
és megadom neked, hogy megoszd boldogságomat.
Nem kérek tőled semmi erőfeszítést, egy szót sem;
csak élvezd éjed mélyén azt, aki lát!
Érezd, hogy éjedben feléled az extázis élvezése!
Milyen szent az a pálya, amelyet méltósággal befutok az égbolt egyik szélétől a másikig!
Sírj! Ne keményítsd meg szíved a meggyőzés előtt!
Használd ki azt, hogy a Világegyetem szánakozik rajtad, Megesküdve Istennek, hogy nem bánja meg a békét!
Sírj, sirasd vétkeidet! sírj a csodálkozástól és a méltatlanságtól!
Sírj, sírj az örömtől! Sírj Istentől!
Sírj az irgalomban, sírj a mindenhatóságban,
sírj az én örök születésem közlésében!
Sírj, sírj, szeretett gyermekem!
Sírj a szeretettől, sírj az örömtől!
Hagyd, hagyd magadban ezt az eredetet, amely lassan felébred, hogy élvezze azt a szövetséget, amelyet a tengerrel kötöttem. »

(A költői prózát a fordító tördelte « verssorokra »)

L'annonce faite à Marie
Angyali üdvözlet

(Részlet az utolsó jelenetből)

(A lenyugvó nap átragyog a fák ágai között. Levelek borítják a földet és az ülő szereplőket. Itt-ott egy aranyló méhecske villan a fényben.)

A. VERCORS: Itt ülök a hegytetőn, alattam elnyúlik a táj.

Itt minden ösvény ismerős, a falvak és tanyák nevét is ismerem, lakóikat is névszerint.
Észak felé a végtelenbe nyúló rónaság.
A kis falu körül a domb színházra emlékeztet gyűrűjével.
És láttam mindenfelé:
Előttem és köröttem, a négy égtáj felé,
A Föld mint álló égbolt ragyog örökké változatlan színekben,
Tavasszal zöld és rózsaszín, kék és aranyló nyáron, barna majd tiszta fehér, ha már lehullt a hó.
Éreztem minden pillanatban: valaki jelen van a Föld színén.
Most vége már.
Hány hajnalon keltem ki ágyamból, a munkát mindig újrakezdtem!
De most elérkezett a végső este; a Nap hazavezet embert állatot, mint gyermekét az anyja.

(Felkel lassan, nehézkesen és kitárja két karját egészen; a sárga napsugár bearanyozza alakját.)

Ah! ah!
Karom kitárom ím a napsugárban, mint szabó ki a szövetet méri.
Az este eljött! Minden embernek irgalmazz, Uram, ha feladatát elvégezvén előtted áll, mint gyermek, ha tenyerét vizsgálja atyja.

Nézd, az enyém tiszta. Életem befejeztem!
Vetettem búzát s learattam, kenyérrel tápláltam minden gyermekem.
Most mindent befejeztem már.
Az előbb valaki velem volt.
És most, hogy feleségem és lányom eltávozott,
Egyedül maradtam, hogy hálát adjak a leszedett asztal előtt.
Mindkettő halott már, de én
Élek, a halál küszöbén valami kimondhatatlan öröm van bennem!

(Lent a templomban Úrangyalára harangoznak. Az első kondítás.)

J. HURY, halkan: Az Isten angyala békére int és anyja méhében megmoccan a gyermek.

(Második kondítás.)

PIERRE DE CRAON: « Kicsinyhitű emberek, miért sírtok? »

(Harmadik kondítás.)

A. VERCORS: « Mert elmegyek az én atyámhoz és a ti atyátokhoz. »

(Mély csend. Aztán tovább harangoznak.)

GEORGES BERNANOS (1888-1948)

Egy falusi plébános naplója

(Részlet)

Virgo Genitrix

... Mária a mi anyánk, ez természetes;
Ő az emberi nem anyja, az új Éva.
De Ő az emberiség leánya is.
A régi világ, a fájdalmas világ,
a kegyelem előtti világ sokáig ringatta Őt szomorú szívén
— századokon és századokon át —
várva egy *Virgo Genitrix*re, egy Szűz Anyára.
Homályos és érthetetlen várakozás volt ez...
Századokon és századokon át bűntől szennyezett
öreg kezében, nehéz kezében hordozta e csodálatos
kicsi leányt, akinek még a nevét sem ismerte.
Egy kis leány s Ő az angyalok Királynéja!
S az is maradt, ezt ne felejtsük el!
A középkor jól megértette ezt,
a középkor mindent jól megértett...
A Szent Szűz nem aratott sikert, nem tett csodákat...
Senki sem élt, szenvedett és halt meg olyan egyszerűen,
mit sem sejtve saját méltóságáról;
Mária nem volt tudatában méltóságának,
amely pedig az angyalok fölé helyezte Őt.
Mert végül is Ő bűn nélkül született;
mily döbbenetes egyedülállóság!
Olyan tiszta, olyan átlátszó forrás,
olyan átlátszó és olyan tiszta,
hogy még a saját képmását sem láthatta visszatükröződni
lelkében:
kizárólag az Atya örömére teremtetett.
Ó szent egyedülállóság!...

Az biztos, a mi szegény fajtánk nem sokat ér,
de a gyermekség azért megindítja szívét,
a kicsik ártatlansága lesütteti szemét
— azt a szemet, amely ismeri a jót és a rosszat,
amely annyi mindent látott már.
De ez a gyermeki ártatlanság lényegében
nem más, mint a nem-tudás!
Viszont a Szent Szűz maga az Ártatlanság volt...
A Szűz tekintete egyedül igazán gyermeki tekintet,
az ő szeme az egyedüli igaz gyermekszem,
amely valaha is rányílt
a mi szégyenünkre és a mi nyomorúságunkra...

A mély forrás

(« Barátaink, a szentek », részlet)

... Sokan oly nehezen értik meg hitünket.
Ennek az oka az, hogy az illetőknek igen tökéletlen fogalmuk van a teremtésről, az ember kiváló méltóságáról:
nem állítják az embert a maga helyére a teremtésben,
oda, ahová Isten emelte, hogy maga is felvehesse az emberi állapotot.
Isten képére és hasonlatosságára vagyunk teremtve,
mert képesek vagyunk szeretni.
— A szentek a szeretet géniuszai.
Ó, jól értsék meg, itt nem arról a zsenialitásról van szó,
amelyet például a művészeknél találunk;
ez utóbbi csak kevesek kiváltsága!
Pontosabban azt kellene mondanunk,
hogy szent az az ember, aki képes megtalálni önmagában,
képes lénye mélyéről felfakasztani azt a vízforrást,
amelyről Krisztus beszélt a szamariai asszonynak:
« Azok, akik ebből a vízből isznak, nem szomjaznak többé... »
Ez a víz itt található mindannyiunkban,
a mély forrás nyitott a szabad ég alatt.

Igaz, a víz felszínét törmelék lepi be,
tört gallyak, korhadó levelek a romlás szagát árasztják.
A víz felett hideg és kemény fény ragyog,
az okoskodó értelem fénye.
De közvetlenül a romlás rétege alatt a víz milyen kristálytiszta!
És még mélyebben a lélek őselemében találja magát;
a forrás itt tisztább, mint a legtisztább víz:
itt ragyog az az isteni Fény, amelyben az egész teremtés fürdik.
« Őbenne élet volt, és az élet volt az emberek világossága — *in ipso vita erat et vita erat lux hominum* »...

(Bernanos költői prózáját a fordító « tördelte ».)

PIERRE TEILHARD DE CHARDIN (1881-1955)

La Messe sur le Monde (1923)
Mise a Világ felett

(Részlet)

Felajánlás

Uram!
Mivel most ismét — nem az Aisne-i erdőben, hanem az ázsiai steppén —
nincs sem kenyerem, sem borom, sem oltárom,
a szimbólumok fölé emelkedem egészen a Valóság tiszta fenségéig,
és felajánlom Neked, én a te papod, az egész Föld oltárán
a Világ munkáját és kínlódását.
A nap éppen most világította meg amott Kelet legvégső szegélyét.
Tüzeinek lengő abrosza alatt a Föld élő felszíne ismét ébred,
megborzong és újrakezdi félelmetes robotját.
Istenem, paténámra helyezem az új erőfeszítés ígérkező termését.
Kelyhembe öntöm minden ma kipréselt gyümölcs nedvét.
Kelyhem és paténám lelkem mélye lesz,
amely szélesen kitárul mindazoknak az erőknek,
amelyek csakhamar feltörnek a Föld minden pontjáról
és a Szellem felé összpontosulnak.
— Szálljon hát hozzám mindazoknak az emléke és titokzatos jelenléte,
akiket a fény ma új napra ébreszt!
Uram! külön-külön látom és szeretem mindazokat,
akiket nekem adtál létem támaszául és természetes varázsául.
Egyenként számbaveszem annak a másik kedves családnak a tagjait is,

amely lassanként körém gyűlt a barátság, a tudományos kutatás és a gondolkodás legkülönbözőbb elemeiből.
Bár még határozatlanabbul, de kivétel nélkül felidézem mindazokat,
akiknek névtelen serege az élők megszámlálhatatlan tömegét alkotja:
azokat, akik körülvesznek és gondoskodnak rólam,
anélkül, hogy ismerném őket;
azokat, akik jönnek és azokat, akik távoznak;
különösen is azokat, akik — igazságban vagy tévelyegve —
hivatalukban, laboratóriumukban vagy gyárukban
hisznek a Dolgok haladásában
és ma szenvedélyesen keresik a világosságot.
Azt akarom, hogy ez a gomolygó, zavaros vagy tisztuló sokaság,
ez az emberóceán, amelynek lassú és monoton hullámzása
még a leghivőbb emberek szívében is zavart kelt,
visszhangot keltsen lényemben mély morajlásával.
Mindazt, ami növekszik majd a Világban a mai nap folyamán,
mindazt, ami csökkenni fog — és azt is, ami meghal —
igyekszem összegyűjteni magamba, hogy neked ajánljam fel, Uram;
íme, ez áldozatom anyaga, az egyedüli, amit kívánsz.
Hajdanában a termés zsengéjét és a nyájak színe-javát hordták templomodba.
Az áldozati adomány, amelyet valóban várs tőlünk,
az amelyre mindennap titokzatosan szükséged van,
hogy csillapítsd éhségedet és enyhítsd szomjadat,
nem kevesebb, mint az egyetemes fejlődésben sodródó Világ naponkinti növekedése.
Fogadd el, Uram, ezt a teljes Ostyát,
amelyet a vonzásodtól mozgatott Teremtés
mutat be Neked az új nap hajnalán.
Ez a kenyér, a mi erőfeszítésünk, tudom,
önmagától csak véghetetlen szétesés.
Ez a bor, a mi fájdalmunk sem más még, sajnos!

mint szétoldó ital.
De — biztos vagyok benne, mert érzem —
ebbe az alaktalan tömegbe,
azt az ellenállhatatlan és megszentelő vágyat rejtetted,
amely, hivőkkel és hitetlenekkel, ezt kiáltatja velünk:
« Uram, egyesítsd bennünket! »
Istenem! minthogy — a lelki buzgóság és Szentjeid magasztos tisztasága híján —
ellenállhatatlan rokonszenvet adtál nekem mindaz iránt,
ami a sötét anyagban mozog,
— minthogy gyógyíthatatlanul felismerem magamban
a Föld fiát, sokkal inkább, mint az Ég fiát —,
ma reggel gondolatban felmegyek a magaslatokra,
megterhelve anyám reménykedéseivel és nyomorúságaival;
és ott — ama papság erejében, amelyet, hiszem, Te adtál nekem, —
mindarra, ami az emberi Testben születni vagy halni készül,
a felívelő Nap alatt, lehívom a Tüzet. »

Mon Univers (1924)
Világmindenségem

(Részlet)

A világot az egyetemes Krisztus hatja át lélekkel

(...) Az első Karácsonyt megelőző csodás időkből nem hiányzik,
hanem áthatja azokat hatalmas erejével.
A fogantatására való lázas készülődés mozgatja a kozmikus tömegeket
és irányítja a bioszféra első életáramait.
Az Ő születésének előkészítése gyorsítja meg az ösztönök fejlődését
és a gondolat kibomlását a Földön.
Ne botránkozzunk ostobán azon,

hogy oly végeláthatatlan várakozásnak kellett megelőznie
a Messiás eljövetelét.
Nem kevesebb kellett, mint az Ősember rettenetes és ismeretlen erőfeszítése,
Egyiptom kibomló szépsége és Izrael nyugtalan várakozása,
és a keleti misztikák lassan lepárolt illata,
és a Görögök százszorosan kifinomult bölcsessége,
hogy Jessze és az Emberiség törzsökén
kinyílhasson a Virág.
Mindezek az előkészületek kozmikusan és biológiailag szükségesek voltak,
hogy Krisztus az emberi színpadra léphessen.
És mindezt az erőfeszítést lelkének aktív és teremtő ébredése serkentette,
amennyiben ez az emberi lélek arra volt kiválasztva,
hogy átlelkesítse a Mindenséget.
Amikor Krisztus megjelent Mária karján,
már éppen felemelte a Világot. (...)

Le Coeur de la Matière (1950)
Az Anyag Szíve

(Részletek)

Ima a mindig nagyobb Krisztushoz

Uram, mivel életem minden idegszálával és minden esélyén át
szüntelenül kerestelek és Téged helyeztelek
az egyetemes Anyag szívébe,
valami egyetemes Átlátszóságtól és egyetemes Izzástól elvakítva
hunyom majd le örömmel szemem...
Mintha a Világ két pólusát — az érinthetőt és érinthetetlent,
a külsőt és a belsőt — egymáshoz közelítettük és érintkezésbe hoztuk volna,
e Világ elragadva bennünket mindent lángbaborított és minden erőt elszabadított...

Jézus! mint « egészen kicsiny » Anyád karjában
— a Születés nagy Törvényének megfelelően —
léptél be gyermeki lelkembe.
És íme most megismételve és meghosszabbítva bennem
az Egyházon keresztül való növekedésedet, —
íme palesztinai emberséged lassankint mindefelé kitágult,
mint valami megsokszorozódó szivárványfény,
Jelenléted semmit sem rombolva le,
hanem magasabb szellemi síkra emelve, áthatott mindent körülöttem...
Mindez azért történt, mivel az előttem feltárult összpontosuló Mindenségben
Te Feltámadásod jogán a teljes Központ uralkodó helyét foglaltad el,
amelyben minden egyesül!
(...)
A Szilárdság és az Egyesítés Ura,
Te, akinek *ismertető jegye és lényege* az,
hogy folyton növekedhetsz alakváltozás és szakadás nélkül,
miként a titokzatos Anyag, amelynek Szívét Te foglalod el
és legmélyebb rúgóinál ellenőrzöd minden mozgását, —
gyermekkorom és végem Ura, —
Isten, aki önmagad számára befejezett vagy,
de számunkra sohasem szűnsz meg születni, —
Isten, aki — mivel imádásunk számára úgy jelentél meg,
mint « kibontakoztató és kibontakozó » —
ezentúl már egyedül tudsz kielégíteni bennünket,
— oszlasd el végre mindazokat a felhőket, amelyek még elrejtenek, —
az ellenséges előítéletek és a hamis hiedelmek homályát egyaránt.
És Átlátszóságod és Tűzlángod révén egyszerre fakadjon fel egyetemes
Jelenléted!
Ó mindig nagyobb Krisztus!

SIMONE WEIL (1909-1943)

La Porte
A Kapu

Ez a világ kapu.
Korlát, de átmenet is.

Nyissátok hát ki a kaput és meglátjuk a kertet,
Isszuk majd friss vizét, amelyet a hold már megjelölt.
A hosszú út éget, idegeneknek ellensége.
Tévelygünk tudtunk nélkül s nem találjuk a helyünk.

Szeretnénk virágokat látni. Itt a szomjúság gyötör.
Szenvedve-várva itt vagyunk a kapu előtt már.
Ha kell hát beszakítjuk zárát ökleinkkel.
Nyomjuk, feszítjük, mindhiába, nem enged a zár.

Sóvárgunk, várunk, nézünk, kell, de hasztalan.
Csak nézzük a kaput; nem mozdul, továbbra is zárva.
Tekintetünket rászegezzük; sírunk gyötrelemmel;
Örökké látjuk; ránkszakad fojtón az idő szárnya.

Előttünk a kapu; mit használ vágyakozni?
Jobb elmennünk innen felhagyva már minden reménnyel.
Sohase lépünk be; kifáradtunk a nézésébe...
S midőn a kapu megnyílt lassú csendességgel

Nem láthattunk sem kertet, sem virágokat;
Csupán a roppant tér s az űr jelentkezett
Meg hirtelen a fény, eltöltve a szívet,
És lemosta a portól már-már vak szemet.

(*Pensées sans ordre*)

MAX JACOB (1876-1944)

On me dit que...
Azt mondják...

Azt mondják, hogy Isten bennem rejlik...
Le kell talán rombolni engem, hogy megtaláljam Őt?
Hát akkor csákányt, lapátokat!
Kaszát, hogy széthasítsák keblem.
Ott van, ott van.
Kubikosok, sebészek, vágjatok darabokra
És keressétek ezt a kincset.
Ha megtaláltátok, ne rakjatok össze,
Hagyjátok Őt szem előtt.
Éljen ott, hol van, és inkább semmi
Ne éljen énbelőlem, semhogy elfojtsátok.

Bányászok, fedjétek fel e fehér mogyorót
A rejtett Urat.

PAUL ÉLUARD (1895-1952)

Leurs yeux toujors purs
Mindig tiszta szemük

Hosszú napok, esős napok
Tört tükrök és elveszett tűk napjai,
A tenger távlata előtt hunyt szempillák napjai,
Egymáshoz hasonló órák, rabság napjai,

Szellemem mely még a leveleken s virágokon
Tündökölt, szellemem csupasz mint a szerelem,
A hajnal melyet felejt fejhajtásra készteti
És szemléli engedelmes és hiú testét.

Mégis, láttam a világ legszebb szemeit,
Ezüst-isteneket, kik kezükben tartották a zafírt,
Igazi isteneket, madarakat a földben
Madarakat a vízben, láttam őket.

Szárnyaik az enyémek, nem létezik más,
Csak reptük mely megrázza nyomoromat,
Csillag- és fényreptük,
Folyó, róna, szikla, reptük,
Szárnyaik tiszta hullámai,

Gondolatom az élet és a halál tartja fenn.

(« *Capitale de la douleur* », 1926)

Les semblables
A hasonlók

Mást gondolok
Követem a finomszálú szellőket
Követem lábaid, kezeid, szemeid
Az ügyes ruhát, mely kitalál téged
Hogy te helyettesítsd.

Mást gondolok
Az utcán haladsz
Napfény-orkánban
Eléd érek, megállok
Fiatal vagyok, emlékszel rá.

Mást gondolok
Szád távol van
Nem szólok már hozzád, alszol
Rettenet-tüzek égnek éjedben
Fényes könnyek mezője álmaidban
Együtt nem vagyunk szomorúak
Elfelejtelek.

Mást gondolok
Nem tudsz aludni
Hanyag létrákon
Végeszakadatlan
A virág és gyümölcs között
Az űrben
A virág és a gyümölcs között
Keresed álmod
Az első deret
És elfelejtesz engem.

Mást gondolok
Nevetsz, játszol, élő és kiváncsi vagy

Egy sivatag benépesedne érted
És én bizakodom.

Vége
Sose tudtalak elfeledni
Sose hagyjuk el egymást
A biztonságnak kell adni
A falusi havat, a tört malomkövet
Tisztességes halált
Az elpusztult nap vízbe fojtja a csillagokat
Egyazon szemlélődés
Egyetlen pillantás-csúcsán
El kell égetni a hozzánk hasonló szfinxet
És évad-szemeit
És magány-moháit.

(« *La vie immédiate* », 1932)

Jardin perdu
Elveszett éden

E kert tengerre nyílt
Szegfű-szoros
Víz-suttogást utánzott
Mélyén az erdő zúgott

Szíve szolgáltatta a friss levegőt
Nyugodt tömbökben
Virágai levélléptekkel
A gyenge fény gyökereit kutatták

E kert a földre nyílt
Úgy cirógatott
Hogy minden pillanatban
Fasorok fakadtak belőle

Távlatok színképe
Tárult szemed sodrába
S az április nyers napja
Csiklandta a növényi eget.

(« *Cours naturel* », 1938)

Ordre et désordre de l'amour
A szerelem rendje és rendetlensége

Bevezetőül idézem az elemeket
Hangod, ajkaid, szemed, kezed

A földön vagyok, ott lennék-e
Ha te nem lennél itt velem

Ebben a fürdőben, szemben
Az édesvizű tengerrel

Ebben a fürdőben, melyet
A láng épített szemeinkben

A boldog könnyek fürdőjében
Amelybe belemerültem

Kezeid erénye által
Ajkaid kegyelme által

Ez az első emberi állapot
Mint egy születő rétség

Csendjeink, szavaink
Az eltűnő fény

A visszatérő fény
A hajnal s az est megnevettetnek

Testünk szívében
Minden virágzik és érik

Életed szalmáján
Hova csontjaim fektetem

S ahol végzem.

(« *Le dur désir de durer* », 1946)

JULES SUPERVIELLE (1884-1960)

La Fable du Monde
A Világ Meséje

(Részlet)

Magam — óceánon
Mászom fel egy létrán
Habokon, meredek
Nyugtalan arcomat
Néha megérintem
Hogy biztosan higgyem
Én vagyok a mászó.
Egyre újabb fokok
Ég-közelbe visznek
Mennyire csak lehet
Egyszerű embernek.
Ó érezni kezdem
A nagy fáradtságot,
Nem születek újjá
Mint a létrafokok.
Zuhanok kezemmel
Mely inkább csak értő
Semmint kapaszkodik?
Ó máris zuhanok
Lenn a vízben vagyok
Mozgó, nyugvó vízben,
Ne keresd a költőt
Se a vízbe fultat.

SAINT-JOHN PERSE (1887-1975)

Vents I, 6
Szelek (részlet)

A szenvedélyek orgonájánál ujjongj, Énekmester!

És te, Költő, ó te makacs és háromszor visszaeső, arcoddal még a szélben, zúgd a tájfun antifonáját:

« . . . Ti, jövendő partok, kik tudjátok, hol ébrednek fel tetteink,
és milyen új testekben támadnak fel isteneink, tartsatok fenn nekünk egy minden gyöngeségtől tiszta ágyat...

A szelek erősek! a szelek erősek! Halld csak még az orkánt mely végigszántja az est márványát.

És te, vágy, ki énekbe kezdesz a kacaj nyújtózkodása és a gyönyör harapása alatt, mérd fel még az ének rohamának fenntartott teret.

A lélek követelései a testtel szemben végtelenek. Tartsák csak visszafojtva lélegzetüket! És egy heves roham ragadjon el bennünk végső határainkig, és túl e határokon!

Kolostori, rácsot törő szöktetés... Megnyugvás az Újító szívében... És a föld végtelen körére a szélben szálló emberek egyetlen kiáltása, mint tuba-harsogás...

És még mindig nyugtalanság mindenfelől... Ó dolgok kerek nagyvilága... »

PIERRE JEAN JOUVE (1887-1976)

Recueillement
Áhítat

A szoba szőke és mély és a sápadt olajfa-csúcs
Még sápadtabb az égben és a hegyekre az ősz mosolyog
És én egyedül önmagamba nézek a bűnös helyett
Kristály-ígéretet találok és erőt az imádáshoz.

Egy arany-falvat nézek és lehelet nélküli leget gondolok el
Sejtem a tengert ott távol összeszedem szívemet itt
Egy Krisztust képzelek vérünkben végtelen és szelíd seb
Isteni mennydörgést melynek teljes nyugalma visszhangzik

(*Diadème*)

HENRI MICHAUX (1899—)

Mais Toi, quand viendras-tu?
De Te mikor jössz el?

De Te mikor jössz el?
Egy napon kinyújtva kezed
a negyedre, ahol lakom,
az érett pillanatban, amikor valóban kétségbeesem,
egy villám-pillanatban,
rettenettel és méltósággal kiragadva engem
testemből és ama megkérgesedett testből:
gondolat-képeim közül, e nevetséges mindenségből;
leengedve belém félelmetes mélységmérődet,
a Te jelenléted rettenetes marógépét,
felhúzva hirtelen az én piszkom fölé
a Te egyenes és égbenyúló katedrálisodat;
kilökve engem, nem mint embert,
hanem mint ágyúlövedéket a függőleges útra,
Te jönni fogsz,
Jönni fogsz, ha létezel,
rákapva az én piszkom csalétkére,
az én gyűlöletes függetlenségemre;
előjövén az Éterből, vagy bárhonnan, talán felforgatott énem alól;
belevetve az én gyutacs-létemet a Te mérhetetlenségedbe,
és adieu, Michaux.

Avagy, mi az?
Soha? Nem?
Mondd, Főnyeremény, hová akarsz hát esni?

(A *Plume*-ből)

RENÉ CHAR (1903—)

L'alouette
A pacsirta

Az ég végső parázsa és napot kezdő izzás,
Hajnalba foglalva zengi a zajló földet,
Leheletén lengő csengő, szabadon szárnyal.

Elbűvölő, — megölöd, ha csodálod.

Dis...
Mondd...

Mondd, amit a tűz habozva mondana
Levegő napja, szókimondó tisztaság,
És halj meg, mivel mindenkinek kimondtad.

À une sérénité crispée
Görcsös derű

(Részletek az aforizmagyűjteményből)

Esős napokon tisztogasd a puskád.

* * *

Úgy látszik: az egyensúly ára az igazság kára.
Szégyenletes eredmény!

* * *

Reszelőajkú és változó arcú idő,
önmagadat élesíted és lázas leszel.

* * *

Az ember csak a levegő virága:
a Föld tartja, a csillagok átkozzák, a halál belélegzi;
e szövetség lehelete és árnyéka felemeli.

PIERRE EMMANUEL (1916—)

Babel
Bábel

(Részletek)

Prophétie du soir
Esti prófécia

Sok-sok a szóbeszéd s a szél itt ebben a világban,
Temérdek a kavics s a megbicsaklott lépés.
De a hegyek magányosan a csendben ülnek.
Hallgasd csak masszív méltóságuk estelente,
Midőn a völgyeket a kezdetek békéje már belepte
S az egynapos talaj árasztja ömlő frisseségét.
Hallgasd. Az űr egyetlen csillag, egyetlen harang
Kolompok hangjától körülhízelgett pásztorének
Amely elvegyül az istállószagú nyáj boldog békéjébe
— Ó magányosság — te fáradt szívek ős-szentsége...

* * *

Egyetlen nyelv: sas szárnyal fenn és a kövön
A zerge biztos lába csúcsokat keresve. Egy szikla
Vezérli lépteit a szakadék felett. A szirti fa
Szédítőn áll az ég felé vetett gyökérzetével.
A dal aláereszkedik már a tanyákra, de emléke
Az álom szélén lázba hoz még egy fagyott forrást
Hová az álom istenei inni térnek meg
A tarka fényben, gondolatban fürdő levegőn át.

Bábel halomba tornyozhatja meddő álmait
S a zajból tömböket hasíthat rettegése ellen,
Végigrakhatja rabszolgákkal lépcsőit rákényszerítve
Rabjait, hogy lábához lerogyva zengjék magasságát,

Árnyéka még a lábáig sem ér e nagy hegyeknek,
Melyek teljes megvetésük árnyékát vetik rá Bábelre:
És lám az Örökkévaló ott fenn az idő kilátóján ülve
Hallja amint a falrésekben nő a zsendülő fű
S a vadzab szétfeszíti hatalmas építményeit!
(A fűtömeg belepte már a romhalmazokat)
Megmarad a csillagok tüzét imádó pásztorének,
Egy ottfelejtett ekevas a szántás szögletén...

Veni Creator

Vigasztaló! midőn épp az est takaróját
Arcomra húztam, hogy fajtámmal kihunyjak,
Zene ébresztett fel. A szél zenélt
Csontjaim között: vagy talán a föld
Kivetve a kohóból; az estharmat zománca
Pattogzott meleg talaján. Így sírnak
A századok, ha kihúzzák a sírokból,
Melyeket a forró Ázsia homokja fedett,
A holt Birodalmak vázáit. Ha felfüggesztem
Dávid hárfáját a fűzfaágra, látom
A szent Király táncol a frigyszekrény körül;
S ha a Könyv a szél parancsára kitárul, ím
Moáb felett Jeremiás furulya-siralma hallik.
Egy sem hal meg a nagy szavakból. Tudom már
Az ige egyedül örökkévaló: lélekígéret,
S egy nap jönni fognak lelki emberek, kik
A nyelv szilárd talapzatára állva
Fedetlen arccal imádkoznak, tekintetük
Nem rejtik el szégyenkezve süvegük mögé
Mert ha az ének
Fátyolos és hörgő hangja a Keresztelőnek
Azért van ez, mivel az ember — sár-szülötte —
Sebtől lukacsos még, teljesen ki nem égve
Beszélni tud csak, énekelni nem. A lelke

Ritka mint lég falak közé bezárva:
Semmi sem viszi a hangot messzebb önmagánál,
Csak a kövek felelnek a költő szavára.
De ha nem is hallják, beszívják ezt a hangot
És egyszer majd felismerik az emberi tüdők, hogy
Leheletük a Szó volt, oly természetes,
Mint levegő vagy napsugár a pőre bőrön.
E nap majd látni fogja, hogy a föld megáll, mint
Fazekas korongja, ha a váza kész már. S Te
Vigasztaló! Te lángbaborítod majd tüzeddel,
Pünkösd parazsával a föld egyetlen lelkét,
Minden embert, kiket az egy-Ige egyesített
Egyetlen templommá, egyetlen üres sírrá,
Egyetlen vázává a Lélek áldozatához.

Jacob
Jákob

(Részletek)

Les Béatitudes
A Boldogságok

« Boldogok a lélekben szegények,
Mert övék a Mennyek Országa. »

Ők az élő víz mely emlékezik forrására
Szabadon szökellő és ragyogó víz.
Vidám mint a zerge a nagy hegyekben
Békés mint az ösvény a gyümölcsöskertben.
Folyása az Isten ideje az emberek között
Benne minden önmagától szabadon tündököl.
Tökéletes csupaszsága oly tisztává teszi
Hogy e víz semmit sem tud kristályfényéről.
A lelki szegénység tekintete mindenütt
A Szépség szerelmetes tükre.

Benne tükröződnek a száraz talaj repedései
A kiéhezett szemek hol semmi sem sarjad
Még a csökönyös gyom a kétségbeesés sem.
A riasztó üreges arcok küszöbén
E tükör látta lángként inogni a lelket
És kiolvassa a világ ítéletét mikor a semmi
Fújja a lángot és egyedül tanúsítja hogy ő az Isten.
Elmeríteni a szemet a továbblétező ember-lyukba
Hitemre! rémülve kutatni egy kiáltással
Annyi mint érezni mily megkövült nem-mel
Veti magát a csupasz hit az Irgalom feneketlen mélyébe.

Az aki egész nap munkálkodik
Tudva hogy semmi jóra se képes
Aki remél anélkül hogy valamit várna kínjától
És teljesen odaadva magát tudja hogy semmit sem ad,
Aki a távollét idején talál Istenre
Kiaszott emberségünkben ásott kútra
Aki csak könnyeivel bizonyítja Istent
Vigasztaló mivel maga megvigasztalhatatlan
Aki alázatosságból hajlandó elveszíteni
Azt a kis vizet hol szelleme egyedül oltotta szomját

Ő a forrás, ahonnan örömét meríti maga a Forrás
A szökellő szomjúság melyből az öröklét él.

« Boldogok, akik sírnak,
Mert megvigasztalják őket. »

Azok kiknek könnye az éjszakai eget szemlélve
Olyan szívből száll fel mely nem tud többé rab maradni,
Olyan lélekből amely csupa hiány, ciszterna
Minden szomjúság öröktől kiáradó teljének:
Isten a kemény időknek teremti őket. Ott vannak
Mindenfele az ember-sivatagban hol ritkák a források.
És még ritkábbak a könnyek! Az ember amint előremegy
Egyre jobban eltömi magában a forrásokat és kineveti

A süket lélek uralmát mely menekül tőle.
De a források művészete nem vész el: sem a remény
Hogy nem apad ki soha az itt vájt hiány.
Itt: a teljes tagadás közepett. A távollét kutatói
Fáradhatatlanul fúrják a betömött kutakat.
A könnyek adománya szükséges a gondolatnak,
Az elvakított ész könnyek között imád
Isten rajtuk át világítja meg de meg nem égeti.

Könnyek! mindenkit egyazon Éjbe burkolva
Hol csillagok szórják be az Áldott Arcát...
Általatok engedi Ő, hogy színről színre elviseljük:
Az elvakított szem harmat-tekintetet könnyez
Mely elenyész Isten látásában és folyton újjászületik
Gyöngy! egy fekete és sebzett fókuszpontból.
Boldogok ezek az örök villámsújtottak kik a tüzet
Idevonzzák hogy könnyekké változtassák: kiégetve
A Látás tüzén fajunk sötétségét
Napragyogásúvá mossák a hályogunkat.
Vakok a vigasztalan szerelem és a kegyelem által
A láthatatlan ragyog és Isten önmagát látja bennük
Mint az első reggelen a világ az ő szemükben.

« Boldogok a szelídek,
Ők öröklik a földet. »

Ők Istennek a belélegezhető lég az emberek között
Nélkülük a gyilkos emberiség elpusztulna
Megfulladva saját leheletétől. Jelenlétük
Mégis szerényebb közöttünk
Mint a májusi ösvények szélén a pünkösd
E loncág melynek illata a szívhez tapad
Mint az édes bor mámora észrevétlenül.
Csendjük izzik belül ebben a lángnyelv-
Bokorban. A szentlélek tűzmézet rejt belé,
Lankadatlan száll fel a dicséret innen
Hol minden méh örömet talál, minden gondolat.

Mosolyuk: bizakodó tavaszi reggel.
Mivel a rosszat a nyomorban megismerték
Még a legrosszabban is csak a jóságot látják,
A legfeketébb sötétséget megvilágítja nekik
A könnyek szivárványa és látogatása,
A föld úgy hajlik a bocsánat alatt mint a vessző.
És ha vérüket kívánja hogy elcsituljon
Ez a kegyetlen szomj amelyet annyira szánnak
Semmiféle fal nem védi a szőlőskertet. Szőlejük
Mindig időben érett hogy lábbal tapossuk.
A hóhér már helyet készített a kádban
Nekünk megrögzött cinkosainak maga mellett.

Ó névtelenek! robotjuk mindig a hallgatás.
Lelkük minden zajt a csendbe olvaszt
Melyet az ember többé már nem hall a dolgok felől.
E lélek figyelmes a fa és a szikla nevére,
Mint az állatok szeme kérdez:
Tevékeny tükörként jelen van Isten előtt
Akitől, hogy megossza azt az egész természettel,
Az egyszerű és titokzatos értelmet kapja.
Ezért mi megöljük a szelídeket: elpazarolva
Az értelmet melyet semmibe veszünk félve tőle.
A szelídek kihívják a láthatatlant
Tekintetük tűrhetetlen: vájjuk ki azt.

De eltelve vérüktől és mosolyuktól
E szép világ akaratunk ellenére is az ő Országuk.

> « Boldogok, akik éhezik és szomjúhozzák
> az igazságosságot, Mert majd kielégítik
> őket. »

Azok talpa alól ették a sárt kik őket eltaposták
Az arcukat köpésekkel borították
Hogy Isten e kehelyből igya arcát.

Nem illik hogy egy próféta is elvesszen
Jeruzsálemen kívül. Megkövezik tehát őket
A Templommal szemközt. Fenn a tudósok, komoly
Oszlopok, ugyanúgy a Törvény ocsmány gyomra:
Lenn a csőcselék röhög köveknél keményebben.
Annyi pökhendiség, annyi ostobaság. Isten talán
Hiába jött el. A hiábavalóság ez a tükör
Ahol az abszolút távolléten át mutatja meg Magát:
Igazságossága elhagyja övéit egészen a halálig,
Mivel Maga is Igazságosságára hagyatkozott.

A koldus csészéje: Isten üresben. A tárt tenyér
Szögekkel átlyuggatva. Talán bele kell köpni

A csészébe, a kezek sebeibe, a jótevők
Arcába? mert a jóság hizeleg és vakarja
Viszkető testét a jó koldusok szelid szőrinél.
Félelemből: a száj gonosz a szegények nevében
Hogy követelje pohár vizük és marék rizsük
— Jelképeid Egyetlen Szükséges. Ily keveset
Kérve az ember nem oly szegény mint Isten,
Majdnem annyira elmosódott mint Isten e földön?
Emberek egyrakáson, egyre fojtogatóbb szám
Mely eltömi nekik az eget és az arcot:
Egy napon e szájak egyetlen vulkánná lesznek
Egyetlen gettó, a mélyből a városok szívére köpve.
Minden szem ha halni nem akar e lyuk lesz
A tömegek üvöltenek a szemekből és a torokból
Kiáltásuk lakhatatlan némaságában.

Isten ott is megőrzi csendjét. Összegyűjti
Az erőszakosok arcát hogy megmossa ott.
Ő az, aki emlékezik az arcunkra,
Nincs egy darab kenyere hogy nekünk adja
Csupán csak emlékezete az Igazságosság van
Amelyre mindenki nevében kevesen szomjaznak.

A szeretettől büszke nagy szívek a tüzes vas
Mely megjelöli az emberi nyájat. De az Igazságosság
Tanúinak vértanúsága a hallgatás, az hogy
E feneketlen lyuk e megjelölt nyáj legyenek
Hogy eltűrjék a szent agóniát, az emberiséget.

« Boldogok az irgalmasok,
Mert majd nekik is irgalmaznak. »

Szemük a szépségre mosolyog a lupusz alatt
És az arc tócsájában melyet lábbal tapodnak,
Ők isszák az elveszett ég harmat-hajnalát.
Látták a lelket szétnégyelt árnyán át
Meggörnyedve hogy lassítsa a téboly vágtáját
És a létet meredező rettenet-lyukában
Amint koldulta patkányrágta önazonosságát.
Maga Isten is e tiszta szemek áhítata nélkül
Elviselhetné-e látásod ó emberi valóság
Egész a kiáltásig hol már csak zúzott Arca vagy?

Aki érezte hogy egész agyvelejéig áthatja
A jéghideg és őrült rend mely a Barmot megvacogtatja
Az megszánja a bárányokat és a hóhérokat
Mivel szíve közlekedik nyomoruk keverékével,
Összegyűjti a gonoszok nem hullatott könnyeit
És a jók tört fogak közt ki nem ejtett igéjét.
Az egyetlen szűrő mely tisztává teszi a fekete éjt
Mikor az ember lényege saját sárává süllyedt,
Ez a vallomás melynek elege van a sok szóból,
A menekülés a megtört Archoz mely egyedül könyörül.

A legelesettebb bűnös szent a többi számára
Ha irgalmaz magának a torz-arcú Isten nevében.
Ki így magának megbocsát elsőnek megérti
A visszautasítás falát melyet befeszít a bocsánat.
Tudva hogy milyen undoron győz Veronika

(Önmagunk utálata visszataszítóbb minden gennynél)
Mikor alázattal erélyesen megközelíti
Ezt a rettenetet mely összegyűjti s meztelen mutatja
Az emberi rútság összegét: a szennyet,
Az isteni fájdalom összegét: Urát.

Boldogok akiknek bűneikre vetett tekintete
Ez a lepel hol hirtelen a Szent Arc megjelenik.

« Boldogok a tiszta szívűek,
Mert meglátják Istent. »

De ki tiszta? A nyugodt szellemben tükröződő Isten
Előbb lecsillapította, hogy jobban lássa Magát benne.
Merőlegesét a lenti felé hajította
Kivájva így az örvényt dicsőségben. A hatalmas ég
Nem oly magas mint a lélek mely fölé térdelve hajlik
Mint a gyermek hogy a tó vizét tenyeréből igya.
Mily sok az ilyen hegyi tó, és ki tud róluk!
Nem ismerik sem magasságát sem mélyét
E szívnek melyre irigy az azúr hisz Isten merül belé.
Józanok. Állatok és emberek ide járnak inni.
Ott vannak. Nyitott szemük Istent látja mindenben.

Istent látja, Istent helyezi mindenbe. Boldog a névtelen
Nap hiú szavak nélkül. A mozdulatok adják
Muzsikájuk és a lég megremeg tőlük árnyrétegei révén,
Láthatatlanok: ez a kéz és ez az ág
Kormányozza szinte mozdulatlan tempóval
A gondolatokat melyek fenn a feneketlen eget pontozzák.
A távolság és a szellem egymást nézik: komoly
Mosoly melyet egyedül a láthatatlan ismer. Mily küszöbök
Az örök felé nap nap után bizonyos arcok,
Milyen rejtély a mindennapi: kibogozhatatlan.

Mert a küszöböt átlépni csak meztelen lehet,
Mily nehéz a meztelenség ó Atyám

És a szemérem a tükrökkel teli sivatagban!
Csak a láthatatlan az igazi meztelenség,
Sem a levelek sem a ruha nem tudja azt elrejteni.
Ez a nyíltság: a harmat fiatal bőrének
Ízét bírja. De a mi arcaink fonnyadtak,
Meztelenségünk a melltartóké melyeket mutogatnak
Fonnyadt lelkek és löttyedt formák. Egyedül
A szépség nem rémül el e mocsoktól
Csak a tiszta szívűek látják benn a rejtett tisztaságot.

« Boldogok a békességesek,
Mert Isten gyermekeinek hívják őket. »

Azok akik keresztbefont kézzel a vízen lebegnek
És már szájukban van obulusuk,
Bárkák melyeknek árbóca csak az a rozsdás kereszt
Ott a temetők pipacsai felett,
E millió és millió haladék-élvező
Akiket a halál gyermekkoruk óta megszelidített
Mind békések. Egyik sem a béke munkása.
Csak az aki lerombolja a halált erőszakkal
Az nyílik ki keresztbe, viharok mérlege. A béke
Ez a szétfeszítés melyen győznek tagjai
A villám mely folyton kinyitja és bevarrja a sebet.

Túl gyenge nem vagyok ezektől a tanúktól
Kiknek teste az Egyetlen sebforradása,
Az ő közeli szétszakadása közöttünk van.
De mosolyuk tudom fenntartja az eget
Tekintetük varratlan reménység,
Derűs víztükör örök erőfeszítésük.
Láttam a réten a cseresznyefa alatt
Egy juniusi nap az örökkévalóságot kék ruhában
Vak volt... E hősök vezették a menyasszonyt
Az egyedül általa ismert szépségek felé, út nélkül
Hacsak nem a láthatatlan villáma szemében.

A megosztottság idején — világnak nevezzük
Az ármány nélküli ember kardnál jobban lángol.
Az örökkévalóság törékeny és erős kezébe veszi,
A csata teljesen a csukott kézen fordul meg:
Minden a kardmarkolat között dől el
A szív! és ez az édes akarás melynek győzelme
A teljes ráhagyatkozás arra, ami belőle él,
Közölni így a dicsfény-tüzet annak
Aki beleegyezik hogy tűzhelye legyen.
Boldogok a tűz gyermekei, a békességesek.
Az egyetlen kardnak e számtalan lángolása,
A mélység az a seb melyet rajtad ejtenek
Ó emberi alak! és mélyén születik a vérző Isten.

« Boldogok, akiket üldöznek az igazságért, Övék a mennyek országa. »

A Bárány kinek Szava kétélű kard
Átadta nekik ajka leheletét,
Ők is nyelvük is tiszta tűz.
A nyájban tűzgyújtó gyapjuk
Napot melenget a közös veríték alatt.
Lángjuk nedvesíti a lelkeket ha szólnak,
Szirénát fujnak rájuk: az Igazság
Parazsuk melyet csapkodnak hogy eloltsák.
Meztelen hát hajlik a vesszők alá, az ütések
Vörösre izzítják és porrá emésztik:
Hamu és szív, lábbal tapodják őket. A történelem
Egy pillanatra megőrzi ezt a fekete fűtonzúrát.

Így haltak tegnap a tanúk: dicsőséggel.
Ma még Isten halála is nevetséges,
Minden igaz egyszerre kivéve az Igazságot.
Az aszfaltozott szellemben semmi hely, minden út
A lehetséges felé mely csak lakatlan tiszta.
Pilátus fajtája megvénült. Nem hagyja már

Hogy rejtett visszautasítása kérdezze:
Mielőtt a kérdés megszületne elfordítja arcát
De válasza már korábban összekarmolta.
Zajunk teljesen be akarja borítani e tekintetet
Csak önmagát őrli és nyomban összeomlik;
A tér csupa ember-törmelék-por.

E porban e menekvésben vájt kutak
Változatlanok az örökös horzsolódásban
Csendesek mivel kolostoruk a lárma
Ezek a vég nélkül lábbal taposott tanúk:
Imájuk a kavargásban tiszta marad
Minden szót kioltanak hogy feltámasszák.
E szavaknak melyek értelmetlen ajkunkról hullnak,
E talpunk alatti szüretnek kifacsarják
Vérét. Az Igéé ők így megosztják keresztjét,
Sose veszik le szemük a felszegezett értelemről

Az Igazság minden rostjában szenved bennük
Ez a szenvedés az Ország. Feladatuk az
Hogy virrasszanak: ne hiányozzék Isten lehelete és vére,
Ne apadjon el az értelem az emberek között

És megmaradjon az egyetlen hely az egyetlen forrás.

> « Boldogok vagytok, ha miattam szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudozva minden rosszat fognak rátok.
> Örüljetek és ujjongjatok:
> nagy lesz a jutalmatok a Mennyben. »

Ti vagytok testem tagjai, mondja a Keresztrefeszített Ember.
Én magam nyújtózom ki rajta: igazságos tehát
Hogy oda szegezzenek benneteket. A hóhérok a forráskutatók
Bordáitok között akarják átfúrni szívemet.

Kegyetlen az emberek szomjúsága: ti vagytok annak
Vízerei. Mikor a balszerencse vájkál bennetek
Hatoljon el egész a fékezhetetlen örömig
Hogy engem fakasszon belőletek. Végső
Fájdalmatok az egyetlen út hogy az emberhez
Jussak én az abrosz mely táplálja agóniátok.

Mikor a végső szorongás megszakítja szívetek
Arcotokat beborítom egy óriás selymes
Mosollyal: ez irgalmam visszfénye.
A kutyák az emberek előtt habzsolják
Mert ezek elrémülnek hogy a feneketlent kell inniok.
Mert ti vagytok a örvénylő mély kávája
És az igazság változatlan tükre:
Átlátszó tekintetetek az én leheletem
Sajgó szenvedéstek a Vigasztaló kiáltása

Aki egyetlen hanggal tagadja az Atya távollétét.

Haut
Fenn

Egy este az Andok felett láttam Istent.
A zöld volt. Szín soha nem volt ily egyedülálló.
Smaragd Isten, a szuroksötét mélységtől önkívületben.
Maga a világosság teljes száműzetésben
teljesen szomorú szépség a szemnek mely fél hogy lássa
a távollét és az emberi lélek közti különbséget.

Téged hívtalak, villogó sebészkés. Éleden
siklottam, mintha a makulátlan bölcsesség
az őssötéttel párosulna bennem.
A repülő a csend választóvonalán siklott
e fekete és a zöld mezsgyéjén
pecsétként a két sebforradáson mely ott sajog
az emberben: e sebnek örvénye a hús.

Szemem nem rebbent. Egyedül vittem a tekintet merőlegesét
Isten és a csillag, a mélység és Isten között.
Kinyújtottam a zöld mérhetetlen haldoklását
mely fokról fokra kilehelte fekete tündöklését:
egyedül én szerettem e szeretettől elvált lényeget
Én voltam a haldokló zöld, a világok első alkonya.

Et bas
És lenn

De leszálltam, gyalogos vagyok, lenn,
hiába átkozódik ellenem a hozzáférhetetlen.
Összetöröm. A merőleges gyenge nádszál:
a talp roppantva pozdorjává zúzza.
És ki tekint ma még az égre? A látóhatár csak a
térdekig nyílik, a szex-környéki bőrcsíkra.
Én láttam Isten dicsőségét fakó zöldben?
ilyenre festik a fürdőszobákat. Miért hazudnék?
Nem több a kép, mint lyuk. Beléesel
a végtelenben. Jobb ha betemetik őket és betömik
a forrásokat hol a kövek közül buzog a mély.
Az áttetsző csak a vak homályt akarja
a tiszta csak piszkára vágyik.
Nyirjuk le az Erények koponyáit
és mázoljuk be rikítón vad sárgára.
Szegezzük ki ezt a megrémült vigasztaló-baglyot
húzzunk a szent Eszmékre bohócsapkát
köpjünk Isten szemébe hogy hályog nőjön rajta
roppantsuk össze a keresztrefeszítettet
az egyetlen támasztékot.

Je dis: l'âme...
Ezt mondom: a lélek...

Ezt mondom: a lélek. Hatalmas suhogás, angyalruha.
Szárnyas szél. Látogatás csukott szemekkel.
Forrás-csobogás Istenben: hallom, hallani vélem
Ó honvágy! hogyan hallhatom, ha hallgat számon az ének
Ezt a minden-csenden-túlit, hazámat?

A lélek. A szeretet. Elavult pár. Ósdi szavak.
Lételvük nem sugároz már, halott lényeg.
A világ világos. Egyedül az értelem szóval
Jelölik magukat — szétdarabolva — az emberek.
Tiszta tudás, fertőtlenített káosz felett
Ilyen az, ki minden akar lenni, kivéve önmaga.
Örvénye lepadlózva és befedve: genezise
Futószalag. Egy Terv. Így üzemesítve
Ez a test, melyet az Ige egyszer magára vett.
Ez a bebörtönzött anyag minden porcikájában,
Amelyet csak a Minden, melynek szeszélyét az ember
Nem ismeri, a teljes Pusztulás szabadít meg.

El innen. Egy őszi reggelen, pirkadatkor
Köss barátságot a ködděl: ez a lelked.
Platánok nyúlnak fel a fennsíkon
Lassan, egyenként az út szegélyén. Alakok
Jelet adnak neked s tüstént eltűnnek.
Pillanatonként elenyészik minden, kivéve tested
Egy Hatalom elsöpri óriás kabátjával
A káprázatba olvadt mindenséget. E ruha
Szegélyét megcsókolhatod, beleszoríthatod
Magadat anyagtalan uszályába, mely megzavarja
Magát mozdulatlanságod, mely belé zuhan.
De imádkozz. Imádd a szürke mannafelhőt
Ezt a havat hullató napot, megszerzett öröklétet
Kiáltás nélkül, szárny nélkül, fenti-lenti támpont nélkül.

Egyetlen értelmes ember sem kísérti ezt a teret?
Te lépésenként hagyatkozz csak rá: azzal a hittel,
Hogy eljutsz lelked hullámtarajára
Magaslati falvakba, délszaki szőlők közé
A nagy tölgyek paraszti vendégszeretete alá.
Megterítik az asztalt az árnyék és az ég között
A szederfa alatt: a pinceajtók tárva lesznek
Nehéz borok illata száll. Iszol majd belőlük
A szüretek egészségére, miközben szívedhez szól
Egy gyermekkori Urangyala harangja. Figyelve
Vendégeidet, kibetűzöd a szellem szó értelmét
Régimódi,ráncos és nevető arcukon.

A belső megértése olyan mint az a bor
Mely könnyűvé tesz, de meg nem részegít,
Kelyhei a fürtök aranyló tekintete. Az idegen
Emelt szemekkel tartja arcát az Úrvacsorához
Ez a vendég, akit Ábrahám fogad a tölgy alatt
És — eljött a kenyértörés ideje — maga az Úr.

Emmaüs
Emmausz

Emberi nyelv dicséret a neved
Minden szó tőled születik.
Termékenyebb vagy, mint a dús mezők:
Ha az ember szól, fái meghajolnak
Gyümölccsel rakottan.
Ha az ember szentül képzi a szókat
Saját szívét alakítja.
Áldott átalakulás!
A szó hatalma túlhaladja
Mindazt mit a bölcsek tudni vélnek róla:
De bárki bírja e hatalmat
Ha hangját Istenben leheli ki.

Zárkafal mindaz, ki önmagának szól:
Magába küldi vissza leheletét
Önmagát lélegzi mint saját betegségét.
A máshoz szóló ember megtöri a falat.
Bármit is mond, Hozzád szól abban.
Mindaz amit mond kizárólag
Te vagy, Te vagy a szó mélyén.
Hozzád szólok már az ébredéstől
Hogy megnyissad szemem.

Nélküled elfogy a levegőm: légy Te leheletem.
Nélküled tompa vagyok: légy Te érző idegem.
Tépd ki belőlem a konkolyt
A maguktól burjánzó szókat.
Űzd el démonokként
A Nélküled képzetteket
A nyomomban ólálkodó szuka-szókat
Űzd el e magam-alkotta bírákat.
Űzz el engem önmagamtól is, igaz Istenem
Mielőtt rossz énem végezne velem.

Ahhoz a szavamhoz, amelyet Te adsz
Téríts meg engem: egyedül Te vagy az értelem.
Tedd egyre figyelmesebbé nyelvemet.
Taníts meg hogyan beszéljek Hozzád
Ha magamhoz szólok. Ha máshoz szólok.
Mégha vitába kezdek is Veled
Legyen dicséret tiltakozásom.
Hogyan is énekelnék ha nem szállnék Feléd?
Szólhatnék anélkül hogy leheletedet ünnepelném?
Ünnepi mise bármily parányi párbeszéd
Ahol te töröd meg a csend kenyerét.
A Te Igéd legyen áldott!
Aki új Emmauszt teremt
Minden találkozással.

Qui me saisit?
Ki ragad meg?

Vajon aki kiáltásomba öltözködik
Úgy lép ki belőlem, mint aki ködből lép ki?
Nem tudom, hol kezdem és hol végzem
Ha az éjszaka mély zúgában pislákolok
Vagy ha vérem rosszul ég és bekormoz.

Ki ragad meg? Lobogó tűz? Felszálló füst?
Egy erős ember? Egy angyal? Vagy saját árnyékom?
Bármilyen szerelem akar is bekeríteni,
Gyűlölöm a szorítását, rabként kiáltozom...
Pedig e kiáltás szorít és ragad magával!

Hozzád kiáltok, Téged hívlak, tüdőm Vendége.
Felszít némaságod, mikor szólongatlak.
Kitépem tüdőm, hogy Neved kicsikarjam,
Te, akit mindig megnevezlek, még ha Nemet mondok is,
Teljesen Távoli. titokzatos Megfoghatatlan.

Dieu vent
Szél-Isten

Az szél
A térben szétfoszlott fuvallat
Egy lehelet visszatér a kebelre. Ihleti összefogja éjét
Kifullad végleg az ég kékségében
A nap sötétsége

A nap az éj két ideje egy kebelnek
A mell csak a megújult lélegzet
Ahol éj-cseppek álmodoznak
Az ég márványos teje a gondolat
Fullasztón visszafojtott lehelet

Aztán kinyújtózkodva a végtelenbe a holtpont felé
Ahova
Pont túl a határon
A teljesen kiadott lélegzet soha el nem ér
Újra fúj egészen megsemmisülve hogy a létet megeméssze

A központban a tiszta égés virraszt
Az Eszme tüzei ünnepélyes lángban
Mozgó változatlanság ez néma hallgatásban

Variante
Változat

Miközben önmagát kergeti és feloldódik
És kifullad a lélegzet
Isten visszatéríti a kebelhez. Az egyetemes Anya
Ihleti mélyen éjét,
Kifullad az égi kékségben.
Melle nem más mint a megújult lélegzet
Amelynek párája elámul a csillagoktól
A mellet duzzasztó tej a gondolat
Fullasztón visszafojtott lehelet
Kinyújtózkodva a végtelenbe a holtpont felé
Ahova
Midőn már megszakad a lélek fonala
A szinte tüdőt szakító lélegzet soha el nem ér
Újra fúj egészen megsemmisülve hogy a létet megeméssze

A központban a tiszta égés virraszt
Az Eszme tüzei ünnepélyes lángban
Mozgó változatlanság ez néma hallgatásban

Césure
Cezúra

Hallgatok
A szikla mindöröktől felfüggesztve
E pillanat merőlegesére, hol hallgatok

Hallgatok
Visszatartom az azúr pillanatot
A merev árnyék, melyet vetek, leheletem
Mely kifulladásig viszi ezt a sziklát

Egy homokszem visszatartja a tömböt a hegyen
Ez az intervallum maga a tökély

Hallgatok
Ha a cezúrát megkülönböztetem
Megtudom, ki vagyok.

Ez a homokszem vagyok a pontos helyen
A szél, mely folyton aláássa e homokszemet
A szél feloszthatatlan sziklája vagyok

Mangé d'échos
Visszhangoktól emésztve

Minden szó
Egy életbe kerül
Szótól szóig
Három nap halál

Visszhangoktól emésztve
Mint egy állomáscsarnok
A te szentséged
Helye vagyok

Szavak
A tömeg tolongása
Mely sohase tud
Se a-t se b-t

Teljes Igen vagyok
Hogy pontosan tudjam
Az órát a nevet
Nem kések el

A nagy indulásról

Chien fou
Veszett kutya

A Te Árnyékod rejtőzködőn
Átrebben egy mosolyban
Veszett kutyaként akartam harapni
A víz áttetsző tükrét

Most már mélyre merülök
A felszínt nem érintem
E tekintet melyben elmosódom
A mélyben pihen

Elrejtezem Benned annál jobban
Minél áttetszőbb e nap
Amely melenget minket és feloldja
Kemény és szelíd Arcodat

Variante
Változat (ugyanarra a témára)

Árnyékod rejtőzködőn
Átsuhan míg tart egy mosoly
Veszett kutyaként habzsoltam régen
Tündöklését a tiszta vízben

Most már a mélybe merülök
Nem borzolom a víz színét
E tekintetet melyben elmosódom
Ott a Te mélyedbe rejtem

Aki napod oly áttetszővé teszed
Hogy elmosódol benne

Miroir
Tükör

Mióta lassan elmosódsz
Kezdelek látni Téged

Bánatom és vágyam
Les hogy megfogjon Téged
Aki az álomból átvonulsz
A reményen túlra

A tükör mögé

O seul Absent
Ó egyedül Távollevő

Ó egyedül Távollevő körülvesz ostromzárad
Magam központjából ahol nem vagyok

Űröd szétfeszíti falaimat
Éjed elveszi világosságomat
Mint zúzódás a kristály fényét.
Igen, sötétségemben látok!
Zárkában többé nem maradhatok
A sok-sok rács mögött
Mely mindent bekerít kivéve Téged.
Húzz ki engem tömlöcömből
Saját tudásom börtönéből:
Ha hiányzik a megismerhetetlen
Mit tehetek tudományommal?
Hogyne venné el a napot
E ketrec mely rámkeményedik?
A keselyű nyúzzon meg elevenen
Hogy éjem a Te Éjedhez érjem
És idegeim átjárja örömmel
A központból hol nem vagyok
Mérhetetlen nem-tudásod.

Quelqu'Un
Valaki

A csillagok felé emelt
homlokkal énekelek

nem önmagam bűvölésére
hanem hogy fény lobbanjon
fenn a hegyfokon

Valaki
felemelt fáklyával
fürkészi a tengert

A visszavezető utat
a mirtuszok között

Csend-komondorom
mellettem vigyáz

Beauté trace effacée
Szépség eltörölt nyom

Felém forduló mozdulatod
Vázlatára leszűkített szó.

A fák fél magasában
Nézni levelek remegését
Aztán együtt hallgatni
Egy lombkaraj rejti a csendet.
Szélcsend. Nem vagy többé jelen.

Este: nyálam
Kék íze.
Ósdi foghíjas imák
Mereven ülnek
Krétasor között.
Az ember eléjük áll.
A szentenciát
Álomban hozzák.

Áthatolhatatlan Éj
Ó szent ubikvitás!
Jobban imádom jeleidnél
Távollétüket.
Minden szépség csupán
Eltörölt nyoma
A Tiédnek.

Út a Névtelenhez
Te vagy az ember
Esténként útrakelek

Emmausz felé.
Sötétséged megosztja magát
Hogy magával egyesítsen engem.

Önmagam legmélyén
Egyedül e Sötétség
És a pásztorbot
Szünetjelként.

Tu es
Te vagy

Szememet a forrásban fürösztöttem
Láttalak Téged.
Mit láttam? Áttetszőséged
A meztelen mélyet.
Nyilvánvalóbb vagy
Mint tenyerem mélye
Amelyből ittalak.
Hogy a világ oly távol van Tőled
Torkom szorongatja
Nélküled se szó
Se gondolat.
Mire képesek a rendszerek
E törmelékek felettem?
Csak arra, hogy összeomoljanak.
Azért küszködöm
hogy az eltiport, elnyomott embert
Kihozzam alóluk a napvilágra
Fénylő eged alá.
Csupasz kezem erőfeszítése
Téged dicsér: ezzel tartozom Néked.

Seul
Egyedül

Csak azért vagyok, hogy mondjam, kimondjam:
Te vagy

Hogy kimondjam, mit senki sem akar hallani
Nem tud meghallani
Hogy itt, az ember szívében
Kell a mélyre ásni:
A víz itt fakad.

Minden undorít, ami nem Te vagy
Tehát ami nincsen.
Azért élek hogy reméljem
Éjedet, mely arcot nem mutat.
Ez a forrásom az én Jordán-folyóm
Központom és szakadékam:

Keresztelj meg magam mélyében
Mint a csillagot a kút vizében.

Bevezettél engem
A nász sötétjébe.
Téged nem látni: látni Téged
Megvakít fénylő Jelenléted.
Csupasz és semmi vagyok
Előtted Kitől csak azt tudom
Hogy semmi és meztelen vagyok.

Csak azért vagyok, hogy mondjam, kimondjam:
Egyedül Te Vagy.

GABRIELE D'ANNUNZIO (1863-1938)

La sabbia del tempo
Az idő homokja

Amíg a forró homokszemek átperegtek
e tétova tenyérnek tölcsérüregén,
a szívem érezte: a nap már rövidebb lett.

Szorongás szállt meg hirtelen
a nyirkos őszi éjszaka közeledtére,
mely árnyat szórt a sós part aranyfövenyére.

Kezem tölcsér volt már az Idő homokjának,
verő szívem meg nyugtalan vízóra,
minden kiszáradt kóró megnövekvő árnya
mintegy a halk napóra mutatója.

Il vento scrive
Ír a szél...

Suhanó szárnya tollaival ír a szél
omló homokra; az ő nyelvén beszél
a sok jel egymásnak a fényes partokon.

De ha a nap leszáll, a jelző tárgyak
lágy árnyakká vékonyodnak, minden vízfodor
szelíd szempillák rezgő árnya.

Mintha a tengerpartnak végtelen sivár
fövenyén szétszikrázna arcod mosolygása.

UMBERTO SABA (1883-1957)

Caro luogo
Kedves hely

Végig a délutánon kóboroltunk a helyet keresve
ahol két élet egybeolvadhat.

A zúgó, felnőtt, ellenséges élet
fenyegette ifjúságunkat.

De ide érve, hol a tücskök énekelnek,
mily mély a csend e hold alatt.

Notte d'estate
Nyári éj

A szomszédos szobából drága szavakat
hallok az ágyban, hol az álmot várom.

A nyitott ablakon át fény ragyog
messziről, ki tudja hol, a dombtetőn.

Itt szívemre szorítalak, szerelmem,
ki már ezredévtől halott vagy nekem.

VINCENZO CARDARELLI (1883-1959)

Autunno
Ősz

Ősz. Előre éreztük már jöttét
az augusztusi szélben,
a szeptemberi síró
és ömlő esőzésben
s borzongás futott át földünkön,
amely most csupaszon és szomorúan
fogadja a tűnő napot.
Most elmegy, lehanyatlik,
ebben az őszben, amely elvonul
kimondhatatlan lassúsággal,
legjobb ideje életünknek
hosszan-hosszan búcsúzik tőlünk.

Ottobre
Október

Rég volt, midőn nyár
tűzben állt, tüzelte vágyam
s felajzotta fantáziám.
Most már az ősz kedves nekem,
megrészegít színével;
szeretem e fáradt évszakot
így most szüret után.
Most minden más, mint régen,
semmi sem vigasztal már a
levegőből, hol szerte árad
a must s a bor illata,
és e vén októberi napból,
amely a letarolt tőkéken ragyog.

Váratlan októberi nap,
egy más világból ragyogsz felénk,
gyengéd pusztulással
és kóbor boldogsággal;
bágyadtak vagyunk már,
a legrosszabb, belül a halál vár.
Ím ezért vagy kedves nekünk,
kósza hírmondó napunk,
ki nem tudsz tőlünk búcsút venni,
visszatérsz reggelenkint,
nap nap után új csoda:
szépségedet növeli elmúlásod,
felkelsz, hogy kihunyj.
E hihetetlen nappalokból
varázslod évszakod, mely semmi más.
mint tiszta édességes haldoklás.

SALVATORE QUASIMODO (1901-1968)

Dormono le cime dei monti
Alszanak a hegyek csúcsai

Alszanak a hegyek csúcsai
és köröttük a rónaságok
a meredélyek és a szakadékok;

alszanak a csúszómászók, minden fajuk,
mit csak a föld felnevel,
az erdők vadjai, a tarka méhek,
a szörnyek a hallgatag tengermélyben;

alszanak a hosszú szárnyú
madarak nemzedékei.

Canto matutino
Reggeli ének

Éleshangú, aranyszárnyú, szabad madarak
elhagyatott erdőben fenyőágak hegyén
zavarosan panaszkodnak; ki most kezdi,
ki meg halogatja, ki a hegyek felé küldi szavát:
és a beszédes visszhang, puszták barátja
visszaveri a völgyek mélyiről dalát.

GIUSEPPE UNGARETTI (1888-1970)

Nostalgia
Nosztalgia

Mikor már
az éjszaka eltűnőben
kevéssel tavasz előtt
és nagynéha
valaki elhalad

Párizs fölé sűrűsödik
a panasz
sötét színe

Egy híd
szögletéből
szemlélem
egy törékeny
leányka
végtelen hallgatását
Betegségeink
egybeolvadnak

És mintegy elragadtatva
ott maradunk

Roman Cinéma

(Blaise Cendrars-nak)

1.

Párizs
az elutazás ideje
itt az idő számbavenni az elszaladt időt

és bevallani
más nem maradt csak az emlékek
mindent felgyújtottak szórakozásból

előre lehetett látni

kihunyt a tűz mint az éjjeli vízfények
a pirkadó hajnal első sugarára

2.

ez a virág lenge száron
vézna fehér gyermek
hintázott a szélben
míg te nyugtalan voltál
hintázott a szélben

3.

ezentúl szakértőként ismered
a fekete színárnyalatait

4.

amikor el kellett
repülnöd
és leheleted szétszórta
a vidám antilopokat
az ezer kísértő szempárt
az alabástromot és a selymet
hideglelős lázadat
ó meztelen éj

5.

ott feküdt végigdőlve ágyán
öltözötten
cigarettája kiesett
szájából
pár perccel előbb
addig tartott
míg ezt mondta
eriggy
kialudt
már teljesen kialudt
ott pihent
egy kis hamuhalmon

néhány vércsepp
a halántékán
a szájából
szivárgott a vér

a sivatag királya volt
nem tudott élni
Nyugaton

elveszítette
minden birtokát

hirtelen
hazatért
rámosolygott arra
aki látni akarta

hogy mosolyában ily béke deregjen
ahhoz csak halott lehetett

6.

ezer és ezer szféra
harsog
hirtelen
és a morcos hajó
megszelidül mint egy galamb
kertjeinek
jázminjai láttán
amelyeket egy búvár
mohó szád révén
visszahozott nekem

(Párizs, 1914. márc. 11)

Sera
Este

Az este léptei alatt
Szőlőszínű
Szőke víz szalad

És a röpke szórakozott tűzhöz ér.
A füstben most tücskök s békák szaga száll
Onnan, hol a friss füvek remegnek.

Di luglio
Júliusról

Amikor ránkzúdul a nyár
A szép falombok
Bágyadt rózsaszínben égnek.

Sziklákat dönt le, felszippant folyókat,
Köveket őröl, lángot lövell,

Makacs őrjöngés, könyörtelen,
Tereket tágít, csúcsokat vakít,
Ez a nyár és századok során
Sistergő szemével
Jár a földön fosztva csontvázakat.

Sereno
Derű

Mindent leperzselt a nyár

De egy ujjnyi árnyék
Visszahozza a vérszín pipacsot.
És a holdról hang kél
A nád között zenél.

Meghal a félelem meg a szánalom.

Quiete
Nyugalom

A szőlő megérett, a mezőt learatták,

A felhőkből kibomlik a hegy

A nyár poros tükreire
Ráesett az árnyék,

Bizonytalan ujjak közt
Fényük világos
És távoli

A fecskékkel elrepül
Az utolsó kín is.

La Bufera e altro
A Fergeteg és más

Nel parco
A parkban

A magnólia árnyékában,
mely egyre zsugorodik,
egy fúvócső leheletére
a nyíl megérint s tovatűnik.

Úgy tűnt, egy levél hullt le
a nyárfáról, mely összerezzen
egy fuvalomra — és tán messziről
egy kéz surrant a lomb között.

Egy ismeretlen nevetés
az ősz lombok felől
a szívemig hatol, megrázza azt
egy rezgés, vénát lüktető,

és véled nevetek az árnyék
eltorzult kerekén, ernyedten
kinyújtózom kiálló csontos
gyökérzeten és fűszálakkal

cirógatón csiklandom arcod...

L'orto
A kert

Nem tudom, Hírnököm,
ki leszállsz, kedvence
Istenemnek (vagy a tiédnek talán),
hogy a pirosló gyümölcsök kertjében,
ahol az estére már fárasztó
fészken ülő fiókák panaszkodnak,
nem tudom, hogy a kertben,
ahol a makkok esőznek és a falon túlnyúlva
remegőn rojtosodnak a folyondárok,
melyek a tergerpart tajtékját jelzik,
egy vitorlát az elmerült partszirtek között,
amelyek vagy feketék vagy fényesebbek,
mint a hunyorgó esti csillag —

nem tudom, hogy elcsitult lábad,
a vak lidércnyomás, mely halálhoz
növeszt, mióta megláttalak,
nem tudom, hogy lépted, mely felfokozza erem lüktetését,
ha e bozótban megközelít,
ugyanaz-e, mint amelyik megragadott egy másik nyáron,
mielőtt egy vad szélroham
Mesco tüskés fokához csapódva összezúzta tükrömet, —
nem tudom, hogy a kéz, mely megérinti vállam,
ugyanaz-e, mint amely egy cseleszán
válaszolt más fészkek síránkozására
egy bokorból, mely azóta kiégett.

A kín és jajgatás órája
zúdult a világra,
az óra, melyet tisztán olvastál
mint egy könyvet, kistályteki ntetedet
szegezve rá mélyen, ott ahol
vastag koromfüggöny szállva

a műhelyek villogására
szem elől rejtette Vulcanus művét,
a Harag napja, melyet többször
jelzett a kakas a hamisan esküvőknek,
nem választott el téged, oszthatatlan lélek,
az embertelen kíntól, nem olvasztott meg
a rettenet-kohóban, ametiszt-szív.

Ó néma ajkak, cserepesek a hosszú úttól
alászállván a levegő-ösvényen át,
ó tagok, alig különböztök az enyémektől,
ó ujjak, enyhítitek a halandók szomját
és az élőket felhevítitek,
ó szándék, mely mértékedet meghaladva
teremtetted a napóra köreit
és kiterjedve ember-időre, ember-térre
megtestesült démon-fúriákká válsz,
repülés közben lebukó angyal-homlokokká... Ha az erő,
mely a *már bevésett* lemezt vezérli,
más lenne, sorsod bizonyára az enyémmel
összekapcsolva egyetlen barázdát mutatna.

Diario del '71 e del '72
Napló 1971-1972

Come Zaccheo
Mint Zacheus

Fel kell kapaszkodni a fügefára,
hogy lássuk az Urat, ha netán elvonulna.
Sajnos, én nem vagyok famászó, és még
lábujjhegyre állva sem láttam soha.

(1970.12.28)

Il Positivo
A Pozitív

Boruljunk arcra, ha felkél a nap
és mindenki forduljon Mekka felé.
Ha valamink megmarad még, tán egy igen,
esetleg behunyva szemünket, mondjuk ki azt.

(1971.3.14)

Il Negativo
A Negatív

Egyazon tojásból kikelve lépnek a fiatalok
az élet küzdőterére. Vénusz
vezeti őket. Merkúr meg megosztja.
Mars elvégzi a többit. Nem sokáig
ragyog még egy kis fény a félénk
koratavasz Akropoliszán.

(1971.3.14)

A C.
C.-nek

Modus moriendi-t próbáltunk egyszer,
mely nem öngyilkosság, nem is továbbélés.
Mások már kezdeményeztek számunkra;
most már késő,
hogy a szirtről vízbe ugorjunk.

Hogy az élet már kezdetén
félholt lélek lenne,
sohase hitted: az órák továbbűztek,
neked megmaradt a gőg, nekem
tátogó madárnak a kalitka.

(1971.3.21)

Il frullato
A tejszínhab

Tehát
egy mellszobbrokkal és tükrökkel
körberakott gipszszalon
volt az élet.
S a költészet
egy mesterséges avagy
igazi szív lüktetése.
Felhők, nem boszorkányok
portyázása volt a kép,
a sipoly a fütty, marhakolomp
a muzsika.
Tehát mindenben minden
csupa csőd és mindegyikünk azt kérdi,
vajon az agyunkban berregő habverő
szennyet vagy krémet ver fel.

Csavard ki utolsó törlőrongyodat
Bernadette, töltött galamb! most, hogy
minden remeg, mint az aludttej,
senki sem mondhatja meg neked, ki vagy, ki voltál,
hogy élő vagy holt voltál, hogy tudtad-e:
az igaz és a hamis
egyazon érmén a fej és az írás,
csavard ki, ne keress újat,
hagyatkozz tejszínhabodra,
a mélyre nem merülsz,
van aki néz és megmondja,
hogy ami remeg,
az egy óra tiktakja,
amely nem jár le egyhamar!

(1971.6.14)

A questo punto
Most már...

Most már mehetsz,
mondja az árnyék.
Kísértelek a háborúban s béke napján
sőt tűzszünet szakában is,
én voltam számodra az elragadtatás s az életundor,
erényeket sugalltam, melyek nem voltak tiéd,
és bűnöket, amelyeket el nem követtél.
Ha most elválok tőled, nem fog fájni,
levélnél is könnyebb leszel, csapongó, mint a szél.
Le kell vennem az álarcot, mert én vagyok gondolatod,
a nem-szükségesed, héjad, haszontalan.
Most már mehetsz, szakadj el leheletemtől,
rakétaként repülj az égen.
Parányi fény még hunyorog a láthatáron,
aki ezt látja, nem bolond, csupán
csak ember és te nem akartál ember lenni,
egy árny szerelme végett. Becsaptalak téged,
de most már ezt mondom: mehetsz.
Ami benned a legrosszabb s a legjobb, nem tiéd,
s amid marad, elég, lemondhatsz már az
árnyékról. Most már a
saját szemeddel, sőt szem nélkül is, láss!

(1971.6.18)

Dr Schweitzer

élő halakat szórt kiéhezett pelikánoknak.
Megjegyezték: a halak is élőlények, de
alacsonyabbrendűek.

Milyen hierarchiához tartozunk mi hát
és milyen torok les ránk...? Itt elnémult a teológus
és megtörölte izzadó homlokát.

(1971.6.26)

In hoc signo...

Rómában egy temetkezési vállalat
neve: A JÖVŐ. És még azt mondják,
Jean Paullal, Swifttel és Campanilével
az akasztófahumor meghalt már.

(1972.10.22)

Per finire
Végezetül

Ajánlom írástudó utódaimnak
(feltéve, hogy lesznek még)
mint valószínűtlen teendőt:
szórják a máglyára mindazt,
ami életemből megmaradt,
tetteimet és mulasztásaimat.
Nem lévén Leopardi, kevés kacatot hagyok
s az is sok már, hogy részéletet élek.
Öt százalékban éltem csak,
ne növeljétek adagomat.
Igen gyakran ázottat áztat az eső.

(1972.10.24)

Poichè la vita fugge
Mivel elillan az élet

Mivel elillan az élet
és aki utánakap, hogy visszaterelje,
visszatér az ősgomolyagba,
hol tudjuk elrejteni,
ha megpróbálunk az elemekkel túlélni,
önmagunk maradandó részének kincseit?
Volt egyszer egy kis könyvszekrény,

mely Kleitiásszal együtt utazott,
egyházatyákkal és kétertelmű költőkkel,
e polc talán majd könnyedén
tovább táncol hullámok taraján,
amikor mindent elnyel a vízözön.
Ha nem belőlem, legalább belőled
egy porcikának le kellene győzni a feledést.
És belőlem? Az a remény táplál,
hogy eltűnik a látható s az idő,
mely e kétes szóval bizonygatta létét: Van
(nagy kezdőbetűvel, ez az egyetlen szó,
mely lehetővé vagy valószínűvé teszi a létet).
Aztán (gyakran viseltél füstös szemüveget,
aztán végleg elhagytad John Donne bolháival együtt)
készülj fel a nagy alámerülésre.

Boldogok voltunk egyszer, egy napra, órára, pillanatra
és ez mind a semmibe tűnne?
Van aki azt mondja, minden újrakezdődik,
minden pontosan megismétlődik, de én nem hiszem,
nem is tudnám kívánni. És te elhitted-e?
Nincs Szibilla Cumában, ki ezt tudhatná. De ha lenne is,
akkor se hallgatna rá senki ostobán.

(1980)

(Montale egyik utolsó verse; a *Corriere della Sera* tette közzé a költő halála másnapján.)

SANDRO PENNA (1906—)

Sotto il cielo d'aprile
Áprilisi ég alatt

Az áprilisi ég alatt békém
bizonytalan. A fényes rétek
hullámzanak a szeleburdi szélben,
és már nyitott szemmel alszanak a vizek.

A gyerekek kiperegnek a fűre, látom,
a szél szétszórja őket. De csupán
az én szívem szétszórt; eltűnt ifjúságom
villanó fehér fény: a zöld rét hátterén
a fiúk fehér ingének villogása.

GOTTFRIED KELLER (1819-1890)

Winternacht
Téli éj

Szárnyrebbenés se szállt a tájon át,
Némán, szikrázva hallgatott a hó.
Felhő se fedte égnek sátorát,
Hullám nem járta, befagyott a tó.

Egy vízbe fúlt fa fagyba öltözött,
A tél csúcsáig jéggé dermesztette;
A Hableány felkúszott ága közt,
A zöld jégből a kiutat kereste.

A vékony jégen álltam én fenn,
A mélység lenn, fekete festék;
A lábamnál lenn eltűnődve néztem
Hószépségét és tagonként a testét.

Jajongva sírt; a tó kemény jegét
Hiába nyomta, húzta le a mély.
Sosem felejtem rémült szép szemét,
Örökre bennem él e téli éj.

Abend auf Golgotha
Este a Golgotán

Lehanyatlott épp a töviskorona, az Üdvözítő meghalt.
Fehéren ragyogott az Úr válla a ködös levegőben;
Az éji lepke, nézd, ott lebeg harmat-csillogással,
Remegve repdes, elpihenne, hol a kereszt fája.
Egy pillanatra összezárja bársony-szárnyait,
Majd szélesen repülve eltűnik a sűrű éjben.
A Teremtő nem marad egész magányos, a keresztet
A nő szorítja átkarolva, kit Anyjának rendelt.

GEORG TRAKL (1887-1914)

Crucifixus
Keresztrefeszített

Az Isten ő, előtte kicsik térdepelnek,
Köpéssel mocskolt, sápadt Isten Ő,
Tükre a földi kínnak, végzeteknek,
Elvérzik már a gyilkos dombtetőn.

Testének kínja előtt térdepelnek,
Hogy így alázatuk övével lépjen nászra,
És szívüket a végvágy jégtüzében eddze
Végső tekintetének éje és halála —

S megnyissa — földi kín jelképeként —
A kapukat az Éden főalázatához
Tövises fővel, mely halálsötét,
Kit bűs angyalok és bűnösök áldnak.

RAINER MARIA RILKE (1875-1926)

Ich lebe grad...
Akkor élek épp...

Akkor élek épp, midőn e század múltba vész.
Az ember a szelet egy nagy levélből sejtheti,
mit veled s velem Isten maga írt teli,
amelyet ott fenn forgat egy idegen kéz.

A fényt egy újabb lapon megleled,
amelyen még minden lehet.

A csendes erők kémlelik a terüket,
egymásra néznek a sötét szemek.

Herbsttag
Őszi nap

Uram: ütött az óra. Hosszú volt a nyár.
Terítsd rá árnyaid a fénylő nappalokra
s szabad szeled engedd az udvarokba már.

Fanyar gyümölcseinknek mondd, hogy érjenek;
adjál nekik még pár meleg napot,
sürgesd érésük — teljenek! — és tedd bele
savanykás borainkba végső zamatod.

Kinek nincs háza, ne építsen most már.
Ki egyedül van, így is marad hosszan,
virrasztva olvas, levelet ír napszám,
s a parkban fel-alá jár nyugtalanul aztán,
amíg a szél a fák levelét fosztja.

Liebes-Lied
Szerelem-dal

Hogyan tartsam vissza a lelkemet,
hogy a Tiéd ne érintse? Hogyan
emeljem más dolgokhoz rajtad át?
Mily szívesen elrejteném a lelkem
magányos messzi menedékhelyen,
hol csend honol és minden idegen,
ahol ha mélyed rezdül, nem rezeg tovább.
De mégis mindaz, mi kettőnket érint
együtt rezegtet bennünket, amint
vonó *egyetlen* hangot ád két húron át.
Miféle hangszeren feszűlünk ketten?
S melyik művész tart minket a kezében?
Ó édes dal!

(Capri, 1907 március)

Der Dichter
A költő

Te óra, tőlem tovaszállsz.
A szárnyveréseddel megsebzel.
Egyedül: mit is tehetnék a számmal?
mit nappalommal s éjjelemmel?

Nincs nékem házam, kedvesem sem,
hol élhetnék, helyet én nem találok.
Mindaz, minek magamat átengedtem,
gazdaggá lesz, de én kifosztva állok.

Herbst
Ősz

Lehullanak a levelek, hullnak a messzeségből
a kertben hervadtan, mintegy a messzi égből;
lehullanak tagadó mozdulattal.

S az éjben már a súlyos Föld is hull alá a
csillagok közül a mély magányba.

Lehullunk mind. E kéz is, lásd,
lehull: mindennek ez a sorsa.

És mégis van egy Lény, aki e hullást
örök-szelíden kezeiben tartja.

Gebet
Ima

Mint vérrokonét magyaráztam Léted,
akihez éltem száz útja vezet,
és megneveztelek: kit ismer minden gyermek,
kit minden húr már túlfeszítve zengett,
de én sötét és néma vagyok Néked.

Közelben tudtalak — a szívközelben —
az éjszakának mélyén és az esti csendben,
bár Létedet még senki fel nem fogta,
hiába ostromol az ész öröktől fogva.

Te az vagy, kiben biztos úton jártam
és mindig meghitt otthonra találtam.
A növekvésed rajtam messze túlnő,
Te az vagy, aki lesz: maga az Eljövendő.

Verger
Gyümölcsöskert

A föld sosem valósabb, mint benn
dús ágaid közt, szőke kert,
nem lebegőbb, mint csipkéidben,
amelyeket árnyad a fűre vet.

Mi megmarad, ott megleled,
azt is, mi súlyos, azt mi táplál,
a mérhetetlen gyengédségnek
felvillanó vonulásával.

De lám a forrás lelked közepén
őskávájában szenderegve
e kontrasztról alig beszél,
oly mélyen elvegyült már benne.

Portrait intérieur

(A *Vergers*-ből)

Nem a hajdani emlékek
őriznek téged a szívemben;
enyém nem is azért vagy, nem,
mivel szép vágyam véd meg.

Jelenvalóvá ez tesz téged:
a lángoló rejtettség,
melyet lassú gyengédség
vérembe ír be mélyen.

Szükségét nem érzem,
hogy lássam jelenésed,
elég volt megszületnem,
hogy megtartsalak téged.

* * *

A fenséges: elutazás.
Valami belőlünk, ahelyett,
hogy követne, tőlünk elszáll
és hozzászokik az egekhez.

Vajon legfőbb művészetünk
nem a leglágyabb búcsúzás?
És a zene: a végső pillantás,
amelyet önmagunk felé vetünk!

Die neunte Elegie
Kilencedik duinói elégia

Miért kell, ha már lehetséges, hogy a lét haladékát
babérban éljük le — egy kicsit sötétebb, mint minden
más zöld, kis hullámfodorral minden
levélszélen (mint szellő mosolya) —: tehát miért
emberként kell — és, elkerülve a sorsot,
miért sóvárgunk mégis a sorsra?...
Ó! *nem* azért, mivel *boldogság*
a közeli pusztulás korai előnye.
Nem kíváncsiságból, vagy a szív szoktatására,
ami a babérban is *meglenne*...

Hanem mivel az itt-lét sok, és mivel szükségeseknek tűnünk
az itt-levő dolgoknak, az elillanóknak, amelyek furcsán
épp hozzánk folyamodnak. Hozzánk, legtűnékenyebbekhez.
Egyszer minden. Csak *egyszer*. *Egyszer* és soha többé. Mi is
egyszer. Többé sosem. De ez az
egyszer-lét, mégha *egyszeri* is:
egyszeri *földi* voltunk nem tűnik visszavonhatónak.

És tülekedünk és teljesíteni akarjuk,
egyszerű kezünkben akarjuk tartani,
a túlcsorduló pillanatban és a szótlan szívben.
Az akarunk lenni. — Kinek adni? Legszívesebben
mindörökre megtartanánk... Ó, a másik országba,
sajnos, mit visz magával az ember? Nem a látást,
amit itt lassan megtanult, semmi itt megtörténtet. Nem.
Tehát a fájdalmakat. Tehát elsősorban az élet súlyát.
Tehát a szerelem hosszú tapasztalatát, — tehát
csak az igazán kimondhatatlant. De később,
a csillagok között ez mit számít: *ezek jobbak* kimondatlan.
Nemde a vándor is a hegyoldalból a völgybe visszatérve
nem egy marék földet hoz le, mindenki számára kimondhatatlant,
hanem egy megszerzett szót, sárga és kék enciánt.
Azért vagyunk itt tán, hogy kimondjuk: ház,
híd, kút, kapu, korsó, almafa, ablak, —
legfeljebb: oszlop, torony... de *mondani*, értsd meg,
ó mondani *úgy*, ahogy maguk a dolgok mélyükben
sose sejtették. Vajon nem ennek a szótlan
földnek a csele, ha a szeretőket szorongatja,
hogy érzelmükben minden dolog átváltozzék?
Küszöb: mi az két
szeretőnek, hogy az ajtó meghitt küszöbét koptassák,
egy kicsit ők is, sok előző után
és sok jövendő előtt..., enyhén.

Itt van a *mondható* dolgok ideje, *itt* hazájuk.
Beszélj és tanúskodj! Ma a dolgok, az átélhetők
sokkal jobban hullnak és múlnak, mint valaha,
mert ami hajtja, hogy helyettesítse őket: a puszta tett,
eszköz burkok alatt, melyek gyorsan szétrepednek,
mihelyt a hasznos tett kibomlik s másképp védi magát.
Kalapácsok között szorong
szívünk, mint fogak közt a nyelv,
mely mégis dicséretet zeng.

Zengd az angyalnak a világ dicséretét, ne a mondhatatlanét,
hiszen *neki* mit sem ér élményed ragyogása; a mindenségben,
ahol ő csupa érző érzék, te újonc vagy csupán. Ezért
mutasd neki az egyszerű dolgot, mely nemzedékek során
formát öltve miénk lett, kezünk közelében s szemünkben él.
Mondd neki a dolgokat. Ámulva áll majd, miként te álltál
Rómában a kötélvetőnél és a Nilusnál a fazekas előtt.
Mutasd neki, mily boldog lehet egy dolog, ártatlan és miénk,
mint maga a panaszos fájdalom: mily tisztán formába simul
és egy hegedű boldogságával röppen át túlra. — És ezek az
elmúlásból élő dolgok megértik, hogy magasztalod őket;
elmúlón
mint szabadítókra számítanak ránk, legveszendőbbekre.
Akarják, hogy teljesen átmentsük őket láthatatlan
szívünk mélyére, át — ó végtelen — önmagunkba! Bárkik
leszünk is végül.

Föld, vajon nem ezt akarod te: *láthatatlan*
újratámadni bennünk? — Nemde ez az álmod,
hogy egyszer láthatatlan légy? — Föld! láthatatlan!
Mi más lenne sürgető küldetésed, mint az átalakulás?
Föld, te drága, akarom. Ó hidd el,
nem lesz többé szükségem tavaszodra, hogy megnyerj
magadnak —,
egyetlen, ó igen, egyetlen is túl sok már a vérnek.
Kimondatlan is tiéd vagyok, messziről feléd tartok.
Mindig igazad volt és szent ihletésed
maga a meghitt halál.

Lásd, élek. Miből? Sem a gyermekség, sem a jövő
meg nem fogyatkozik... Túlcsorduló lét
fakad szívemben.

NELLY SACHS (1891-1970)

Immer noch Mitternacht
Még mindig éjfél

Még mindig éjfél ül e csillagon
s az álmok seregestől.
Csak néhány nagy kételkedő
szeretett eléggé,
hogy az éj gránitja felpattant
villámának vakító agancsa elé.

Így Illés; mint erdő kitépett gyökerekkel
boróka alatt lázadozva;
egy felhő érvágásaként vonszolta
maga után a vérző vágydarabokat,
mindig az angyalujjat,
mint fáradtságot szívó holdsugarat
saját bajára illesztve,
szórakozottan hazavánszorogva —

És Krisztus! keresztje áhítatában
csak lehajtott fő! —
alsó állkapcsát leeresztve,
a sziklával:
Elég.

GERTRUD VON LE FORT (1876-1971)

Te Deum

Te életem nagy Istene, dicséretet akarok zengeni
egyetlen Fényed mindhárom Partjának!
Dalommal bévetem magam Dicsőségednek tengerébe:
ujjongni akarok Hatalmad hullámverésében!
Te csillagaid aranyfényű Istene, Te zuhatagaidnak zúgó Istene,
Te tüzet hányó hegyeid lángszóró Istene,
Te vízárjaid s tengereid Istene, Te valamennyi vadállatod Istene,
Te kalászaid és vadrózsáid Istene;
Hálát adok neked, hogy létrehoztál minket, Uram,
hálát adok az angyalkórusokig,
Légy áldott mindazért, mi él!
Te Fiad Istene, örök Irgalmasságod nagy Istene,
Te megzavart embereid nagy Istene,
Mindazok Istene, kik szenvednek s mindazoké, akik meghalnak,
testvéri Isten sötét lépteink nyomán:
Hálát adok neked, hogy megváltottál minket, Uram,
hálát adok az angyalkórusokig,
Légy áldott boldogságunkért!
Te Lelked Istene, ki lényed mélyén
Szeretettől Szeretetig áradsz,
Égető egészen le a lelkeinkig,
Átfújsz minden terünkön, átperzselsz a szíveinken,
Te új Földed szent Teremtője:
Hála azért, hogy hálát zengek Néked, Uram,
hálát adok az angyalkórusokig:

NELLY SACHS (1891-1970)
Immer noch Mitternacht (Még mindig éjfél) 220
GERTRUD VON LE FORT (1876-1971)
Te Deum 221

TARTALOM

I.

VERSEK (1981)

Barátaimnak (Ajánlás) 7

SZEPTEMBERI ÁMULAT 9

Szeptemberi ámulat . . 11
Az ihlet órájában . . . 12
Genezis - zsoltárhangra . 13
Anyám leánykori fényképére 14
Atlantisz 15
1. A ház 15
2. A bürü 16
3. A kiskút 16
4. Korsóban vizet vittünk... 17
5. A tiltott almáskert . . 17
6. Az idő lassan járt... . . 18
7. Két nyíl versengett... . 18
8. Álló idő 19

A régi hárs az udvaron 20
A régi nyár 21
Aratóbál a faluban . . 22
Mint a mesében... . . 24
Kamaszkori emlék . . 27
Mikor majd megsuhint... 28
Képzelt hóesésben . . 29
Árny vagy csupán . . 30
Rigófüttyös reggelek . 31
Régi július 32
1. Vihar előtt 32
2. Vihar után 32

Régen és most . 33
1. Nyári este 33
2. Őszi este 34

Consolatio mystica 35

Dantét idézve 36
Esti séta a kertben (Mini-apokalipszis) 37
Egyetlen 38

LÁTVÁNYOK ÉS LÁTOMASOK 41

Ahogy öregszel... 43
Vincent 44
Csontváry 45
Károm filmkocka (Huszárik Z. halálára) 46
Vonaton Szabó Lőrinccel 47
Salzburgi képeslap 48
Régi nyár Zebegényben 49
Teremtő ihlet 50
Két hellaszi emlék 51
1. Olympia 51
2. Sounion . 51

Két szentföldi emlék 52
1. Qumrán felé 52
2. A Golgotán 52

Passió 54
De profundis 56
27. zsoltár 57
Pascal 58
A Megnevezhetetlen . . 59
Szépség és rettenet között 60
Tükörjáték 62
Áldott egyszerűség . 63
Csillagpályán . . 64
Holdfogyatkozás . 66
Aricciai látomás . 65

ÁLOM ÉS VALÓSÁG 69

Álom és valóság 71
Játék . . . 72
Modern? . . 75
Anti-genezis . 76
Kezdetben . . 77
Szellemidézés . 78
Szemtől szembe . 79
Igét virágzó szó . 80

Poverello . . . 82
Őszi készülődés . . 83
Tűztamásosan . . 84
Félálom 85
Alvó bakfis . . . 86
Alvó múzsa 87
A test, a tánc és a lélek 88
Négysorosok . . . 89
Kétsorosok . . . 91
Egysorosok . . . 92
Apokalipszis . . . 93
Álomlátomás . . . 94

II.
MŰFORDÍTÁSOK
Franciák

CHARLES BAUDELAIRE (1821-1867)
Harmonie du soir (Esti harmónia) . 99
Recueillement (Áhítat) 99
Chant d'autumne I (Őszi ének 1) . 100
Chant d'automne II (Őszi ének 2) . 101
De profundis clamavi 101
Le Gouffre (Az Örvény) . . . 102
Le goût du Néant (A Semmi íze) . 102

PAUL VERLAINE (1844-1896)
Mon rêve familier (Meghitt álmom) 104
La lune blanche (Átsüt a hold...) 104
Soleils couchants (Lenyugvó napok) 105
La mer est plus belle... (A tenger szépséges) 106
Parfums, couleurs, systèmes, lois! (Illat, színek, rendszer, törvények!) 107
C'est la fête du blé, c'est la fête du pain (A búza és a kenyér nagy ünnepe ez...) 107

ARTHUR RIMBAUD (1854-1891)
L'Éternité (Az Öröklét) 109
Aube (Hajnal) 110
Fleurs (Virágok) 110
Délires II: L'Alchimie du Verbe (Delíriumok II: A szó alkímiája) 111
Une saison en Enfer: Mauvais sang (Egy évad a pokolban: Rossz vér) 113

STÉPHANE MALLARMÉ (1842-1898)

La vierge, le vivace et le bel aujourd'hui (A szűz, az élénk és a szép jelen nap) 115
Victorieusement fui le suicide beau (Az öngyilkos halálon győztes lesz...) 115
Soupir (Sóhaj) 116

PAUL VALÉRY (1871-1945)

La ceinture (Az öv) 117
L'oiseau cruel (A kegyetlen madár) . 117
La caresse (A simogatás) 118

CHARLES PÉGUY (1873-1914)

Adieu à la Meuse (Búcsú a Meuse-től) 119
La Nuit (Az Éj) 120
Ève (Éva, részletek) 125

La crêche: l'âne et le beuf (A jászol: a szamár és az ökör) 125
La double enracination (A kettős begyökerezettség). . 126

Prière de résidence (A megérkezettek imája, részletek) . . 127

PAUL CLAUDEL (1868-1955)

Le 25. décembre 1886 (1886. dec. 25) 130
Vers d'exil (Számkivetés felé, részlet) 132
Tête d'or (Az Aranyfő-ből: Cébès bemutatkozik) . . . 133
Partage de midi (A Déli osztozkodás-ból: Mesa éneke) . . 134
La Cantate à trois voix (Kantáta három hangra: A rózsa éneke) 138
Psaume 137 (137. zsoltár) 141
Cantique des Cantiques (Énekek éneke, részlet a kommentárból) 141
L'annonce faite à Marie (Angyali üdvözlet, részlet) . . . 143

GEORGES BERNANOS (1888-1948)

Virgo Genitrix (Részlet az Egy falusi plébános naplója c. regényből) 145
La source profonde (A mély forrás, részlet egy konferenciából) 146

PIERRE TEILHARD DE CHARDIN (1881-1955)

La Messe sur le monde (Mise a világ felett, Felajánlás) . . 148
Mon Univers (Világmindenségem, 1924, részlet) 150
Le Coeur de la Matière (Az Anyag szíve: Ima a mindig nagyobb Krisztushoz) 151

SIMONE WEIL (1909-1943)
La Porte (A Kapu) . 153

MAX JACOB (1876-1944)
On me dit que... (Azt mondják...) . 154

PAUL ELUARD (1895-1952)
Leurs yeux toujours purs (Mindig tiszta szemük) . . . 155
Les semblables (A hasonlók) 156
Jardin perdu (Elveszett éden) 157
Ordre et désordre de l'amour (A szerelem rendje és rendetlensége) 158

JULES SUPERVIELLE (1884-1960)
La Fable du Monde (A világ Meséje, részlet) . 160

SAINT-JOHN PERSE (1887-1975)
Vents I 6 (Szelek, részlet) . 161

PIERRE JEAN JOUVE (1887-1976)
Recueillement (Áhítat) . 162

HENRI MICHAUX (1899-)
Mais Toi, quand viendras-tu? (De Te mikor jössz el?) . . 163

RENÉ CHAR (1903-)
L'alouette (A pacsirta) 164
Dis... (Mondd...) 164
A une sérénité crispée (Görcsös derű, részletek) . . 164

PIERRE EMMANUEL (1916-)
Babel (Részletek) 166
Prophétie du soir (Esti prófécia) . . 166
Veni Creator 167

Jacob (Részletek) 168
Les Béatitudes (A Boldogságok) 168
« Boldogok a lélekben szegények... » . . . 168
« Boldogok, akik sírnak... » 169
« Boldogok a szelídek.... » 170
« Boldogok, aki éhezik és szomjúhozzák... . . 171
« Boldogok az irgalmasok... » 173
« Boldogok a tiszta szívűek... » 174
« Boldogok a békességesek... » 175

« Boldogok, akiket üldöznek az igazságért... » . 176
« Boldogok vagytok, ha miattam... » 177

Haut (Fenn) 178
Et bas (És lenn) 179
Je dis: l'âme (Az mondom: a lélek) 180
Emmaüs (Emmausz) 181
Qui me saisit? (Ki ragad meg?) 183
Dieu-vent (Szél-Isten) 183
Variante (Változat) 184
Césure (Cezúra) 185
Mangé d'échos (Visszhangoktól emésztve) . . . 186
Chien fou (Veszett kutya) 186
Variante (Változat) 187
Miroir (Tükör) 187
O seul Absent (Ó egyedül Távollevő) 187
Quelqu'Un (Valaki) 188
Beauté trace effacée (Szépség eltörölt nyom) . . 188
Tu es (Te vagy) 190
Seul (Egyedül) 191

Olaszok

Gabriele d'Annunzio (1863-1938)

La sabbia del tempo (Az idő homokja) . 192
Il vento scrive (Ír a szél...) 192

Umberto Saba (1883-1957)

Caro luogo (Kedves hely) . 193
Notte d'estate (Nyári éj) . 193

Vincenzo Cardarelli (1883-1959)

Autunno (Ősz) 194
Ottobre (Október) . . . 194

Salvatore Quasimodo (1901-1968)

Dormono le cime dei monti (Alszanak a hegyek csúcsai) . . 196
Canto matutino (Reggeli ének) 196

Giuseppe Ungaretti (1888-1970)

Nostalgia (Nosztalgia) 197
Roman Cinéma (Francia eredetiből) . 197
Sera (Este) 200
Di luglio (Júliusról) 200

Sereno (Derű) . . 201
Quiete (Nyugalom) . 201

EUGENIO MONTALE (1896-1981)
La bufera e altro (A fergeteg és más) . 202
Nel parco (A parkban) 202
L'orto (A kert) 203
Diario del '71 e del '72 (Napló, 1971 és 1972) . . . 204
Come Zaccheo (Mint Zacheus) 204
Il Positivo (A Pozitív) 205
Il Negativo (A Negatív) 205
A C. (C.-nek) 205
Il Frullato (A tejszínhab) 206
A questo punto (Most már...) 207
Dr Schweitzer... 207
In hoc signo... 208
Per finire (Végezetül) 208
Poiché la vita fugge (Mivel elillan az élet, 1980) . 208

SANDRO PENNA (1906-)
Sotto il cielo d'aprile (Áprilisi ég alatt) . . 210

Németek

GOTTFRIED KELLER (1819-1890, svájci)
Winternacht (Téli éj) 211
Abend auf Golgotha (Este a Golgotán) . 211

GEORG TRAKL (1887-1914)
Crucifixus (Keresztrefeszített) . 212

RAINER MARIA RILKE (1875-1926)
Ich lebe grad... (Akkor élek épp...) 213
Herbsttag (Őszi nap) 213
Liebes-Lied (Szerelem-dal) 214
Der Dichter (A költő) 214
Herbst (Ősz) 215
Gebet (Ima) 215
Verger (Gyümölcsöskert, franciából) 216
Portrait intérieur (Részletek a Vergers c. francia ciklusból . 216
Die neunte Elegie (Kilencedik duinói elégia) 217

NELLY SACHS (1891-1970)
Immer noch Mitternacht (Még mindig éjfél) . . 220
GERTRUD VON LE FORT (1876-1971)
Te Deum 221

A SZERZŐ KORÁBBI KÖNYVEI

Mai írók és gondolkodók, Louvain 1963. (Elfogyott)

Le Christ créateur chez Saint Ambroise, (Doktori disszertáció). Róma 1968.

Távlatok. Irodalmi és világnézeti tanulmányok. Róma 1970. (Elfogyott)

Henri de Lubac az Egyházról. Róma 1972.

Isten barátai. Hitünk korszerű bemutatása. Róma 1969. (Elfogyott)

Az ember és világa. Róma 1974. (Elfogyott)

Párbeszéd a hitről. Irodalmi és világnézeti tanulmányok. Róma 1975. (Elfogyott)

H. de Lubac — Y. Congar (TKK: Mai teológusok 1). Róma 1976. (Elfogyott)

A szeretet hullámhosszán (Miért élünk, miért hiszünk?) Róma 1977.

Jézus Krisztus megközelítése. Róma 1978. (Elfogyott)

A rejtett Isten útjain (Párbeszéd a hitről). Róma 1980.

Karl Rahner (TKK: Mai teológusok 2). Róma 1981.

Puskely Mária közreműködésével:

Ábrahámtól Jézusig (Bevezetés a Bibliába). Róma 1976. (Elfogyott)

Életadó Lélek (Bevezetés a keresztény hitéletbe). Róma 1980.

A Szerző címe:

Szabó Ferenc
Via dei Penitenzieri 20
I-00193 Roma

ta rendbe léptem, elöljáróim tanácsára hirtelen abbahagytam a költészetet. De továbbra is sokat foglalkoztam irodalommal (mint bölcsész magyar-francia szakos tanárnak készültem). Majd pedig filozófiai és teológiai munkásságom mellett tanulmányoztam a modern írók, költők életművét. Elsősorban világnézeti szempontból abban a meggyőződésben, hogy az irodalom érzékenyen rezonál a mai kor szellemi nyugtalanságára: istenkeresésének és istentagadásának hű visszhangja. Közben néhány műfordítással is próbálkoztam. Több itt szereplő francia költőről már írtam korábbi tanulmánykötetemben (*Mai írók és gondolkodók, Távlatok, Párbeszéd a hitről*). Most hagyom, hogy maguk a költők valljanak magukról.

Főleg franciákat fordítottam. Részben a nagy szimbolistákat, akiket a « szép hűtlenek » (Rába György kifejezésével) már megismertettek a magyar közönséggel. Főgondom a tartalmi hűség volt, bár meg vagyok győződve arról, hogy a költészetben elsőrendűen: *forma dat esse rei.* Aztán olyan katolikusoktól fordítottam, akik kevésbé szerepelnek a gazdag magyar műfordítás-irodalomban (Péguy, Claudel, Emmanuel). Az olaszok közül főleg Montale, a németek közül Rilke költészetét kedvelem. Néhány itt szereplő műfordítás már elkészült, amikor utólag felfedeztem, hogy előttem mások is lefordították a kérdéses verset. (Pl. Péguy, *Az Éj* és Claudel *1886. dec. 25* c. költeményeinek Rónay György által készített szép fordításait csak utólag fedeztem fel.) A három nyelvből azt fordítottam, amit közel éreztem szívemhez. « A legjobb versválogatás az, amit az ember önmagának készít » (Eluard).